This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google books

https://books.google.com

Digitized by Google

J 3308
T 369

BIBLIOTHECA RHACVSINA

MILAN REŠETAR

Nr. 2101. Sign. II. 131.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

ZARCALO
3
NAVKKA
KARSTYANSKOGA.

Od Iſpouieſti, i od Priceſtenya.

Koriſno zà onezieh koyi xúde, illíſu darxani, iſpoviditiſe dobrò od sfieh sfóyieh griéha: i zà onieh, koyíſe ceſto Iſpovídayu, i Priceſtívayu sloxeno.

1298/16

PO POCT: OÇV
BARTOLOMEV KASSICHIV
Bogoslovçu od Reda Druxbæ
YESVSSOVAE.

V RYMV,
Pò Eredich Bara Zanetta. M. DC. XXXI.

S'Dopuſcteniem od Starieſtina.

Digitized by Google

MVTIVS VITELLESCVS
SOCIETATIS IESV
Præpositus Generalis.

CVm Opusculum de Confessione, & Communione, P. Bartholomæi Cassij nostræ Societatis Illyricè scriptum, & mandato nostro recognitum, in lucem edi posse iudicatum sit; facultatem concedimus, vt typis mandetur, si ita Reuerendissimo D. Vicesgerenti, & Reuerendissimo Patri Magistro Sacri Palatij visum fuerit. In quorum fidem has literas, manu nostra subscriptas, & sigillo nostro munitas dedimus Romæ viij. Augusti, M. DC. XXX.

Mutius Vitelleschus.

Imprimatur, si videbitur Reuerendissimo Patri Magistro Sacri Apostolici Palatij.

A. Episc. Bellicastr. Vicesg.

Digitized by Google

HOC Speculum Confessionis Illyrico idiomate à Reuerendo P. Bartholomæo Cassio Societatis Iesu conscriptum, iussu Reuerendissimi Patris Fr. Nicolai Riccardij Sacri Palatij Apostolici Magistri, recognoui diligenter, nihilque in eo contra bonos mores, aut Catholicam Fidem, imò nostræ Nationis hominibus ad salutem animarum magno adiumento futurum inueni, si in lucem edatur.

Ita ego Antonius Rantius Societ. Iesu, in Ecclesia Principis Apostolorum, pro Lingua Illyrica Pœnitentiarius.

Imprimatur, Fr. Nicolaus Riccardius Ordinis Prædicatorum Sacri Palatij Apostol. Magister.

Digitized by Google

BOGOGLIVBNOMV

SCTIOÇV.

GOSV mnozzi na pomocch od dusca Karstyanskeich upij sali od Ispovisti, i od Pricestenyja Latinski Talianski, illi Slovinski, tkò od vechie Kratkiemi pijsmima, tkò duzziemi, to isto bijh oda vna namislio i yá mòmu Slovinskomu Neroddu skuppiti, i sloxiti ù mallo Razgovora, nekàbise

sfakki dobar Karstyanin, i Karstyanka moggao lasnò, i koriſno ispovídati; i priceſtívati bogogliubno; pacek; i druzzieh naucitti, od Koyeh-ſuſe onì darxani grieha ispouídati, i Koyiem ſpaſſeniem nachraniom; nekàbi takò moghli pravvom, i dobrom Ispovisti pò Sfetomu Sakramentu od Pokorræ, dobitti, i primiti privriednu Milloſt, i Ghiubav Boxyu, koyæ lasnò grieſcecchi gubijmo, A takò moxe, znatti bez obyavglienya Boxyega, dobuddemo liyu istinom, viddecchi nasca nepomstva, Kadàle ispovídamo? Velèbole stvári hochie, kako Pravovierni Dokturi gouorre, zà ucinitti dobrù, i izvarsnu Ispovist, navlasctito, onomu, Koyiye vele vriemena grieſcio, Koyæ stvari necinécchi, ni obsluxuyucchi mnozzi, ne sámo

Digitized by Google

ne

ne prímayu odrieſcenye od grieha; pacek ù texe griehe Kadgod upaddayu od ſakrilegia.

Nemóyſe dakè, Sctioce Bogogliubni cudditi, akò ù ovomu pijſmu náyheſc Koyægod ſtvari ù duglie upijſanæ, i od mene raztancenæ. Duggo vrieme, i naucçi od Vmiteonieh káxu, i ocittuyu Oçem Duhovniem velè ſtvari, Koyi Oçi pomgnivo, i bogogliubno iſpovídayu pò razliççieh ſtránah od ſfieta varſtæ razlikkæ od Karſtyana.

Mnozziemſu potrebna mnogga i rieti i upijſati; à mnozziem druzziem doſtaye mallo rieci, i magne pijſma. Tij dakè proſctì ſfè, ſctò ovdie náyheſc upijſano; à uzmì, i dobrò zapameti onò, ſctò viddiſc, i poznaſc, dàye zà tvoyu Koriſt i ſpaſſenye duhovno. Erè moxe bitti,

Digitized by Google

dà onò, ſchò Tebi nebudde potrebno, onòchie bitti druzziem veoma Koriſno, i ſpaſſeno. Mollimte, zà dobrò, koyé oviem pijſmom s'pomocchiu Boxyom dobuddeſc; hvalæ podáy Gñu Boggu, od koga nami ſfakko dobro dahoddi; à menè ù molitvah tvoyieh nemoy zaboraviti; nekà nam ſadà iſti Gñ Primilloſtivi pò ovieh ſfétieh Sakramentieh priuelicku obilnoſt od milloſti ſfoyæ daruye; à pakaviecnu ſlávu nà nebeſieh. V Dubroniku nà dam od ſfieh Sfétieh. 1626.

Sluga Boxyi, i vaſcù Iſukarſtu

Bartolomeo Kaſſicch.

ZAR-

ZARCALO
NAVKKA
KARSTYANSKOGA.

Od Ispouiesti, i od Priceſtenía.

Nekà mòxe sfak ové Sféte Sakramánte lasnò, i spasseno primati.

PRIDGOVOR
Vcenik, i Meſctar.

V. Vomasamse obesselio, birsci cúo, dásste odlúcili upijsati gnekke liepe, i kóriſne Rázgovore od Sféte Ispouiesti, i od Prisfétoga Priceſténya, Mollimvas, reçittemi uozrok, i sfarhu?

M. Odávnasam bio odlúcio, ſctòsam skorò pocceo. Poznáosam, ispovidayucchi pokornike, dà mnogha dusca ghinnu, i naravskiemi zlobbami, i neumiteostvom od ſtvárij Bóxyeh; à navvlasctito od onezieh, bez koyieh nemdggu ſtecchi izgubglienu

Digitized by Google

glienu griesiema milloſt, i gliubav Boxvu; ni dobitti ciſtochiù od dúſcè ſvoyæ, akòſe ne naucé, illi riecmi, illi pijſmom smitteonieh, i múdrieh Naucitteglia pò naucçieh od ſférieh pravoviernieh Otaça Çærkovnieh, Kovitu nas naucilli právi nauk, i put, pò komuſe immayu ſhikoliçi greſcniçi, i greſniçæ obrátiti, i povrátiti k' Çñu Boggu ſvómu, od kógaſuſe zlob bom ſvoyóm odvrátili. Káxunam ovijput ſkéti Oçi pò naukku Sfetoga Vangelya, ù kómu govorri Gñ Iſukarſt Apoſtolom ſvoyem, dà puku pripóvidayu, kako on iſti bieſce pocceo: *Pœnitentiam agite: appropinquavit enim regnum Cælorum.* Pokorru cinitte, erſeye priblixallo Kraglieſtvo od nebéſá. A nà druggo mieſto iſti Gñ recce: *Niſi pœnitentiam egeritis, omnes ſimiliter peribitis.* Akò Pokorru nebuddete cinilti, ſtchiete innokupno poghinnuti: Zakò S. Leon Papa recce: Nebuddi greſen k od nepedepſanya ſlobodgliv; erè akò vricme od Pokorræ uzbudde izgubitti, mieſto od proſlevenya néchie náycchi, ni imætti. Odlucioſam dakè ovóm ſfarhom (yeddſe innozzi obráte, i nepoghinnu) napijſati ovij Nauk Karſtyauski, kako yednò Zarçalo, ù kómuchie mocchi ſfak, razglédati obraz ſvóy, i oblicye od dúſcæ ſvoyæ, i odlúciti, viddi-

Matth. cap. 4.

Luc. cap. 13.

S. Leo ſer. 6. de Epiph.

Digitized by Google

ſci

ſci ghnuſſochiæ od grieha, ucinitti pò nacinnu doſtoyan plood od Pokorræ, Koyá nas sáma imma, i moxe povrátiti K' Gñu Boggu, i datti nam milloſt Boxyu, pò koychiemoſe ſahrániti, i ſpáſti.

V. Dakè bez Pokorræ nitko ne moxe bitti ſpeſſen?

M. Nitko, thòye yednom ſagrieſcio ſmartno. Zà tò nam upijſa Sfeti naſc Gerolim: *Pænitentia eſt ſecunda tabula poſt naufragiũ*. Pokorraye drugga çkà, illi daska pò dríva razbiényu, bez koyæbi duſa poghinnula.

V. Sctòye Pokorra práva, i doſtoyna?

M. Yeſt ond, koyáſe cinij pò ſfetomu Sakramentu Pokornomu, koyi bi naregen od Gña Naſcega Iſukarſta, zà odrieſcénye od grieha hochiom naſcom ucignerieh poslie Karſténya. I ová Pokorra imma trij diela. I. dio yeſt skruſcénye izvarſno. II. ſpovieſt prava, i çielovitta od ſfieh ſmartnieh grieha. III. Zadovoglnoſt, illi ſatisfaçion zà griehe, od koyieh nas imma odrieſciti ſpovidnik ako imma oblat. Tolet. lib. 3. cap. 4.

V. Sctòye izvarſno Skruſcénie, illi Konriçion?

M. Yeſt pomarzénye, bolleſt, i xalloſt radi grieha ucignenieh (ni kolickoſu uvriedyenya Boxya) Svarhu ſfieh ſtvarij mærzécchieh, s' odlukom, zà uklagnatiſe od gnih vechie, neggo od niednæ drugghæ

ſtvári

ſtvári mærzéchiæ: takóyet i s'odlukom od Iſpovíſti, i od zadovoglnoſti.

V. Scò zlamenuye ne izværſno Skruſcenye, illi Attriçion?

M. Zlamenuye nevzværſnu bolleſt od grieha, koyá ne doſtixe dò recsnoga skruſcénya izværſnoga. Takò moxemo rieti, dà Artriçion yeſt yedno ſvashúriarzvino pómarzénye od grieha, koyé priprávglia greſcnika, zà primiti miloſt Boxyu (ne pò ſebi ſamo, i neggo ſadrixeno s'ſakriem Pokornjem Sákrementom) is'odlukom, ne povrátitſe nà griehe ſmartne, s'odlukom od Iſpoviſti, i od zadovoglnoſti.

Tolet. loco citato. Svar. to 4 de Saeram. diſp. 5 ſect. 1 &c. Figliucius tomo 1.

V. Scòye Iſpoviſt dobra, i gunokaſti?

M. Iſpoviſtye yednò izgovárzanye od grieha ſfoyehù Pokornomu Sakramentu uoignenu právomu Redovniku Iſúkanſlovu, zà primiti od puſcténye od gnieh, pò kriepoſti od Oblaſti oſtavglienè ſfétoy Çárqvi od Gña nascégà Iſu Karſta. A Okolíci od dobræ Iſpovieſti, ovíjſu: I. dáſe nacé grieh ſfòy sámiemi riecmi potrebnemi; à nè zalíſemiemi, i nepotrebnemi.

Svar. loco citato.

II. dà immamo miſao primiti od Gña Bogga odpuſcténye od grieha; à nekoyugod druggu zlù ſtarhu. III. dáſe ucini podnixeno: Pazvo poznávayuchiſe coviek, dáye greſcnik, i nedoſtoyan proſcténya. Druggo, Vzdávayuchiſe u Karz priv-

priednu

vriednu Iſukarſtovu : Tretye , Iſpovidayuc chi griehe sfoyè , à ne túye , s'ſtrahom, i s'caſti ; s'odkr venom glávom, klecécchi nà obieh koliennieh , i s'ocimma zaſramglieniemi , kako yedàm zloccinaç , ſramuyucchiſe ; eryè ſagrieſcio Gñu Boggu . Alliſe imma varlo cuvati , dà radi ſtiedi , i ſrâma nezatâyi Koyigod , grieh ſmartni , broy , illi okoliſe. IV. Govorrecchi griehe nâghe , i neogarnute, nekà h moxe poznatti Iſpovidnik, yesúli , niesúli ſmartni ; illi veniali máli. V, Govorrecchi ſpametnæ , i poſctennæ rieci, kolikkoſe moxè , kadà iſpóvida nepoſctennæ griehe . Takóyer ſctóſe moxe rieti ù dvij rieci ; ne rieti ih ſeddam illi deeſſet : kakò dà receſe : Raſarcioſi ſe s' peterìçom , nebroyì ih ; neggotiye doſta rieti : Raſarciósmaſe teſcko s' pcterìçom dvakrat sà ſfaççiem illi trikrat , kunúcchi , zloglaſſecchi, psùiucchi ovako illi onako. VI. yeſt Çièlovittoſt, dà receſe ſfè griehe ſmartne, i od ſfaççieh bróy , kadga znáſc pravvo : illi mallo vechie , malloli magne , kadga neznaſc pravvo . Takóyeri Okoliſce , koyi promignùyu varſtu , illi oteſckáyu bezsfarhæ , illi veoma , illi ciné magne : yoſcter i okoliſce od skandala : Takò i Vrieme od zlæ dugghæ obicáyi , ù grieſieh; ù koye , yeſilli upadao hottæ ceſto ,

Digitized by Google

ſto, illi rietko. Yeſilli ſtáo ſfeyer hotte ù odluçi od onoga grieha, kakò od nenavidoſti, od koyæ god zliççæ, i od takkieh. Illi kolikrath nà dan, nà nedighiu daná, na miesſeç mallo vechie mallomagne upaddao. Zatóye darxan ſfak dobrò, i pomgnivo iskuſſiti, kolicko nàyvechie úzmoxe duſcu ſfoyù: a nekleknuti na Iſpoviſt bez Iskuſſenya, illi vrelé malliem; navlaſcitto nebivſcise odávna iſpovidio.

V. Yeſamli darxan, iſpoviditi grieh, koyiemchieſe ocittovati onij, s' kiemſam, ſagricſcio?

Svar. to.4. d. 34. ſect.3. num. 1. & in Tract. de cõplice reuelãdo in confeſſione.

M. Akòmuſe moxe zgoditti koyegod zlò teſcko, illi ocitto ozloglaſſenye, nieſi darxan. Akòli ſe gnemu néchie niedno zlò zgoditti; neggo dachie tó uzaznatti Iſpovidnik, opchieniye nauk, da ne sámo moxeſc, neggo da ſi darxan iſpoviditi tvoy grieh, za ucinitti çielovittu Iſpoviſt, i duſcu tvoyù ſmiriti; a onoga druggoga, illi drugghæ malloyeſt uvriedyénye; erè ſfe oſtaye pod tvardiem peccattom od Iſpovilli. Takóyer on, illi ona ſtaviliſuſe, na túy poghibionoſt; znaducchi, da potrebuye rieti na Iſpoviſti od onoga grieha okolitc.

V. Naucitteme, mollimvas, prie neggopocnete Razgovore, ſtòye razlog, da ucinim, netom priſtúpim priò Iſpovidnika,

Digitized by Google

ka . onógneſcto poſobito : erè hochié gnekki , da ſe velé ſtvarij recé prie , neggoſe pocnu griehe govorritti ?

M. Dobrò miſi tò napoménuo; erboſu gnekkæ xenæ , koyæ hochié izrriati Letaniæ od ſfieh ſfetieh , i ſfetiça .

Immaſc dakè znatti , daſe (kada dóyheſc prid Iſpovidnika) ucinitti ovako priſlóyi .

I. Kleknurſci ſniexeno s'odkrivenom glavom na obbadva kolienna ne prid gnim , neggo od ſtránæ deſnæ illi leeve , prikærſtíſe , (V' imme Oça , i ſijna i Duha ſfetoga) .

II. Reçi onu Opchiennu Iſpouiſt , kakòyu govorri Diak na Miſsi .

ISPOVIST OPCHIENA.

ISpovidamſe Boggu ſfemogúchiemu , Bláxenoy Marij vazda Dievicçi, Bláxenomu Mihailu Arkangelu , B. Ivannu Karſtitteghiu , Sfétiem Apóſtolom Petru i Pavlu , ſhem Sfétiem , i Tebi Ocne , erè ſam ſagrieſcio veoma , misli , rieci , i diellom , móy grieh , móy grieh , móy privelicki grieh . III. Reçi , kadaſi febrò nayposlie iſpovidio : i yesíli ucinio pokorru narédyenu tebi od Iſpovidnika ; alli akò nieſi ; reçi , zaſcto ? IV. Pocni tutako skrusceniem ,

ſarçem Iſpovíſt od ſámieh tvoyieh grieha ovako.

Govorrim móy grieh, da nieſam doſcao na ovu Sfétu Iſpovíſt s' onom bolesti od grieha moyieh, ni s' onom odlúkom temeglittom, za neſagrieſciti nikadar Gñu Boggu, ni s'oniem iskuſſenyem od duſcæ moyæ, kakòſam darxſan.

Nieſam gliobio Gña Bogga, nieſam mu zahvaglívao na darieh primglienieh, i nieſamga mollio s' caſti priſtóyom, ni s'kupnom pametyu, kakosam darxan.

Nieſam gliúbio mega Iskargnega, kakomi Gñ Boog zapovida.

Od ſſegaſe ovoga káyem, i bolím, i góvoru móy grieh.

V. Netom buddeſc izrekao ové ópchienne griehe, Pocni govoritti, i iſpovídati griehe ſſè poſobite, koye buddeſc Iskuſſenyem od duſcæ tvoyæ naſcao, daſi ucinio, onakò, kakochiu tè naucitti ù Razgovorieh.

V. Naucitteme yoſcter, kada ſfarſcim, iſpovidati ſfe poſobne griehe, ſcòchiu rieti, prie neggome odrieſci Iſpovidnik?

M. Immaſc rieri ovako, i nikakore ne oſtaviti ovæ rieci; erſu korifnæ,

Govorrim móy grieh yoſcter i od ſfieh onieh grieha, od koyiehſe ſada nemòggu ſpe-

Digitized by Google

spomênuti, koyesam ucinio, Misli, rieci, i diellom: Od sfehse kâyem, i odlucuyem s'pomocchi, Boxyom nikadar vechie ne sagriêsciti smartno.

Nayposlie reçi, i zaglavi.

ZA tó mollim B. Mariu vazda Dievicu, B. Mihaila Arkangela, B. Ivanna Karstitteglia, Sfête Apostole Petra, i Pavola, Sfé Sfeté, i Tebé Occe, dà mollisc zà mene Gña Bogga nascega.

V. Mollim vasyosc, naucitteme Molitvu od skruscênya, nekâyu moggu govoritti cestokrat nà dan; a navlastito ù yutro, i veccer.

M. Hocchiù dobrovoglno: Reçlyu ovako:

Molitua od Skruscenya.

GOspodinne môy Isukarste, Boxe, i coviece prâvi, Stvoritteglìu, i od kupitteglìu môy: Tijsi onij, koyi Yesi; gliubimte sa sfiem sarçemsvarhu sfieh stvarij; kâyemse iz sfega sarça, da sam ti sagriescio; i odlucuyem stanovitto, da nechiu nikadar vechie sagriescitì: i dachiuse uklonitti od sfieh zgôdà od sagriescenya; Ispoviditi chiuse, i ucinittichiu pokorru, koyâmi budde dâna. Pridâvamti xivôt moy, diel-

Digitized by Google

la sſa, i potrudenya moya na zadovoglnoſt od sſieh grieha moyieh, Mollimte dake Gñe moy milloſtivi, damiproſtiſc griehè, i uffam ù milloſærdye, i dobrotu tvoyù neizmiernu, dami chieſcih proſtitti çiechia doſtoyanſtva od tvoyæ pridrághæ karvi, i mukkæ. Podáymi milloſt od pobolgſcanya, i od napredovanya dò, ſmarti. Amen.

RAZGOVOR PÆRVI.

Sctòſe imma ucinitti prie Iſpovisti.

Vcenik, i Meſctar.

V. Vdim veoma znatti, ſctòye darxan yedan Pokornik, ucinitti prie, neggo klekne prid Iſpovidnika, za Iſpoviditiſe dobrò, i ſpaſſeno?

M. Náyparvo imma molitti Gña Bogga, dámu podá milloſt, neka uzmoxè s'práviem pokayanyem, poznatti ſmartne griehe ſvoyè, i od sſieh koliçcieh iskuſſiti pò tánko duſcu ſvoyù, kakochiemo poslie rieti.

Druggo

Digitized by Google

Druggo imma znatti, i razumitti, da, nie dobra, ni pravva Ispovist, ù kóysu ovaka pomagnkánya bijla.

I. Akòye hodio na Ispovist bez bollesti od grieha smartnieh ucignenieh.

II. Akòye bez odlukæ, ne pavrátitise vecchie na griehe smartne niedne.

III. Akòye bez niednæ pripravvæ, i iskussenya poscao prid Ispovidnika nittigaye on pomágao izpitivanyem.

IV. Akòye pomislio, neposluscati Ispovidnika ù stvárieh smartnieh, budducchi dárxan.

V. Akòye znanno, i hotte zlobbom, illi od stráha, illi od srama zatáyao grieh smarni; illiga nie rekao, sumgnecchi, yeli, nieli: illiye zanikao okolisc potrebni.

VI. Akò nie odlúcio, uklagnatise, i biexatti od nayblixgnæ prigoddæ, illi okasióni od griéha smartnoga.

VII. Akò neima odluku, vrátiti stvar túyhu, illi uzétu cast Iskargnemu.

VIII. Akò izasfega sarça nepráscta nepriategliu.

IX. Akò prie Ispovisti odlúci koyigodnerieti grieh smartni: a pákaga recé upijtan od Ispovidnika; allimu hotte ne recé, da biesce bio odlúcio, ne rietiga. Tò isto razumise i od okolisca potrebnoga.

X. Akò ne recé hotte bróy právi od

grieha ſmartnieh, znáyucchiga ; neggo recé , illi od magne , illi od vechie : Takoyer akò ſtávglia ſumgnivo onò , ſctò znà pravvo .

XI. Akò Iſpovidnik neimaſce oblaſti , za odrieſcitiga.

XII. Akò Iſpovidnik neizrecé rieci potrebnæ od Odrieſcénya : illi neima miſao za odrieſcitiga : illi akò pokornik nebudde prid Iſpovidnikom , kadaga odrieſciuye .

XIII. Akò Iſpovidnik ne bi cúo odaſna , od drimanya , illi radi innæ zabavvæ , i pokornikſe od toga ſtavgliaſce , i nehayaſce , da ga cùye , nie vriedno , primglieno tada odrieſcenye .

XIV. Akò nebi Iſpovidnik imáo potrebno umiteoſtvo , kako da receſe , da neumie poznatti , ſctòye ſmartni grieh , ſctòli nie ; i pokornik nebi bio varſtan , za naucittiga ; i takò biſe dogodillo pomagnkáuye ù Iſpoviſti .

XV . Akòſe iſcte Iſpovidnik , koyi ne zapovijda onò , ſctòye darxan , kakono , púſtiti hótima , hotemiçcu , illi prigoddu nayblixgnu od ſmartnoga grieha , vrátiti caſt , túyhu ſtvar , i takka , moggucchi .

XVI . Akòye hodío ù razliçcieh Iſpovidníka , za imatti vecchiu slobodu od

Digitized by Google

grie-

grieſcènya ; illi razdiegliúyucchi Iſpoviſt, govorri yednè ſmartne griehe yednomu, à drugghe druggomu.

Znáy dakè, Iſpoviſt ucignena s'koyiemgod od ovieh pomagnkánya nie pravva, ni vriedna : Takò nechiebitti ni zà gnom niedna drugga vriedna, akò nerecè ù koygod od ovæ parvæ ſagrieſcenye, i pomagnkanye ucigneno hotte.

Takòye darxan opeta ucinitti cielovittu onu parvu, i ſfæ oſtálæ, koyæ ná ovij nevriedni nacin budde ucinio, kakò dáſe nie bio nikadar iſpovidio, prem dábi bijlo potrebno od ſfega ſfoga xivota Iſpoviſt ucinitti.

Tretye immaſc znatti, dáye darxan greſcnik, iſpovidatiſe od grieha ſfakkoga ſmartnoga, i rieti bróy, i okoliſe, koyi promignuye varſtu od ſmartnoga grieha, i oſtála recenà od izgarà ù Pridgovoru.

Cetvarto znáy, dáye darxan Iſpovidnik izpitivati greſcinka; navlaſtito koga on nepozna, ſpametno, mudro, i milloſtivo od onieh grieha, koyé razloxito ſumgni, daihye ucinio : i pozná va, dáih néchie rieti illi radi neumiteoſtva, illi radi ſráma, illi ſtráha, illi zlobbæ; i akò tò neucinij grieſci ſmartno: à greſcnikye darxan, odgovoritti iſtinu, illi dáye ucinio; illi akò nie, rieti, da nie : i akò nerecé iſti-

istinu smartno grieści; i nie vriedna ispovist; erbo laxe.

Péto, immase sfak, ispoviditi, akòye bio opravitte gliaç; i akóye druzzieh na griehe smartne navodio, illi ihye na zlò sfittovao; illi poticçao na osfetu, lupesctinu, bludnost, illi na koyugod druggu varstu od grieha smartnoga.

Scesto znáy, da nie smartni grieh, akò nie, voglia, ni sarçe pristallo, ni hotillo, koyemu drágo zlò, prem dase stokrat na dan povráti napast, illi zlá mijsao. Zà tò immamo, uzdarxati vogliu, i sarçe nasce, dà nepristanne, govorrecchi nascom vogliom (néchiu, ne, ne.) Erè akò pristannemo s'misli stanovittom, illi s'vogliom odlucenom, illi sà sliem sarçem (sctòye sè yednò;) radaye vecchie gotov grieh smartni, illi od pomiscglienya, illi od poxudæ, illi od govorenya, illi od diellovanya ù stvarieh tescçieh smartnieh. Nisctane magne, akòse voglia suprotivvi, i odgonni napasti, nemoxe bitti grieh navlascito smartni; moggaobi bitti veniao, illi máli grieh rádi nepòmstva ù neodgognenyu takò barzu, kakose immasce: kakò da recese; Akòti dohoddi koyagod smartna zla mijsao, kada se tij nestavogliase odgnæ, nie grieh; Akòlise stavogliase, i oncas odgonnile, (budducchi ù mil-

Digitized by Google

milloſti Boxyoy) dobijvaſc milloſt Boxyu . Akòli ne odgonniſc, mallo nepomſtvo, cinju, daye ona mali grieh . Paka, akò immaſc hotte odgnaz nasladyénye, illi poxudu, cinij, daye grieh ſmartni prem dá onu mijſao nechieſc ſtavviti ù diello; neggoſe ſámo hochieſc naslayivati ù gnóy. Pótom toga, akò odlúciſc, ſtaviti ù diello onú mijſao, ciniſc vecchi grieh . Naypoſlie akò uçiniſc iſto diello, ciniſc yoſc vecchi . Kadaye dakè uçignono diello, doſtaye ono greſcno diello iſpovidíti ſcrèſe ù gnemu nazumie i mijſao, i poxuda, i odluka uçignena .

Akòli bij ſámo mijſao, illi poxuda s'hotienyem, trebuye iſpovidíti ſámu mijſao, illi poxudu od ſarça, kakono bij ſakoyer i od mislij bróy, i okoliſce recenne .

V. Veomalu liepa, i koriſna ſtare ſtvari, koya miſle rekli: reçittemi ſadà, ſctòye ſmartni grieh pò narávi .

M. Zoxiéle ſmartni grieh onij, koyi dáva duſci ſmart . A ſteye onô pò narávi ſoyóy grieh ſmartni, ſctoye ſuprot glúbavi, i cáſti Boxyoy ù ſtvarij velieke . Takoyer i ſte onò, ſctòye na ſctettu na mallu naſcega Iskarguega . Takoyer ſte, ſctòye ſuprocch zapovidiem Boxyiem, illi Stete Matterze Çarquze, illi ſtariſcinskiem, kadanas zapovid od ſtariſcina podlága pod

ſmartni grieh: Akò ſctogòd zabrágneno ucinímo diellom, illi poxúdimo, illi pomislimo sá sfiem ſarçem: Alli akò ſctogòd neucinímo, ſctòſmo darxani ucinitti pod ſmartni grieh.

V. Kako moxe grieh ſmartni, datti dúſci i ſmart?

M. Vzrokkuye dúſci ſmart duhovnu, uzímayucehi gnoy milloſt Bóxyu, koyáye duhóvni xivòt dúſcæ naſcæ; i cinij, dàyoy nieſu diella kriepoſna vriedna, za dobitti slavvu nebesku. Yoſcter odlúeena yeſt mukka, i ſmart vieçna od paklà dúſci onoy, koyáſe dieli iz tiela pó teleſnoy ſmarti ù griehu ſmarnomu.

V. Sctòyc grieh máli, illi veniaopò narávi?

M. Sfè onò, ſctònie ſuprocch zapoviediem reeemniem; i nie upúchieno na ſfarhu, koyú immayu zapovidi, tò yeſt, prema Boggu. Grieh Ovij pò narávi ſfoyóy neuzima milloſt Boxyu dúſci; neggo cinij, dá covjek ſtinne ù gliubavi, i ù ſluſchi Boxyoy. Imma odſúyenu vriemenittu mukku, od koyæ ſam Gñ Boog mieru pozna; za ovijſe laſnò od Gña Bogga pſoſctènye moxe iſprofitti.

V. Moxeli grieh pò narávi ſmartni, bitti ne ſmartni?

M. Moxe ovako: I. Kadaye ſtvar gréſcna mallahna: kakoda reeeſc, mallu ſtvar ukraſ-

Digitized by Google

ukrasti. II. Kada nie s'punnom odlukom hochiæ nasnæ; kakò ù pokrenútyieh od sarça druggo parvieh; od rasarcbæ, od osfetæ, i od takieh. III. Kada nie punno proçiegnenye: kakò, yedan veoma rasarcen nc razbira, sctó govorri, ni sctò cinij tada.

V. Moxe li bitti grieh smartni oni, koyi yé pò narávi mali?

M. Moxe. I. Kada stavglia tkògod sfù sfárhu od sarça ù mali grieh, s'odlukom, ucinitti suprocch koygod zapovidi, koyaga podlága pod smartni: kako, yednasé xena uresiva zaliscno s'odlukom, da nebi one uresse, ni napravvæ propustila, prem dabi bijla darxana pod smartni grieh.

II. Kadase imma smartna zlá sfarha; kakò, kada tkogod govorri ricci rasctæ, illi necistæ s'tom misli, da druzzieh navedé ná smartni grieh.

III. Kadase sçieni, daye sctogod grieh smartni; i onòse ucinij; kako; Rieti yednù smiscnu riec, sçienecchi, daye grieh smartni.

V. Dovoddili nas kadgod máli grieh na smartni?

M. Dovoddi ovako: Vzmnáxayucchise obicáynost mnozziemi ciniema od málieh grieha, uzmnáxase parxéchia voglia od griescenya: erè onij, koyi nehaye cinitti

Digitized by Google

mále, mallo pò mallo uobicayíse, grieícitti, takò upadda ù koyigod ſmartni : kakò, Mallahnu laxu govorrecchi ceſtokrat, laſ-

Eccleſ. 19. 1. nòchieſe zaklèti laxivvo. *Qui ſpernit modica, paulatim decidit* ; govorri S. Puſmo: Tkò nehaye malahna, polagahno padda; hochie rieti, ù vechia,

V. Moxeliſe od mnozzieh málieh ucinitti yedàn grieh ſmartni.

M. Ne moxe, erè nayvecchi broy od málieh griéhà, nemoxe nàm, dighnuti milloſt Boxyu; koyúnam ſmartni uzima, i dixe.

V. Immamoli prie Iſpoviſti, skruſcitiſe, i bolittiſe od griehà ſmartnieh iz ſarça?

M. Immamoſe bolitti, i káyati iz ſtega ſarça, dàſmo ſagrieſcili Gñu Boggu: Pacek xúdimo vecchie pokayanye, bolécchiſe, dàſe ne bolijmo, kolickòſe priſloyi, i kolikkoſmo darxani. Moli dakè greſcnice Gña Iſukarſta, dàti on priloxi, i podieli od mukkæ ſloyæ, ſcò tij neimaſc, i ſcò nemoxeſc. Takòyer probùdi ù ſarçu tvomu iskru gorúcchiu od Boxyæ gliubavi; i pecnì gliúbiti Gña Bogga ſvarhu ſhieh ſtvarij ſtvorenieh, xúdecchi, i xelécchi, pridatti xivòt tvòy nà ſfakkæ mukkæ, i nà iſtu ſmart zà gliubav Boxyu, i radi ſfetæ vierræ.

V. Zà ſcoſe immamo tolikko bolitti, i káyati?

Digitized by Google

M. Er-

M. Erbosmo griehom smartniem uvriedili Gña Bogga, koyiye privelicko, neizmierno, i vikuvieczno dobrò nasce. Od gnegasmo gliubglieni neizrekglivvom gliubavvu. On nasye stvorio od nischa. Od gnegasmo odkúpglieni priciſtom, i privviednom karvvu Iſukarſtovom. Nayposlie onchienam datti slavvu, blaxenſtvo, i xivòt viecni, akòse pokayemo iza sfega sarça, kakò potrebuye.

V. Sctòse gubij griehom smartniem?

M. I. Gubijse Milloſt Boxya, koyaye nayvecchi dar, i nayvecchie dobrò nasce, kòye nam dáva Gñ Boog nà sem sfietu. Erboye Milloſt Boxya yedna ſtvar Boxanſtvenna, koyá nas cinij, dasmo dioniçi od Boxya naravi. Radignæ immanam datti Gñ Boog xivòt viecni, blaxenſtvo òd slavvæ, i Kraglicſtvo nebesko; pacek sámoga sebe, dàga uxivamo ù vieke.

II. Gubijse priatelſtvo Boxyè. koyése naboddi zaédno s'iſtom milloſti.

III. Gubijse sfé blágo od privriednieh krieppoſtij, i dárova primglienieh od Duhasfétoga, koyæ nas ciné liepieh i slávnieh prid Gñom Boggom, i prid sfiemi sfétiemi; i koyiemiſmo oruxani, i pokripglieni ſuprocch sfakkoy uſiloſti vraxyoy.

IV. Gubijse Occinſtvo, i poſſedarſtvo od Ráya nebeskoga, takò, dà gresczuik

neima

neima vecchie niedan razlog ù Kraglieſtvu Boxyemu.

V. Gubijſe Poſinovglienye Boxye, takò da nie vecchie, kakono ſijn cuvan, ni brágnen, ni pomágran od Bogga Oçá niedan greſcnik.

VI. Greſcnik gubij Mijr, raddoſt, i uttèſcenye od duſcæ: takóyer sſa doſtoyanſtva, i dobra dobita ù vas xivòt sſóy. Nie vecchie dionik od opchienskieh dobrieh çarkovnieh diellovanya, koyáſe cinè ù ſtétoy Çarqvi pò ſſemu ſietu, ni od molitava, ni od Miſa, ni od nikakvieh innieh dobara.

VII. Nie on vecchie dionik niod doſtoyanſtva Iſukarſtovieh: erè nie s' gnim ſyedignen pò milloſti, ni pò gliubavi.

V. V ſcòſe upadda griehom ſmartniem?

M. Vzla priſtraſcna, i ù viecnu ſtrahovittu poghibionoſt.

I. Greſcnik ſtoyij ù bityu od oſſuyenoga ù viecnæ mukkæ pakglienæ od xivoga, i neugaſeglixvoga oggna.

II. Stoyij, ù ſuxagnſtvu od ſtieh koliçcieh tvaggova pakglienieh, bivſci izaghnan ſz pſid lieça Boxyega.

III. Vcinioſe ye vraxya ſpilla, i yamma ſmardéchia od ſtaçcieh grieha, i neciſtóchia. O greſnice neſrecchni promisli ſſa ocazla, akò vierruyeſe, pokáyſe naybarxe,

Digitized by Google

barxe, da te prikà ſmart ne nadſtúpi: Obrátiſe ſa sfiem ſarçem na právu Pokorru: potaçi prid Iſpovidnika s'veliççiem skrufcényem, i iſpovig sfè grieha tvoyè. Pò tom toga pocniſe ceſtokrat iſpovidati, tò yeſt, ne tom poznaſc, da ſi upáo ù koyigod grieh ſmartni. Vzmì moy sfit ſ iſpovidayſe sfakke oſſam dána, illi petnaes, illi náymagne sfakki mieſſeç. Vicrruymi, da chieſc ochiúti ti privelicku Koriſt, i prizamierno utiefcenye ù dufci tvoyoy, navlaſctito na Priceſtényu od Prisfetoga tiela Iſukarſtova, ù kómuſu sfa blaga od mudroſti. od umiteoſtva, i od nasladyenya Boxyieh.

V. Budducchi tolicka zla ù griehu, reçittemi, dobiváyuliſe koyá dobra ceſtom právvom sfakkom Iſpovifti?

M. Mnoggaſu ù iſtinu dobra, a navlaſctito.

I. Dobijvaſe Milloſt Boxya, i odpuſctényie od grieha. Yoſcter ceſtokrat iſpovidayucchiſe na mieſſeç, uzmnaxa ſe ù dùſci ſféyer milloſt iſta, od koye náymagni dio vecchie immamo ſçieniti, neggo sfa goſpoſiva, i blága od sfieta: erè tkò budde dobbió ſada vecchie milloſti, onichie imat ti vechiu slavvu viecnu na nebeſieh.

II. Dobrò yeſt odpuſctényie od mukkæ vriemenittæ, kóyubiſmo imalli tarpitti ù Purgatoriu Ociſtniku, koyúchieſc náycchi, akò

Digitized by Google

akò razmisliſc, da ye náymagna velè vecchia, neggoſu innokupno sſæ mukkæ náyvecchiæ od ovoga sſiela.

III. Dobrò yeſt, da gubij vragneciſti vlaſt, koyú pò griehu immaſce ſfarhu duſcæ tvoyæ, bivſci izaghnan iz gnæ ſfétiem Sakramentom, i Milloſtyu Boxyom.

IV. Dobrò: Nemòxeſe grieh uobičáyiti, ni ukoriepiti ù dùſci, budduci céſto iskoriepglien iſpovifti. Zà tòſe veoma varrayu oni, koyiſe yednóm, kakóſillom, na godiſcte iſpovidayu. Frſe boyim, dà ſe radi zlæ običáyi, illi právvo nepokayu, illi néimayu práyu odluku ne povrátitiſe ná iſte griehe. Viddimobo ocitno, dàſe dò mallo vriemena povrachiayu, kako pàs ná bgluvottinæ, ná iſte, i kadgod ná gorre griehe, xivucchi sſè godiſcte vas xivòt ù grieſieh; à yedva zà yedan dan ù milloſti Boxyoy, akòyu ikadar primayu.

V. Dobrò: Tkòſe ceſtokrat iſpovida, ceſtoſe nahoddi ù milloſti Boxyoy, s'kom mnogga dobra cinij; koyá, prem da oſtannu, kako martva, kadaſe uſpádé ù grieh; niſcta ne magne bærzom, i novvom Iſpoviſti opetaſe povrachiayu, i oxivu s'milloſti Boxyom sſakolikka. A ona diella kriepoſna pò narávi, koyá cinii gréſcniek ù ſmartnomu griehu, martvá budducchi, nieſu doſtònya slavvæ nebeskæ, ni plátæ

Digitized by Google

ù

ù xivotù viecnomu; nittimuſe povráchiayu, za ſfè, daſe on povráti na milloſt Boxyu pokorrom. Niſctanemagne neima nitko pusctávati diella od milloſardya, ni ánna kriepoſna; nekaga Gñ Boog, ſmillovavſcíſe, obráti na právu Pokorru,

VI. Dobrò: Nenahoddiſe toliko ù poghibionoſti od viecnæ ſmarti pakglienæ: eré akò ceſto ù grieh upadda, ceſtoſe i kaye, odgnega, ceſtoſe nahoddi ù milloſti, i ceſtoyu dobijva: Yoſcter ovijchieſe laſcgne na cas od ſmartí ù iſtoy milloſti náycchí: neggo onij, koyíſe ù rietko iſpovídayu,

VII. Dobrò: Boglieſe, î laſcgne moxe ſpoménuti od grieha, i iskuſſiti duſcu ſvoyù. Onij bo, koyíſe mallokrat retko nagodiſcte iſpovídayu, nemogguſe od velè grieha ſpómenuti, kako mnozzí govorræ: pacek ya ſumgnim, daſe yedva moggu pravvo, i çielovitto iſpoviditi,

VIII. Dobrò: Slobodanye od xeſtokkæ túghæ, i od velikoga ſtráha, ù kómuſe na hódde onij druzzí, kada dóyhe onó zrieme od Iſpovíſti ò Vskarſenyu, illi ù nemocchi teſckoy: Er boiih pocne pubiyati ſmartna túga, (ſkvar obicáyna,) i polivati znóy ſtudenni, a ſchóye yoſc gorre, kada dóyhe ſfarha od xivota: nitkoim ne ſmij rieti, daſc iſpovídu i yedvaſe od

ſtráha

Digitized by Google

ſtráha moggu, i umiyu iſpovidíti: yoſe gorre gubeſe ù uffanyu vechie, oeggo vſfayu ù milloſardye Boxye: Erè poznávayu, daſu ſfeyer ù grieſieh xivili s'hudobami, koyæ gnim ſfe griehe minute nápamet donoſſe, neka takò ſméteni, i neceſni zlom ſmarti umru.

IX. Náyposlie dobrò: Vzdarxiſe ù milloſti Boxyoy yako, i krepko onij, koyíſeye ceſto iſpovidao, uffayucchi ù milloſardye Boxye, i ù gnegovvo ne izmiérno pomillovanye, bivſciſe naucio ceſto káyati, i bolitti od griéhá, i na milloſt Boxyu povráchiati.

RAZGOVOR DRVGHI.

Od Iskuſſenya dufcæ ſfoyæ, zá ucinitti dobrù Iſpovíſt poráynu prid Oçém Duhovniem.

Vcenik, i Meſctar.

V. KAkò moxe Pokornik dobrò, i laſnò iskuſſiti prie Iſpovíſti duſcu ſfoyù?

M. Stvar velicku, i veoma teſcku profiſc. Rieichiuti, ſctò nas ucè Piſmoçi umiteoni.

I. Vzmiù rukæ tvoyæ, zapovidi Boxyæ, i oſtá-

Digitized by Google

i oſtálæ gorurecehnæ, kakonò yednò pricísto, ì pribístrozarçalo. Od koyieh recce David: Zakon Gñovi neosqvargneni, koyi obrachia dusce: sfidocanstvo Gñovo viernò, koye mudrost dáva malahniem. Vgnih chiese vidditi i poznatti, sfè ghnussochiæ, i neciſtochiæ od griehá tvoyieh, illi ù vas xivòt tvoy ucignenieh, illi ù vrieme od yednæ do drugghæ Ispovisti. Pſal. 18.

II. Immaſc, pozvatti dusću tvoyù na ſuud, i odgnæ ispitati Pravedniem Iskussenyem, dati ocittuye sfe kolikke griehè ſmartne, koyéye ona hottè ucinilla ſuprocch sfakkoy Zapovidi Boxyoy, i oſtáliem recenniem: Vcignényem, illi Propuſctényem, Misli, rieci, i diellom.

V. Koyisu griesi posobiti ſuprocch zapovidiem recenniem?

M. Primnozzisu, da ne recém ne izbróyni.

OD PARVÆ ZAPOVIDI Boxyæ.

Klagnayse Tednomu Boggu.

Skussise ud grieha, koyisu ſuprocch ovóy.

I. Akòse gresenik nie klagnao Gñu Boggu, núgaye castio, kada imma- Ex Emer. de Bonis in Speculo.

sce,

Digitized by Google

C

-ſce; illiga nie pocítao, kakò, i kolickò bleſce darxan.

II. Akòga nie gliùbio ſvárhu ſhieh ſtvarij, i velè vecchio, neggo ſfòy xivòt.

III. Akòye caſtio, i pocítao koyégod ſtvorénye, kakò Bogga, illi otcitto, illi potávuo.

IV. Akòye hotte poſumgnio od koyegod ſtvári od vierræ Boxyæ: yoſe akòye ovu ſumgnu ſfoyù ocittovao hotte koyiemgod zlamenyem izvagniem, upáoye ù Papino prokleſtvo ucigneno ſuprocch poluvierçem Eretikom. Takóyer, akòye vierrovao, daye ſumgnivakòyágod ſtvar od vierræ:

V. Akòye s'komgod paghibionoſti od vierræ ceſtokrat opechio s'Poluvierçiemi, Xiddoviema, illi Poganniemi: alli ſuprocch zabragnényu od ſtariſcima.

VI. Akòye hválio Cettæ od Poluvieraça, illi gnih beſiedenya, s'miſli, za pohvaliti gnih, illi onoga, koyi ihye rekaò, prokletye, kako ſautur.

VII. Akòye ù ſnè ſtanovitto vierrovao, pazzecchi, i htécchi uzámatti ſtvári, koyæchie dòycchi: illi ù ſrettanye: illi pietye, kukurikanye, letènye, illi krenutye od letúſctieh, illi od mnieeh koyiehgod xivma.

VIII. Akòye zacárao, illi çiñio zacá-

Digitized by Google

rati

rati koyugod ſivar, illi takkur priſebi nuſcio, illi za koyugod gliubav, illi za gonétati, illi za innu zlo ſtarhut, illiye ſolli cinio raſpgluvati urokke; illi davio izjdij; illi pálio; illi bahorio; illi koyægod inne cári cinio cinitti; illi ih naucio druzzieh; illiſe cinio kónçem koyiemgod izmierriti; illi ſám mierrio; illi vierrovao od ſtároga diedda; illi ſnaſcaſtye od vietra izgonio gnekkom nemolitvom. illi cinio ſctogod noxém od çermieh koriça na raskarſtiçu; alli ſctogod druggo.

IX. Akòye hudobu dodivao illi s'gnom opcchio; illi s'hudobniemi vileniçiemi, vukodalçiemi, vieſtiçami illi vileniçcami; illi ucinio pogovay ocittu, illi potaynu s' hudobom, iſctucchi pomoech pò vileniçah, mayhiah, iſatturah; ù gnih i Knim poſsilayucchi, hoddecchi, iſpitivayucchi.

X. Akòye noſsio zabrágnene zapiſſe, illi innaka carovitta pijſma. Alli gledao bielaç od yáya ù goſtarri, illi yáye na reſcetu.

XI. Akòye ſtanovitto vierrovao, da nebeſa, zoiezdæ, illi ſctogod inno moggu ſillovati ſlobodnu vogliu gliuçku, illi xénsku.

XII. Akòye ſctio znanno pijſma prohita zabragnena, illi ihye prì ſebi darxao;

illi koyagod Eretika : illiye cinio , da ih druzzi sctè : i akò ocitto govorre suprot vierri , upaddase ù prokleſtvo Papino.

XIII. Akò nie ſpovidao vierru Karſtyansku s'skandalom od druzzieh upijtan od Poganskæ Gusposæ , illi od sùdaça .

XIV. Akò neumie , i nie htio nauciti stvari potrebnæ za spassenye viecno : illiye upao ù prokleſtvo , illi opcchio ù cinieh Boxyeh s' proklétiemi .

XV. Akòye gubio ussanye , illiseye zaliscno uzdávao (grieſcecchi) ù milloſardyæ Boxye : illiye poſtavio sû uzdánçu ù stvar stvorenu , a ne ù Gñu Bogga .

XVI. Akòye marzio na Boga radi zakonna dána , illi radi smarti , illi radi múka pakglienieh , i taççieh .

XVII. Akò nie cinio molitvu, kadà biesce darxan , naulaſtito ù vrieme od teſcka napaſtovanya ; illi od poghibili od sagrieſcénya sfòga , illi od sfòga Iskargnega .

XVIII. Akò nie govorio pomgnivo , i çielovitto sféga Officia , illi dio nemallahan od gnega , budutchiga darxan govoritti ; illi koyæ drugghæ molitvæ , radi zavietta , Redasféta , beneficia , i taççieh .

XIX. Akòye mislio , illi govorio , da Boog ù gniekieh stvarieh ne cini dobrò , illi

illi pravedno, s' vogliom odlocenom g. sm.

V. Moxeli gresenik, ispunniti zapovied od Boxyæ gliubavi? Valer. Reg. l. 4. c. 2. in Decal. num. 15.

M. Nemoxe; erè Boog ne sámo naredyuye, da budde gliubglien: pacek dáyenam nacim, kakò hochie bitti gliubglien, tòyès, sa sfiem sarçem, sa sfom dusom, i sa sfiemi mocchiema, sctò senemosce ispunniti, nebivsci ù millosti Boxyoy gresenik.

V. Yesmòli daraani na obsluxénye od zapovidij Boxyeh, prem da nam idde xivòt?

M. Yesmò: zà tò prie immamo izgubitti xivòt, neggose poklonitti hudobi, illi koyigod drughi g. s. ucinitti suprot xakonu Boxyemu. Valer. Reg. l. 3. c. 7. nu. 33.

V. Yesmòli darxani, obsluxevatti s' isgubliényem od xivotà zapovidi sfetovnæ, illiti Çarkovnæ?

M. Yedan Doktur govorri, da sfakki zakon gliuçki (koyi podlága pod s. g.) cinij nas darxanieh. Nisçta ne magne Opchienno sfi ostáli Dokturi boglie govorre, da niesmo darxani; neggo kadà bise prisiòyalo tò obsluxénye dobrù opchiénskomu, illi bi prislupgliénye bijlo ù sctettu od opcchinæ, illi od S. Vierræ, illi od zakonna Boxzega. Zà tò, akòbi tkògod ne otiscao na Missu ù dan sfetacni: erè zna, daga sfoyi Kayet. 12. q. 56. art. 4.

nepiategli cékayu, za ubittiga, negrieſci; erèga ne ſilluye s'tolickom ſctettom S. Çarqca.

V. Reçittemi ù kratko, ſctò chiè rieti oni cetiri nacinni, koyemi immamo gliubiti Gñu Bogga?

Azor. tom. 1. lib. 9. c. 4. M. Rietichie, da bi imalla dusca naſca ſakolikka tiem nacinnom gliubiti Bogga, da ò druggomu nemisli, ni druggò gliubi, ni druggo hoccie, ni druggo gledda, niſi drugghiem naſitti, ni druggo cinij, negò onò, ſctò Boog hochie, ſctò nemoggucchi mij ucinitti takò izverſitò ù ovomu xivotù umarlomu, uciniti chiemo ù neumarlomu.

V. V' koyeſmo orieme darxani, cinitti cine od gliubavvi prema Gñu Boggu.

Item l. cit. M. Sfeti Tomas od Aquina govorri, daſmo darxani pod ſmartni grieh netom pocnemo razloxito poznavati dobrò, i zlo: Druzzi govorre, da ù tò dobba nie togga darxanitva, i prem dabi bijlo, ſakye obrágnen od grieha neznanſtvom od te zapoviedi: Inni innako govorre: ya nasliedujem onèzieh, koyi govorre, daye coviek onada darxan, kadaſe parvo imma bolietti od ſtoyieh grieha, za iſprositi od puſctènye od Bogga, to yes, ſamo, kada hochie primiti Sakramenat od pokorra na Iſpoviesti pò Otù Duhovnomu.

V. Ko-

Digitized by Google

V. Koyiemiſe nacinniemi immamo klagnati Boggu, i ſfétiem?

M. Boggu Latriom, to yes, nayviſcgnom caſti, i poſctovanyem, koyáſe ſámomu Boggu priſtòyi, kakono Nayviſcgnemu Goſpodinnu, ſatvoritegliu, Vladaocu, i Odkupiteoniku od ſfieta, i radi priuiſcgnega, i poſobita goſpoſtva, koyé Boog ſam imma ſvarhu ſfich ſtvárij. A Sfetiem Boxyiem klagnamoſe Duliom, kakono ſlugam Boxyem; i ova yeſt caſt, koyáſe cinij komugod radi koyægod izvetrſnoſti, koyuon imma. A.B.D. Marij Iperdúliom, komſe klagnamo gnoy, i caſtimoyu radignæ poſobitæ Izvernoſti, koyu ona imma velè vechiu, neggo ſi oſtáli Sféti. Idem c. 5.

V. Koyibi grieh ucinio, tkòbiſe Latriom illi caſti priſtóynom Boggu, poklonio ſtvári ſtvorenoy? Tol. l. 4. cap. 14. Sum.

M. Akòſe ſtavglia na ono, ſctò govorri, cinij s. g. od pſovkæ, i akò ovò vierruye tvardo, eretikye, i upadda ù prokleſtvo Pápino. Azor. lib. 9. c. 28. Suar. de Relig. lib. 1. cap. 4.

V. Yedan rázarcen govorri ovako; Boxe, yá tebi nevierruyem, akòmene ne olſétiſc od moga nepriateglia; grieſcili?

M. Akòſe ſtavglia, grieſci ſmartno pſovkom, i akò vierruye, tvardo prokletye eretik. Takò zeçi od oſtálich pſovaka recenich ſuprot Boggu, illi Sfétiem. Suar l. cit.

V. Sctòye ſuperſticion?

M. Yeſt yednó caſtènye taſcte, koyiemſe illi Boggu dàva caſt, koyámuſe priſtoyi; illi muſe uzijma ona caſt, koyamuſe priſtòyi; i dàvaſe ſtvorenyu: riecmi, illi diellom.

Tolet.lib.4. cap. 14. de ſuper.

V. Grieſcili oni, koyi, cùvſci kokoſc zakukurikatl, gonéta, dachie tkogod ù onoy kucchi umriti?

M. Cinij ſmartni grieh od gonétanya; erè onó kukurikanye ne zlamenuye druggo, neggo tuſtillo, illi pretilloſtgnæ.

V. Yedan, cùye, da zaupie kukaviça: illi da vrán grâka; i gonéta, da chie umriti nemocchmik ù onoy kucchi, grieſcili?

Idem Tol.

M. Akò bezſumgnæ niednæ gonéta, cinij g: ſm: akòli recé ſumgnivo; Eré ovæ ptiççæ iddu na vogn od mærçinnæ, negrieſci.

V. Grieſcili oni, koyi, gledayucchi zviezdæ, gonéta ſtanovitto ſfè onò, ſctòſe imma, dogoditti poſobito komugod; ſctò zovù, cinitti nativita?

Suar. l. c. cap. 11.

M. Cinij grieh ſmartní od zviezdoznanſtí ſudglivvæ, oſſuyenæ od Sfetæ Çærqvæ. erè gonéta onò, ſctò ſam Boog zná: za tó i on grieſci ſmartno, cinécchi; i oni, koyi to cinij, cinitti; illi ſhttuye druggoga, da cinij, ſebi ucinitti, grieſci ſmarno.

Digitized by Google

V. Ye-

V. Yedan cinij nativita druggomu, i govor- Suar. l. cit.
rimu ſamo, daga zviezdæ, prighibayu na takko illi na tò zlò; illi muprite tù poghibionoſt; illi mu obitayu tò dobrò, grieſcili?

M. Negrieſci, erè ne gonèta ſtanovitto niednu ſtvarneggo kàxe prighnutye narávno, kòye onij imma: nitta grieſci, tkòyu cinij, ucinitti: iſtom dà ne darxij tó gonétanye, kakono narednoſt od ſloyeh diellovanya: erè bi tadà teſcko ſagrieſcio, budducchi tó ſuproſt izvernoſti od hochiæ naſcæ ſlobòdi od covieka, s'kom pomoxenom od milloſti Boxyæ goſpoduye ſvarhu zviezda, i gnih prighibanya: takòye boglie tæ nativita di ne cinitti.

V. Yéli koyigod ſan, ú koyiſe mòxe vier- Perer. de Mag. in c. 12. Dam. l. 1.
rovati?

M. Neimaſe vierrovati ù onè ſnè, koyi vz- Suar. l. cit.
hodde od zaliſcna yedenya, i pitya; illi od c. 23.
zalihha poſta, nemoggucchi niſcta pravvo zlam enóvatti, kakoihye vecchidio. Takoyer od kogagod ſmuchiénya, illi od miſglienya, illi od razgovàranya ucignena ú dne; erè nemoggu ù ſebi imatti niednu skladnoſt: A oné ſnè, (koyi izhodde iz zalihha ſokka, koyi ù tielu goſpoduye vechie; illi koyiſu od Bogga, illi od hudobæ,) dopuſctenoye, razbirati ih, i izglédati od gnih uzrokke, za liekariæ. Takò-

Digitized by Google

ihye

inye dobrò rieti Ilpoviedniku ſvomu illi liecniku, neka oninaucé lieke.

Mar. Delr. l 3.q 3.ſect. 2. concl. 2.

V. Yeli grieh, vierrovati, dà cári ciné mnogga, i velicka zlà gliudem, i xenam?

M. Nie, budducchi iſtinito, dà cári uzrokkuyu velickæ ſctetne, i zlà, i iſtuſmart yoſcter; illi ciné, daſe tkogod pomámi, dopuſctávayucchi tò. Gñ Boog çiechia, oránieh pravednieh uzróka, bez cyégà dopuſctényà hudobà nemòxe, ucinitti niſctar.

Azor. lib. 9. c. 19.

V. Tkò Izhoddecchi izkucciæ ſretta koyugod ſtariçu; illi naſetue na ſctogod, terrecé, nemoggu danas niedno dobrò imatti, grièſcili?

M. Akò ſtanovitto tó darxij, da ſu takka ſrettanya neceſna, i zla s. g. cinij.

V. Mogguliſe pri ſebi noſitti brevi, illi Pijſma, illi gnekki xapiſſi.

M. Moggu, akò immayu cetirri okoliſce.

Azor. l. cit. c. 29. Mart. Delr. l. cit. ſect. 3.

1 Da nieſu upijſana immena neznanna od Bogga, illi od ſfetieh, illi od Angela; neggo izvadyena iz ſfetoga pijſma, illi iz kgniga od Sfetieh Naucitteglia.

2 Da nie koyagod ſtvar laxivva; kakono, Da ye priſtalla rieka Yordana pòrieçieh B. Goſpæ; illi takka.

3 Da nebuddu inna zlamenya, neggo od S. Krijxa †, oi inræ prilikka, neggo od Goſpodinna Iſukarſta, illi od B. Goſpæ, illi

Digitized by Google

illi od kogagod od Sfetieh poznanieh.

4 Da se nestavglia kriepost od zapissa u nacin od pissanya, illi svezanya, kakono da budde pissanna kgnizzi dievicci, illi svezan triemi xiccami od kanavka; illi, koyagod inna tasctina, i tlapa, pò koyehise lasnò moggu poznatti oppaci, i zli zapissi.

V. Griescili, tkò darrova, prodava, illi nossi zapisse, u koyehse obechiava, dà, tkò ih uzbudde nositti, neèase mocchi, bitti ubièn, ragnen, ni macem, ni puskom, ni inniem, i takka illi da chie dobitti, i stecchi, plaga, kolikko hochie?

M. Cinij g. s. budducchi ti zapissi zabragneni, i ucigneni od hudobæ, i u gnihsu mnogha tlapæ, slovva, tasctinæ, od imménna neznamnieh.

Valer. Reg. l. 4 c. 6. n. 8. Caiet. verb. Incantatio.

V. Yéli grieh, rièti kognù na uho (kad muye koyagod bolleft) Occe nasc, u zdravvu Mariu?

M. Yést gr. smr. od tarannya, i od necasti od sfetieh molitava.

V. Griescili, tkò darsij dan, illi Missec koyigod necessan, u sfieh sfoyieh poslieh, i takò posluye u Ponedieglnik, a u Vtornik nè?

Azor. l. c. 22 Delr. lib 1. q. 4. sect. 3.

M. Cinj s. grieh.

Digitized by Google

OD DRVGHÆ Zapouiedi.

V. KOyisu griesi suprot druggoy Zapouiedi, koyà govorri.

Ne Vzmi imme Boxye uù Isprazno.

M. MNozzisu; a navlasctito ovij.

Emer. in Speculo, P. Polanc, & alij.

1. Akòse opsùye Boog, Karu Isukarstova, Tielo Boxye; i na koyinácim reçi: Akòse recé od Bogga, onò, sctò neima; illimuse uzijma rieemi onò, sctò imma: illi akòse dáva stvorényu, onò sctòye posobno Boxye: illi govoreechi koyegod zlò Boggu: illi immenuyucchi úda nepoctenna ù gnemu, illi ù Sfétieh.

2. Akòse opsùye B. Gospa, illi koyi god Sfetaç; illise ucinij gnim koyegod uvriedyenye, illi pogarda illi gnih prilikkam.

3. Akòsi kléo gliúdi, xenæ, Nebbo, zemgliu, dán, nócch, cas, urru, xivòt, vietar, súnçe, Miesseç, daxd, i takka.

4 Akòsise zaklinao laxivvo, krivo, vo,

Digitized by Google

vo, nepotrebno; prèstecchi; obechiava-
yucchi bez izpugnenya.

5 Akòsise zakleo ucinitti koyegod zlò illi ne ucinitti koyegod dobrò, lagrieſciosi; alli nisi darcan zlò ispunniti; erbi ti bio drugghi grich.

6 Akòsise zakleo laxivvo, prem da ſcalecchise, pò imme Boxye, od Sfétieh, pò dusçu, pò xivot, pò Krijx, pò vierru Boxyu, pò Nebbo Bòxye, pò zemgliu Boxyu, illi pò innu ſtvar, prilagayucchi (Bóxyu, illi Bogga.)

7 Akòsise zakleo za istino onò, schò bisse ſtvar ſumgnena, neznayucchi, yeli, nieli.

8 Akòsi davao uzsok druzziem, da psuyu, illi dase laxivvo, krivoli kunu, i zaklinayu.

9 Akòsise zavièttovao, ucinitti ſtvar ne dobrù: illi doban zaviet celé prodiglio ispunniti; illi ſi ſuprot zavièttu magnemu, illi vecchiemu od Reda ucinio, i takka.

V. Grieſcili, tkòse zaklina, na vierru, na vierru moyù, ù istinu, i takka?

M. Nè grieſci, akò ne razumie Boxyu, nitti-ye zaklétva ù ovich, illi ovaçich riecieh, ne imenuyucchise Boog.

V. Yeli dopuſcteno, Zaklinatise?

M. Yeſt, kadayſtvar isliria, pravedna, i raz-

Od Zakletve. Azor. l. cit. Reg. l. cit.

Digitized by Google

borita,

borita, boddu cchi drello od Bugoua noſti.

V. Grieſcili, oni, koyſe zaklinà krſtom, za ſa-
chràniti xivòt drugomu, illi za uklonitti
koyigod skandal.

Valer. Reg. l. cit. c. 4. nu. 14. 15.

M. Cini ſ. g. od krſtne zaklètve, zarùyucchi necaſno Gña Bogga, za ſridoka od laxè : trèſe reima, dinutti riechno zlò, da iz gnega izijde koyèmu drùgo dobrò, ni rieti laxa za vas ſiet.

V. Targovaç, illi prodavalàc ſampò ſebi zaklinaſe, da ſtvar od prodàya kupoſlena yeſt od gnega tolikòga, i laxe, grèſcili?

M. Cinij g. ſm. crèkve darxan rieti iſtinu kupçu, koyi imma razlogpravedan, pijtati.

Azor. l. cit.

V. Vpijtanyem Petra od ſtòga Stariſeinne, illi od ſudca prâvoga, daſe zakunè; moxeli, riecmi rieti, da nie onò iſtina, ſcto yeſt; ſcto Latinguovorri, equivokatti?

M. Akòye upitan pò naredbi od ſuda, darxanye rieti iſtinu: a kada nie pò naredbi, mòxe, riecmi nikàti, ù equivokatti, nemogucchi ga pijtati ſuprot razloggu, i zakonu, koyi cinij pravù naredbu od upijtanya. Takò mogge onomu nikati, komu nieſam darxan rieti iſtinu.

V. Yedan proſti ù menè, da mu daruyem, illi zaimgliem ſcògod, ſcòmuya nechiu htitti, datti; mogguli equivokatti Zaklètvom illi zanikati, razumiyucchi ù meni,

Digitized by Google

ni, nemam onò, za datti, illi zaimatignemali ?

M. Opecchionni od govor yest, da, akòmu niési darxam darovatti, illi zaimati onò, móxesc eqvivokatti, navlastito immayucchi uxrok koyigod pravedan, ne dattimu. A, akòsi darxan, neimasc eqvivokatti, immayucchi on razlog, damu od govorriśc, prikladno gnegovoy rieti, i misli, Lopez. inst. p. 1. c. 42. Regin. l. cit. num. 26.

V. Obechiaosam yednóy mladiçci, da chiugnu uzéti za xenu, i zakleśamse zdravvoy; sadaseye raznemoghla, illi osciavila, yesámli darxán, obslúxiti zakletvu ? Valer. d. c. 5. num. 18.

M. Niesi, zástóse nenahoddi ù onomu bichiu, ù kómu bjsce kadàsi yoyse zakleo; àyesi akò oxdravvý.

V. Otàç, illi Matti zaklinase, dà chie sjina, illi kchier izbitti; greiscili, akò ne obslúxi zakletvu ?

M. Grieści fmartno, akòse hótte zaklina; a neima vogliu obslúxiti. Akòlise zakle ù rasarcbi, i imasce voglin obslúxiti, ucinioye mali grich, i zaklétva nie vriedna, budducchi od zla stvari. Akòlise zakle bez vogliæ od obsluxénya, i od zaklétvæ; neggo zà pristrascitisjina; ucinioye mali grich: za tóse immamo cúvati od zaklétvæ. Idē l. c. c. 5. nu. 12. 13.

V. Yedànse várkom zaklina, i obechiáva, da

Digitized by Google

dà chie uzéti zà xenù yednù dievoyciçu, kóy uzima cast : a neima tù vòglu istinito ; grieścili, i yéli darxan na zaklétvu ?

Valer. Reg. l. 5. c. 6. nu. g. in fin. M. Cinij g. sm. i darxanye na zakletvu, ne radi gnæ ; erè ovakka zaklétva ù dusci nie vriedna nissta ; neggo radi uvriedyènya, koyéye dievóyciçio ; ucinio i takò pò právdi darxanye, obslùxiti onò, sctò ye s' zaklet vom obechiáo gnóy.

V. Yedàn vladalac od Kogagod Gráda, illi yedàn viecchnik zaklinase, dà chie obsluxevatti sfe zakonne, illi statute od gráda ; akòsu koyigod nepravedni, i suprot Slobodosctini Çærkovnoy, yéli ih darxan obslùxiti ?

Idem n. 19. c. 7. nu. 2. M. Nie nikakore darxan, Erèga zakletva zavezíva na obsluxènye od sámieh pravednieh, i casnieh, koyi niesu suprot vogli Boxyoy.

V. Yedànse zaklina, nehtécchi razmisliti dobrò ; yéli onò illino, yelli laxivovo ; i recé, sctòmu ná usta dòye, grieścili ?

Idem n. 33. M. Cinij g. sm. erèse stavglia na poghibionost od zakletvæ laxivovæ.

V. Recittem sctògod od zavietta, sctòliye závuet, sctoli nie ?

Od Zavietta. Regin. c. 1. de voto n. 2. M. Zavietyès yednò obechiánye ucigneno Boggu, illi Sctiem, (náymagne unutargne, dobrovoglno, i odluceno, od kogagod

Digitized by Google

gagod dobra bogliega) nedighnuto od ſtarieſcinnæ.

V. Yedan odlucùye, netom ozdravvi, dà chie ufieſti ù koy god Red, yeli záviet?

M. Nie; erè neobechiávva Boggu, neggo ſamo cinij odluku; tó niezáviet. Akòlibi obechiao ſauiem ſærçem Boggu, nerekſci niſcta, niriec, yezikkom, biobi záviet; eré Gñ Boog neima potrebu od izvagnieh riech, zà razumitti hotinye naſce. Idem.

V. Kolikkoye razmiſcglianye potrebno, neká budde vriedan záviet?

M. Opchienniye nauk, dáye doſta, dà budde takovvo, kakovoye doſta, za ſagrieſciti ſmartno, i za dobitti doſtoyanſtvo odmilloſti Boxye. Idem l. cit.

V. Iedan radiſtrâha od ſmarti; ghinnechi ù ſried morskæ puccinæ, illi innako, cinij záviet, akòſe ſahráni od potoppa, dáchieſe ucinitti Redovnik, yeli ovaki záviet vriedan?

M. Akò poznáva, ſcìò cinij, záviet ye vriedan, budducchi ù gnemu punno priſtayanye od vogliæ; i nie od potrebæ, daga potvardi nà Kràyu. Idem l. cit. num. 16.

V. Yedan cinij záviet, dà nechie nikadar rieti laxu, yeli vriedan ozzáviet? Idem l. cit.

M. Yeſt; Erboſe moxe, obluxiti s' milloſti Boxyom, i s'pomocchi.

V. Zavierttovvalaſeye yednà xenà, ù ſtriedu

Digitized by Google

i u ſubottu poſtitti, yeli darzana, kadye nemocchna?

M. Nie s' naudenyem; pacekbi zlò ucinilla, poſtitti radi naudenya, koyeſe cinij dirctu, illignæ xivotù.

OD TRETÆ ZAPOVIEDI.

V. KAkòſe grieſci ſuprot trechioy zapoviedi Boxyoy, koyà govorti.

Spamenisse, Dadan Sfecanni Sfetkuyeſe.

M. VElè yo nacina, Koyemiſe ſuprot gnoy grieſci: à naulaſcito poviemi dviéma. 1 Akòſe neuklagna, çinitti diella od tetáka; i oſtàla diella zabrágnena od S. Máykæ Çærqvæ. 2 Akòſe ne póyhe na S. Miſſu ù zapovviedni ſfetaç, i ù ſfakku Nedieglu; illi na ſtù; illi akòſe od gnæ izgubij trecchi dio. Takóyer.

Azor. to. 2. l. 1. c. 2. p. 2. in Decal. Suar. to. 1. de Relig. l. 2. c. 1. de oblet. & c. 15. & 17. Valer. Reg. lib. 7. c. 2.

1 Akòſe, ſtoyécchi na Miſſi, razgovàraſe s' druzziemi priko ſfæ Miſſe, illi za trecchi dio, bivſci à tij bio parui, i odvràtio druzzieh.

2 Akòſi, ſtoyécchi na Miſſi hotte hrio miſliti ò druzzieh poslieh, i ſtoćrieh

Digitized by Google

rieh sfetoonieh; a ne ò Boxyieh priko sfæ Misse, illi za trecchi dio od gnæ:

3 Akòsi trudio, illi koyi tegh cinò, chitri texákom, illi slegam ù Sfetaç zapoviedni; Kolikko vriemereçi, i za koyù potrebù.

4 Akòsi potrattio vrieme od sfetaça ù igrah, ù tasctinah, ù razbludnostieh: i akòsi boz potrebæ tergovao, prodavayucchi, illi kupuyucchi.

5 Akòsi nieh isposvidao, ni pricestivao vriemená zapovidyená, i s' nacinniema dostóynimi.

6 Akò nisi postio ù Korizmu sakki dan osven Nedieglæ, buzci sarcio doaes, i yednò godisce, illi ù quatri sie trij dnij; illi ù zapoviednæ Vigiliæ, blagovayucchi yednóm na dan ò podne, a dovecer uzij mayucchi sctogod mallo kruhha, i vocchiya, prem da bi bijlo boglie y neuzeti nisceta, tkò mòxe.

7 Akòsi bio namislio nepostitti, prem da bi poslio postio.

8 Akòsi blagovao ù vriemene ne pristóyno, illi yijo yestoyske zabrágnenæ.

9 Akò niesi pluchao defetimæ pò obicayi. Takóyer, akò niesctayao, slisceati riec Boxyu, illi pripovidanya sfeta.

V. Veli darxan putnik, (Koy se dili iz sfoga niesta, gdiese onij dan sfetkuye, i idde

Nau. c. 13. num. 5.

Digitized by Google

ù druggo mieſto, gdieſe ne ſfetkuye,) ſtáti na Miſſi prie, neggoſe dijli?

M. Darxanye; erè ſféta M. Çærqva hocchie, da obſluxe tó onij, koyi ondiè ſtoye, gdièſe ſfetkùye.

Suar. l. cit. c. 32. nu. 3. V. Grieſciſi oní, koyi cinij koyigod tegh ù dán ſfetasni, za prihránити ſebe, i ſtoyù diecicçu, bivſci ubog?

M. Negrieſci; (alli tó imma, ſkrovito cinitti radi ſkandala:) erè potrebaneima zakonna. Imma takoyer pocchi na Miſsu partzo, budducchi darxan.

V. Dievoyciçæ, od udadbæ, illj koyæ ne ſhodde ù dan ſfecanni, za ne ſtáti pò funiſtrah, illi prozorrieh, i za cuvatiſe od inn ich zála, uciniuſci gnih molitviçæ, i neimayucchi, ſtò cinitti, mogguli véſti, pléſti, ſcitti illi koyigod ovachi tegh cinitti?

Suar. l. cit. cap. 28. M. Moggu, erè, akòye dopuſcteno, (za uklonittiſe od kogagod zla zeſcka teleſnóga) trúditi, i téxati ù ſféta, velè vechie bittichie dopuſcteno, texati, za cuvatiſe od koyægod ſctettæ duhóvne od duſcæ, praznuyacchi.

V. Kakonoſe razumiu oné rieci, Daſe ſtoyij na Miſſi; daſe viddi; daſe cuye Miſſa?

Azor. lib. 7. cap. 2. to. 2. M. Razumiſe, daſe tielom, i Kijpom ſtoyiem na hoddi na onomu mieſtu (gdieſe govori

Digitized by Google

ri Miſſa ù koyimu drágo yezike) hotte i razbórito, takò, da, kolikkoye od ſtránæ gnegovvæ, móxe razumitti, i ch ùtiti na koyigod nácin onò, ſchò cinij Miſnik; prem da nie darxán, ni vidittì Miſnika, ni razumitti rieci; alli imma pamet ú, i ſárçem ſlati pomgnivo na onomu Sfetomu posfetilliſtiu, ne cinécchi ni mſlecchi hotte ò ſtvárieh, koyega od ovakæ pomgnæ moggu, odvrátiti, illi zabaviti.

V. Koyáye pomgna potrebna, za obſlúxiti zapovied, od ſlánya na Miſſi ù cnij ſfetacne?

M. Ová, parva potrebna yeſt, daſe ſtoyij pómgnom na onò ſchò govorri i cinij Misnik.

Pómgna yeſt boglia, da ſe pomgnivò chiuti onò, ſchò zlamenue onò, ſchò cinij, i govorri Miſnik.

Nayboglia, da pò onomu, ſchò govorri, i cinij Miſnik, pod ghne pamet ſtoù i Boggu; prem da ni ovæ dvij, nieſmo darxáni pod zapovied, neggo na parvu ſamu pomgnu.

V. Mogguli ſe na Miſſi zapovednoy govorritti molitvæ innæ, kakono koruniça, Saltir, Salmi, &c.

M. Gnekki govorre, da nè, kadaſmo onæ molitvæ darxáni rieti: Opchienni nauk

Tol.l. 2.cap. 14. od mnozizich yesh, daſe mèxé; iſtom daſe pomgnio o ſtoyij na obodvoye erèſu Miſſa, i molitvu ſtvari skladna.

V. Grieſcili dite, koyenechie, da ſtoyij na Miſſi ù ſfétaç zapovriedni?

Azor. l. cit. cap. 2. M. Akò verchue imma pamet razborituçinij ſne gre Erè ne obſlusnjye zapovied Çarkovnu i pacèk i Otaç, i matr grieſce.

Ibidem. V. Grieſcelizzena, (Kada ſe yutro dandij ù ſfétaçi) akò ne pò, huna Miſſa, da im ſukgnæ neokiſnu?

M. Negrieſce, neggo Kadbi narbijla Çærqva veçera bliżu, illi xadye malahan daxd; terſe oblijne.

V. Kada koyagod xena, rodivſci, ne idde na Miſſu budducchi dobra, i ſnaxna, grieſcili?

Azor. l. cit. Suar. l.cit. M. Akòye oblicay za poczanye od mieſta ſfèta, negrieſci, (iſtod da tò ne cinij pò obicáyi Xidovskoy:) Akòli nie ù mieſtu obicáy, grieſci, nehoddecchi ù ſfétaç na Miſſu za nehayſtvo.

V. Pò ſmarti od muxa ſfoga vechie mieſleça xéna ne ishoddi iz kuchia, grieſcili nehoddecchi ù ſfétaç na Miſſu?

M. Odrieye tay obicay darxána, illi ya naymagne tarpé Biſkupi, negrieſci, iſtom da ne idde pò poſiedieh, pò gozdbah, i po innieh mieſtieh iz ſfoyæ kucchie, erèbi éxda grieſcila, nehoddecchina Miſſu.

V. Die-

V. Dievóyice, od udadbe grieshesi, nebodechi na Missu, erè gnih roditegli necchié, da iddu?

Suar. I. cit.

M. Ne ona, neggo Roditegli gnih, akò ih nepossilayu bez uzroka pravedna; illi radi obicáji.

RAZGOVOR TRECCHI od Cetvértæ Zapovriedi.

V. KOi moggubitti grieh suprot cetvartoy Zapovriedi Boxyóy, koyá govori

Pastuy Oçà, è Matter.

M. Pri. Akò nieh glúbio, ni çastio Oça, i Matter, kolickofi imáo.

Emer. in Speculo. Polancos, & alij.

2 Akòsi gnim ucinio unudiyehye neshto diellioma, illi viecma, psúvacchi, kunóochi, udanyacchi, illi xudecchi gnim dinarchi bo bilo.

3 Akòih nieh pomágao ù koyiehgod pótrebah.

4 Akòih nieh, stoyécchi pod gnih za slasti, pósluçao ù stvárih teshçieh od Vladanya kúchnoga, illi priboyieh doyderiem naucçiena.

5 Akò nieh izvershio naredbe no-

ſtr od teſtamenta, i od legata gnih.

6 Pod imenom od Oca razumivuſe i ſtariſcinnæ, Biskup, Otaç Duhovni, Goſpodári, Meſtar, Tudi ſdobri.

7 Akò Otaç illi ſtariſcinna nie imáo priſtoynu pomgnu od ſfoyieh ſinòva, kuchnæ cegliadi, od podloxnika, i od slúga, naſtóyecchi, da xivu Karſtyánski, i danauce ſtoári potrebnæ od vierræ, i od ſpaſſenya.

8 Akò nieſi ucinio lemozinu ù nayvechioy, illi ù teſchkoy potrebi ubozziem. Ter akò nieſi opchio od blága zaliſcnoga, nepomágayucchi potrebnieh.

9 Akò nieſi pokarao brattinſki iskargnega od grieha ſmartnoga, budducchi mògao, i uſſayucchi pobogliczanye.

10 Akò nie dobròhtio mux xenùſfoyù, illi ona muxa, akò vgieyzyucchi, illi udárayucchi &c. Akò nu xena nie poſtúſcna bila, ù ſtòye durxana, ſcienu ne cinécchi, i dayucchimu uzrok od ſpovida, illi od klétava.

Azor. to. 2. lib. 2. cap. 2. Valer. Reg. l. 7. c. 5. n. 8.

V. Sijn, kuyi veoma ù rietko hàne gliubavu Oçù, illi Mayci, pacchi ih vidi zlo gledda, nikadarim ne recè dobrù rieçi kakò da na gnibmarzij kuyi grich cinij?

Regin. l. cit. num. 14.

M. Cinij g. s. ſuprot gliubavi, prilioynoy Oçù, i Matteri.

Digitized by Google

V. Sto-

V. Sdaye darxan sijn vcinitti Oçù teskone-
mocchnu ?

M. Pohuditriga, pomágatiga ù potrebah od
stvarij uzmoxnieh, nastoyati, dase spo-
vid, i prieésti, i da naréd sa stoya stva-
ri duhovnæ, i shetovnæ: sdà, necinéc-
chi, sijn grieschi. a yoso gorre grieschi, za-
prieuyucchi, da ne smiri duscu stoyu, zà
ostanti on pogat, i obilatan.

V. Otaç zapovida Kchierri, dase obuce dum-
chia, illi da se udá, veli darxana posla-
scati. Regin. l. cit. nu. 1. 12.

M. Nie, erè nemòxe zapovídati Otàç stvári,
koyese pristoye pronigenyu od bitya
stoga.

V. Grieschili sijn, koyi necinij niednu sçien-
nih od Oça, takò, da se srámuye, bit-
ti darxán za sijna gnogovva, etye sro-
mah ?

M. Cinij gr. sm. akokoyigod pravedan uz-
rok neima, radi kóga, ne radi srámà illi
nesçienna: tó bi utimo, kakò rjeti i da se
zna, da muye Otàç, nebile mogao, cuva-
ti od kogagod zlà tescka; takòlene odkri-
và (casécchiga ù sercu, i pocitayucchi-
ga) negriesci. Tolet. in Sum. Regin. l. cit.

V. Polagahno sijn udarra Oçà, illi podixe-
riku za udrittiga, illimu govorri rieci od
pogardæ, i takovvæ, daga navoddi nà
velicku rafarchu, koyi grieh cinij ?

Idem l. cit. M. Cinij gr: ſm: ſuprot caſti Occinoy. akò nebi bijlo za ſcalu ù igri.

Regin. l. 7. V. Otaç téſcko kumé ſina, ermuye neposlu-ſcati, grieſcili?

M. Akò kumé iz ſarça, da muſezgodij kléeva, grieſci ſmartno.

Nau. c. 24. uu. 23. Reg. lib. 7. V. Grieſcili Roditteglj, koyi nehayu, da ſe grih ſinnovi odtrane ù ſtrahu Boxyemu ù ſtvarieh od vierne Boxye, i ù dobrieh naukkah?

M. Cinè grieh ſmartni: akòli ih poſidayu ù mieſta, gdinoſe ovæ ſtvari uce, ne-grieſce.

Henriq. lib. 12 cap. 19. num. 4 Reg. l. cit. V. Akò Otaç vèdi, i qùye, daſsim hodi, i opcchij ſa zlom druxinnom, illi da grieſci ſuprot zakonnu Boxyemu, i ne pokaraga, illi akòga pokara, inako tò cinij, è ſuden-nom károm, koyi grieh cinij è.

M. Cinij gr: ſm: za tó immaga pokárati teſc-çiemi rieçma, i pedepſatiga razloxito, ka-daſe ne pobogliſca. Takoyer uciniobi gr: ſm: i akòbiga, ù pokáranyu ymnio ma-cèm, illi noxèm: illi inako, neimayuc-chi Otaç oblaſti, za ranniti, illi ma-gagnatti ina, neggo ſamo pedepſati raz-borito.

Digitized by Google

OD

OD PETÆ ZAPOVIEDI.

V. RÉcittemi grichè, koyise ciné suprot petoy zapoviedi, koya govorri.

Na Vhiy.

Mat. 5. PAroo grescion sim: Akòsi xelio sám sobi smart, illi iskagnema tvoimu smart, rannæ, ozlogiassenya, illi inno teschio zlo, illi da budde pedepsan za tvoyè uxioanye; illi akòsi na gnega marzio, iniesimu hrio prostitti.

Emer. in Speculo. P. Polanc. & alij.

2 Akòsise obesselio od smarti gnegovæ, za imatti blago, illi za marzochiù, illi zavedost.

3 Akòsise naxlàdio od koyægod ôsetæ, illi bolose çiechia gnegovæ celicasu, i debra.

4 Akòsi govorio kletvæ, proklinanya, illi psovkæ suprot druzziem teschæ.

5 Akòsi marmoscio, tràcio, potvarao, oclettsom od cssi illi akòsi dao prigoddu druzziem, da za ovakka govorre: illi akòsi ih slusao dobrohotno.

6 Akòniesi zaboravio, mogguechi zla govoreryæ, illi prisiecçao besieddu.

7 A konieši hrio, koyiemgod govoritti,

Digitized by Google

ritti, illi nieſi ukázáo opchienna zlamenya od priatelſtva.

8 Akòſi rékao rieci neuſtarpglivvæ, ubodglivvæ, ſærcglivvæ, pogardglivvæ, i porughlivvæ na druzzieh.

9 Akòſi zatiççao, i potiççao na brenya, na ſmetgnæ, na ragnenya, na ſmarti, illi na inna ovakka zla diella: illi na ovakka dao záo ſfit, illi ovakka zapovidio, i cinio ucinitti, illi koyem god nacinnom pomagao, pripomogao, illi bocchidm, priſtáo, illi pobuálio.

10 Akòſi trácenyem, i opovidanyem, od ſtvarij cinio némin, neskladnos, illi koyegod inno zlò meyu druzzimi.

11 Akòye marti, illi babba darxalla ù odrù pri ſebi, dietegge mallo, illi akògaye uduſcila, illi vdavila.

12 Akòys koyagod naſtoyala na izuerxenye, illi s bilja uzrok hotte od tòga. Akòſiſe hvalio, i hvaſtao od oſſetæ, illi od innoga grieha ſmartnoga ucignena, illi neucignena.

13 Akòſibio ſtavio na poghibionoſt od grieha ſmartnoga ſebe, illi druzzieh.

14 Akòſi diellom, illi koyemgod skandalam hio uzrok od ſmarti duhovnæ illi telesne. Iskargnemu navoddecchi, nagovárayucchi, hvalecchi, poticcucchi na grieh, illi grieſcecchi ocitno, illi opchienno.

Digitized by Google

15 Akòsi hodio, illi druzzich vodio na Komedie blúdne, framotne, illi nepoctenne.

16 Akòsi hodio na vóysku nepravednu znanno, illi sùmgnivo, nebudducchi podloxnik onoga Gospodára, koyi voyuye.

V. Yedanse hochie oslaboditti od túga svetovnich, illi od koyegod framote, takò i ubijya sámogasebe, grieścili smarno?

M. Tkò tó nezna, da cinij gr: sm: od ubóysiva; ne budducchi dapùscteno za niedan uzrok, ù niednu zgoddu, i ù niedno vrieme, ubitti sámoga sebe: erè nie ni mux coviek, ni xena, gospodar od sfoga xivota; neggo Boog; zatósu tò kadgod sfétiucinilli pò nadahnutyu Boxyemu, za zacúpati, i sahrániti cast sfoyù, A thòbi tó ucinio od xallosti; illi túghe, sagriscíobi, kakono Yúda, i otiscáobi ù ogagn pakglienni. Valer. Reg. l. 7. c. 7. n. 3.

V. Yedan viddi, da drugghi ubiya gnegovva prieteglia, mòxeli ubóicu on ubitti, za osfétiti právednoga?

M. Ne ne erè se tó pristòyi sudcu onomu, koyi imma opchiensku oblast, pedepsáti zlocinçe.

V. Tkò moxe, odvrátiti bez sfoye sctette, da yedan neubie nepriteglia, i neodvrachia, grieścili, i yeli darxan plátiti sfétu? Idē l. c. c. 10 num. 1.

M. Grie-

Digitized by Google

M. Griesci smartno suprot Karitádi, a ne suprot právdi: ako mate tò ne pristóyiš, ucinitti, budducchi sluxiteonik, sùdaç, illi oladavaç opchienski.

V. Moxemo, shttovati yednoga, da sámo ranni nepriateglia, kógaye on odlucio, i hochie, ubitti na miestu?

M. Akò viddisc, da mu hochie sfakkóyako uzéti xivòt, hoteciga tij molio, i veoma odvrachiao sfaçciem shttom, dága neubiye na smart; a on hochie, moxetega shttovati, damu neuzme xivòt; neggo daga yednom rannom ranni: ere mu, ne davasc shit od zla, kako od zla, neggo kako nacin, za odvratitiga od zla vecchega. Ovijye nauke Opchienni od DD.

Petr. Nav. de rest. c. 4. n. 122. 123. & nu. 28. Valer. Reg. l. 10. tract. 2. cap. 9.

V. Yedan, koyi ubiye na miestu illi smagna, illi odtecè udo druggomu nepravedno, griescili, i yeli darxan, platiti sù sctetu?

M. Cinij gr: sm: suprot právdi, i darxanye platiti sfakko potrachenye, sctettu; i izgubglienya ucignena oniemi ubóyitcom, prem da budde bogat onj ubiemi, i da nema potrebbu kucchna cegliad gnegovega.

V. Yedan se vesselij, da muye umro uyaç, illi tetkka, illi dando, illi striç, illi tkò inni, ermusu oldovili sfe sfoye hlago, griescili?

M. Akò-

Digitized by Google

M. Akòse vesselij od smarti rečenje, cjnij gr: sm: akòlise vesselij za blágo ostávglieno, negrieshi; erse vasselij od dobra koyé muye prislúpilo, a ne odgnáne smarti, illi od vyseve, illi od innieh. Reg. lib. 8. cap. 7. n. 15.

O D S C E S T Æ

Zapovidi.

Ne Sagriesesi Bludno.

V. Záuli mnogghe várstne od griecha suprot ovoy zapovied; od koyeh smose darxani ispovidatti?

M. Tolikkesu varstne, od koyieh semmnozzi glihdi, i xtene ne ispovidavu, slavuglia yucchi gnim hudobama occi od dussne pokrienotu od strahe, i od srámá; dase bojim, i sramgnim, da chié mnogtvo velikko otiti u propast pakglienu (kakò pisscu Dokturi, i sfi Vuciteoni Pisánci.) akò ih Oci Duhovni na Ispovijsti nepomoggu, spametniem iskussenjem, i vuitanyem, dixucchi gnim strán, i strah poshteniemi riecmi. A tóse ciiji polagahno, pocignucchi od

ne-

necistich mislij, paka od póxuda od farza; pak od razgovóra, pak od teghnutya: pákih upitati; yesu li se, nieso li se radi srama, od ovaçcieh grieha ispovedali, neka moggu poznatti; yeda su darxani, ispovidili se od sfega x vota greſcnoga, illi od vecchie godiſsta Opchiennom Ispovijſli.

V. Velikkæ mi ſtvàri govorrite; alli me naucitte, kakò ya poznatti moggu laſnò ſtæ varſtæ tæ od smartnieh grieha, koliko n ypocteniimi riecmi móxete?

M. Dobrò govorriſe, ereſu koyigod Dokturi múkom pokrilli ovú zapovied, i od gnæ nieſu rekli, ni riec: ottaovieſci Ispovieden ku ù miſlò, da on vidi ſctò, kakò, i kàga imma upitati grieha ſtæ; koyeſe cinè ù dietinſtvu, ù mladoſti, ù coviectvu, i ù starosti dò ſmarti? Nieſta ne magne reticchiuti ſctògod ù krakko, ſctò ſu mnozzi upitali, yeda uzbudde ovò mlozzieni na ſpovienye od gnih dussa.

Od Pomiſſglienya, i Poxudæ.

1. Akòſi prikko na misli, i na póxudæ, i xeglienya necista, putenna, bludna, i nepocterna koya godiè, illi na naſladyénya poſtoyechia, prem da maloma notte. Immaſc rieti o vſtu, kroy, iukoliſe, koyi prom gnuye vſtu od grieha.

2. Akòſi pogledao bludniem darçem, illi poxudom koggod, illi koyigod; illi koyegod ſtvari grube, i nepocterne.

3 Akòſi

3 Akòsi govorio rieci blùdnæ, nepoſctennæ, framornæ, illi grùbæ, illi ghnuſnæ, koyæ poticcu nà diello bludno, illi putenno; illi na poxudu od koyægod; illi od kogagod; rekſci; daye liepa; illi koyæſu recennæ zà nasladyénye putenno: illi akòsi, pocánſci tij párvi govoritti, bio uzrok, dà druzzi nasleduyu, Od riecij bludnich.

4 Akòsi hvàlio druzzieh od kogagod diella bludnoga.

5 Akòsi noſsio gliubav bludnu illi tiem nacinnom; daſi dao prigoddù ſebi iſtomu, illi onomu cegliadettu, komuſi noſsio, od póxudæ, xegliæ, illi naisli putennæ. Od gliubavi bludnæ.

6 Akòsi pogledao s' poxudom od ſarça, s' pomaghnutyem od ociyu, illi kimanyem od glávæ, illi mahnutyém od rúkæ ſa zlom ſtarhom.

7 Akòsi proſctio pijſma neposctenna od blùdnoſti, ſctio druzziem, illi ſluſcao Komedie, illi Muſikæ, illi pieſni, illi innæ ſtvári neposctennæ. Od ſctenya bludnich.

8 Akòsi ucinio, upijſao, poſsilão, illi noſsio kgnieghæ, od gliubávi bludnæ, caſti, zacinkæ, popievkignæ, pokliſarſctinæ.

9 Akòsi zacinao, i pievvao, illi kantao pieſni blùdnæ od gliubavi; illi tánçevodio s' prigoddom od griha, illi koyæ drugghæ igræ igrão. Od Kgniga ſlu- bludnich.

Digitized by Google

Od Vrellen ya bludnieh.

10 Akòsi nossio tasctæ haglinæ, illi si se uresivao, illi uresivala, cerfalla, biakalla, cudila, mærcila, nosila, vogne, mastila kosse zà bitti dràga tuyiem gliùdem, a nevsamomu muxu; i za bitti gliubgliena gliubavi bludnom, illi za casctu slavivu zaliscnu; nehayucchi, datti uzrok druzziem, da gledayucchi griesce, naulasctuto budducchi gledana, i sctòye gorre pò çærqvah.

11 Spovieyse od tiçanya, i teghnuya bludnieh, illi pò sebi, illi s'druziemm tikòi od çelivanya, i zagherglienya bludnieh.

12 Od prigliubodivliva oxegnen s' muxattom, illi s'oxegneniem muxatta od grichas' neoxegneniem, illi s'onom koya neima múxa; s' dievicçom, s'roddigom, illi s'rodyakom dò cetvartoga kolienna: illi s'posfechienom, illi s' posfechieniem pò zavietu ù Redovnictvu, illi innako.

13 Akòsi hotte sam sebi koyiemmu drágo nacinnom putrazhio; illisi bio tomu uzrok sam sebi illi druzziem; illi suoiemu muxu illi tuoiemu vviereniku gdienoye prokleta obicaydase duggo vrieme sloyij pod vierrom mallo viernom.

14 Akòsi (sctò ukloni Boog) ucinionepodobni, illi pogardyeni grieh, illi millovao, illi çelivao koyegod xivina na zlo,

Digitized by Google

15 Akòsi xudio, dàtise sagna, illi snij
san bludni, illi nepostenni koyigodir, na
stoyecchi xegliom, yestòyskom, illi inniem
uzrokkom; gliubecchi onèzieh ù yavi,
od koyiehtise sagna, illi snij, i akòsise
naskòdio, probudivscise, ù onomu snù,
illi da gasi imão, drágotiye bijlo. Spo-
ménise od sfieh ovieh recennieh izrieti
okolisce od smarnieh griehà; erèsi dar-
bxan, &c.

16 Iskussitise imenuyu imuxi, i xenæ,
akò nie su bijli posluscni vedàn drúggomu,
u cemusu darxàni, kakòve naredba Boxya,
nikuyucchi bikecchi; ukàgnayucchise,
nehtecchi roditti, cinécchi bezrednosti
opàçiemi, nacinniemi; uzrokuyucchi ne-
plodnost hotte; mislecchi ò druzzieh;
uzrokuyucchi tiçanyem prolitye od putti
svoya nedostoyno hotte, illi cinécchi,
ctòsise ne pristoyi.

17 Akòsu bijli uzròke, dà se diete iz-
varxe iz utrobbe materinæ, illi akòsuse
stavili dielliema na pogibbionost od iz-
varxenya, illi xenæ, illi gliudi, illi oxe-
gneni, illi neoxegneni.

18 Akòsise hvàlio, obesselio, vesse-
lio, razgovarao, illi hvàstao od koyeh-
godir recennieh griehà; illi túye griehe
propovidao, illi ocittovao, &c. illi prid

Digitized by Google

druzziemi grieſcio, illi cinio grieſciti ocie-
no, i bezocno.

19. Akòſi hodio na mieſta od grieha,
illi pò ullicah, illi pò kuchiah, illi pò fu-
niſtrah, illi pò poſieddieh, illi gdiemu
dragoza vidditi, za cutti, za razgovara-
tiſe zà ucinitti: na gozdbe, na vecerre,
na pirrove, i tò na zlù ſramu. Nayposli
akòſi ucinid, koyigod druggi grieh ovdie
neupijſan, reçiga, i molì Iſpovidnika, da-
te upijta i varloſe cuvay, da ſchègod od
uſtráma ne zatayiſe, ni zanikáſe Iſpovidni-
ku, neka ne buddeſe na ſtráſenomu ſúdu
Boxyemu oſúyen ù munkie pakglienne na
cas od ſmarti, i na ſúdu velikomu prid
ſhemi Angeliemi, i Sfeticmi, i prid ſhem
ſhétam zaſnamoglien fránom vieko vieč-
niem, i odaghnam s'hudobamm ù pro-
paſt pridliboglu od ogghù vecnoga ù
vieke viecnieh viéka, gdiemockie bitti
plakkanye, i skrippa od zúbà i gdiè noſe
nenahoddi odkupglienye, ni odriesénye
nikadar ù viche.

Digitized by Google

OD SEDMÆ Zapoviedi.

NE VKRADI.

V. Vmgnim, daſe nahoddi velè grieha i ſuprot ovoy zapoviedi?

M. Pravedno ſúmgniſc, erèſe laſnò túya ſtvar uzíma; a múcno vrách ia, zà tò immaſc znatti, da ſi grieſcío. Emer. in Speculo.

1 Akòſi ukráo múce túyuſtvar ne od mallæ vriednoſti, yoſcter i ſtvar occinu domáchiu, ſctoſe zové krayya i lupeſtina, illi akòſi poxudio, illi pomislio uzéti tuyu ſtvar.

2 Akòſi ugrábbio ocitno ſillom, ſctòſe zove grabſa; illi pò ſúhu, illi pò morru, illi pò kráy morra vzeo pratexi koyægod od drievorazbiénya, Çiechia Koyeh ſe upadda ù prokleſtvo Papino.

3 Akòſi privario, kupuyucchi, illi prodávayucchi nepravedno, ù mirri, ù cieni, illi ù bròyu.

4 Akòſi znanno kúpio ſtvari túyæ, illi ukraddenæ; illiſi ih prodávao, illi cioío prodávati.

5 Akòsi prodávao ſtvari dcicttenæ, illi izopácenæ, illi ſmagagnanæ, &c.

6 Akòsi cinio Kámatu ocitnu, illi pokrivenú; ù Zaimávanyu, illi ù Kupoványu za çienu prie dánù, illi prodiglienu koyegod vrieme.

7 Akòsi cinio próminæ, ſuhæ ſetòſe zov ù Kábij ſekki: illi nepravednæ cenſe: illi ù drúxbah, illi ù pogovayieh innieh nepravednieh.

8 Od Çarriná nepravednieh, od uſionieh grabglienya, illi od ſakrilegia; od vrachianya ne ucignenieh, illi od hotinya zá ne vrátiti tuye.

9 Akò nieſi plátio texáke, ſluxiteonike, godiſcniçe; illi ſi zaniékao, illi prodiglio duggove, i potiſctenya cinio duxnikom.

10 Od ſimonía, od pravednieh çarina neplachienieh, i od zákóna ne obſlúxenieh: od ſctéta ucignenieh, illi neodvrachienieh od iskargnieh; od pratexij; basctina, od vinograda, od varta, od ováça, i od innieh xievna, illi ſtvarij.

11 Od tegóva od texáka, i poſſala ne ucignenieh, kakoſe imma: od viernoſti od slúga, i od godiſcniça prema Goſpodarom, i Goſpoyam.

12 Od varranya, i privára ù igrah: od zabrágnenieh igára, illi s'oniemi ko-

Digitized by Google

yiſu

yssu god posluhom Ocinjem, illi s' magne umitteoniemi od sebe ù igri, illi s' oniemi koyi ù igri psuyu, illi kunu, illi s' ussillovaniemi, prietecchi gnim, i s' potegbanutiemi na igrù. Yoscter recì sfakka inná, koyati dòyhuna pamet, a niesu ovdie upisáma, akòsi ih ucinio, illi bio namislio ucinitti.

V. Grieścili onij, koyi kráde s' malliem robolàç, s' poxudom od vslè pienéza?

M. Cinij gr: sm: radi onè zlæ poxudæ.

V. Sijn kráde desset dukata Oçu, koyi grieh cinij? Regin. l. cit. c. 16. nu. 13.

M. Akò Otaç néchie, da sijn uzijma, ni kráde dukatte, ni pieneze gnegovve, cinij gr: sm: uzijmayucchi, scìò nie sfoyè suprot vogli Occinoy, i imma vrátiti Oçù.

V. Xena muxatta uzijma pratex muxevgliu, i dávayu rodyakom, illi inniem grieścili?

M. Akò uzijma bez dopusctènya od múxa sfoga scìògod nemallo, (osven, kodabi bijla privelicka potreba, illi teszka) grieścì smartno krayyom, i darxanamuye vrátiti: da akòye stvar malla bez dopusctènya cinij máli grieh; a s' dopusctenyem negrieści. Idem ibidem. nu. 1.

V. Múx néchie, da dáva za potrebna trachienya od kuchiæ, grieścili xena, uzijmayucchi pieneze za potrebæ od kuchiæ?

M. Ne grieści, trattecchi ù onò, scìò múx Idem nu. 2.

Digitized by Google

pomagnkáva, biosti sfè na Koriſt od kuchiz.

V. Godiſcnicza, illi slúga uzilima pratex illi yeſtoysku ù kucchi za izieſti, ne mallo, i dava druzziem grieſcili.

Idem l. cit. num 62. M. Ciné ſm. gr. erè krádu, sctò gnie gnih ſuprot vogli Goſpodára sfóga: á tkò priima, i ſmartno grieſci, znayucchi, daye Goſpodarevo onò, i darxanye vratiti sfè, illi plátiti iziedeno, budducthi pratex túyha nemalla.

V. Mogguli yá, kúpiti sctogod tolorom, zliem ne poznániem; biosciſe privarrioyá, ſcienecchi, kada bii meni dan, daye dobar?

Syl. v. Falſ. q. 6. Petr. Nau. lib. de reſtit. c. 1. nu. 312. M. Dokturi govorre, dà ſe moxe, akò neznaſc, daye záo: akòli uzaznaſc, dá nie dobar, i gnim kúpuyeſc, grieſciſc ſmartno, i darxan ſi vratiti.

V. Kupioſan kogna ukraddéna, neznayucchi, daye ukradden; illi ſamga pak darovuo, illiye sofiſao, prie, neggoſam poznáo goſpodára gnegovva, sctòſam darxan?

Idem l. cit. c. 4. n. 283. M. Nieſi nisctar, erè nieſi dóbio niednu koriſt gnim, koyi biiſce túyha ſtvar.

V. Zvánſam na vecerru, i pò vecerri uzaznaoſam, daſu sfæ onæ yeſtóyskæ biilæ ukraddenæ, sctòſam darxan?

Idem lib. 3. c. 1. nu 284. M. Nieſi darxan nisctar, akò nieſi znáo nisctar; erè vecchie biiſce sfè ſpravno, i nieſi imáo

Digitized by Google

imáo niednæ Koristi ù kuchi tvoyoy : akòlisi koyugod Koristi imáo; tolikosi darxan vrátiti.

V. Kupiosim tuyhu pratex, koyú znah pravo, daye ukraddena, sctò chiu ucinitti?

M. Vciñosi gr. sm. i darxan si sstù vrátiti, prem da ti immayu poghimuti tvoyi pienezi. Tot tebi: i darxansi plátiti sfæ sctetæ gospodáru od pratexii, bivscimu tiruzrokbio. Akòli ne poznasc gospodára, darxansi razdiéliti sfè ubozziem. Idè l. c. nu. 365. Idem lib.4. cap.2. n.38.

V. Immam, immatti od Petra slò skuda, i nechie nikakore da mi ih vráti, mogguli tolikko ih ya gnemu uzéti muce, illise innom gnegovom pratexi naplátiti; alime?

M. Moxesc, akòsu ovii okolisci: Idem lib 3. cap. 1. num. 384.

1 Daye istiniti, i právi dugh od razlogga pravednoga, a ne od millostiva obechánya.

2 Da pò innomu putu nemoxesc., illi ne lasnò pò putu od právdæ, illi erbi biilo velikko potrachenye, illi bise steklo nepriatelstvo; za tò, akò lasnò moxesc. pò právdi, imatti tvoyè; i uzimasc potayno, griesciss; al niesi darxan vratiti: eré neuzimasc tùye blágo.

3 Da uzmesc s' takovom pomgnom, datise ne zgodii skándao, illi da nebudde druzziem ozloglasenye.

Digitized by Google

4 Da

4 Da nayesc nacim, da duxoilc ne plati dvakrat. Itakòse immasc sfitovati s'Öçem Duhovniem, sctöchiesc ucinitti. Takoyer, ne budducchi darxan vrátiti, niesi darxan ni opoviditi, akobi billo navisctcno prokléssvo suprot oniem, koyi znayu tó uzétye, i neopovidayu. Erési uzeo tvoye, a ne tuyhe.

V. Slúga, illi sluxbenica viddi, da yedan od kucchiæ, illi inni krádu potáyno pratexi gospodárevæ, akoim ne zabragnuye, moggucchi, ycli darxan vrátiti on gospodaru?

Molin. to. 2. de cont. d. 506.

M. Akòye pratex, illi kgliuc, gdiè ona stoyii pridana ù rukæ gne govvæ tada, darxapye vrátiti, akò nie zábránio sfoyom krvinom, premdà malahnom, da oni ne uzmu: Akòli ne moggasce zabrániti, bez sfoyæ teskæ sctettæ; crebimu onij ucinio sillu, darxanmuye rieti, da imma vrátiti gospodáru: i akò néchie, imma rieti gospodáru; akò ò moxe ucinitti bez sfoyæ teskæ sctettæ, i poghibili; ter nie darxan vrátiti: erè nie ki vac od sctettæ ucignenæ gospodaru. Akòlise slúzi nepristòy pò niednomu od ovieh nácinæ recennieh pomgnu od pratexi gospodárevæ, prem da viddi, da tkogod kráde, uie darxan vrátiti nilctar; neggo pò zakonnu od karitadi, imma, zabránuti, dà nitko neukráde, ka-

da

Digitized by Google

da tò moxe bez sfoyæ tesctæ sctettæ, ne bivsci pod gnegovvom pomgnom, cuvati onu pratex gospodárovu.

V. Iddu koyigodir na sluxhu bez plátæ; neggo s' pogovyayom, da imse dáva hrána; odiechia, i kuchia, potrebna illi obicáyna tayçiem slúgam: akò imse tò ne budde dávati, neggo veoma túxno, potiscteno, i skúpo; zakò, da imse ne dávayu obicáynæ haglinæ, koscugliæ, krecgliæ itakka neggo gospodári, illi gospoyæ cékayu, da ih oni sami sebi steku; cad, mogguli slúghe potáyno, uzímati koyugodir stvar od pratexi gospodárevæ na ovaku sfarhu.

M. Moggu, alli parvo immayu, pijtati, neggo uzmu, od gnih gospodára, akò tò moggu bez sfoyæ sctettæ, i zasramgliénya; akòim páka ne dádu obicáyna, illi potrebna moggu, uzéti, zá na plátitti onò, gdieno pomagnkáva gospodar, illi gospoya. Idem l. cit.

V. Gospodar uzima za diello od milosandya, he imayucchi od slúghe potrebu, yednoga na sluxbu, moglien; i sámomu dáva hránu, yélimu sctògod druggo darxan.

M. Nienisctar: erèmu nie darxan plátu bivsciga uzco za millosardye, i za prihrániti-ga, moglien budducchi. Mol. d 306. §. quid itaque.

Digitized by Google

V. sctò

V. Sctò imma ucinitti onij, koyi na kraymorra drághi kammi nahoddi ?

Petr. Nau. lib. 4. cap 2. num. 72. Valer. Reg. l. 10. tract. 5. c. 2. n. 27.

M. Sctòmu drágo, erè neimayucchi gospodára, paruogaye, koyga uzme.

V. Sctòchiu ucinitti od kolaine zlatnae, koyu na putu opchiennomu naydem ?

M. Akò znasc gospodára, darxansiyu gnemu datti, biosci gnegodva, gdiemu drágo ona yest. Akò ga neznasc, bivsciga iskáo pómgniuo; kakonose imma, ostáye tebi; kakono zapusctena stvar, koyáye onoga, koyiyu nayhe: Prem dásu koyigod DD. koyi hochié, dáse imma, dattiubozziem.

V. Mogguli, uhitttiti sokola túyhega, koyi imma obicay, i naukku domáse vrachiati k' sfomu gospodáru ?

Idem l. 11. cap. 9.

M. Doklè sokol imma onu obicáy, ne imasega, hittati, immayucchi on gospodára: akòlise uzdivyáci, i izgubij onu obicay, moxesega uhittiti za tebe: erè nie uechie nicyitadà. Tò isto imamo rieti od innieh zvierieh divyieh upitomglienieh parvo, pake podivyácanieh.

Idem l. cit. cap. 12.

V. Yeli darxan vrátiti yedan golemmi igharç, sctò dobudde druggomu, koyi mallo umie ?

M. Yest: erè nie igra yédnaka: er ovi golemmi igharç ocitno zna, da chie dobitti, i takòse ne stavglia na poghibionost, da chie mocchi izgubitti. Akòliga neumi-

Digitized by Google

teoni

ecom uzmolli, i prossi vecma, da igra, znayuchi od ovoga umitnosstvo, ovichie mocchi uzéti sebi sê, sctò dobudde: erè zoàoçu, i hotéchiemu ne cinise krivina niedna.

V. Proçiegnenoye xitto od Gospodæ pòdva tolora stár, mogguligà pò vechie prodávati Çarkovni gliudij, illi sshetovni, prem dasu prodaváoçi gospoçki?

M. Nikakòro, ne Erye ova çiena odsúyena pravedna, kom imma sshk prodávati, i isti gospodar proçienitilaç, ter akò prodáza vechie, darxanchie imti, vrátiti sctòye uzeo saviscе.

Molin.to. 1. d. 364. n. 1. & 14. Petr. Nau. l. c. c. 2. n. 3.

V. Grieścili onij, koi prodáva vechie od çienæ pravednæ, erè chie ckkati od kupça plátu sce, miesseça?

M. Cinij gr: sm. i kamatu illi usuru, prodávayuchi uziemc, tenye darxan vrátiti sê Kamatno?

Idem lo. cit. nu. 101.

V. Bivsci od Gospodæ uzignena çiena, od mésa, illi od inieh stvarij, za yesti, tko vechie prodáva, i plati dsudu, illi piému, grieścili akò nevrátati?

Mol. loc. cit. nu. 5.

M. Grieści, i darxanye vrátiti, erè ye çiena pravedna odsúyena.

V. Mogguli stacunári, illi komardari vochiè kupgliéno, illi méso prodávati vechie od çienæ, od súyenæ erè drúggako i nedobivayu nisca, i velékrat gubé?

Idem loco cit. num. 2.

M. Ne,

Digitized by Google

M. Ne, ne: er cinè suprot çieni pravednoy: i akò vidde, da chié gubitti, ne imayu kupovatti drágo, za prodavati, ne budducchi nà tó ussillovani od nikoga.

V. Immam yá velicku potrebu (na ohsitu) od fusieddove kuchiæ, i gospar od gnæ bez miodnæ scettæ sfoyæ moxemi u prodatti, cinidli nepravdu, akòmiyu prodá vechie, negoye vriedna?

Petr. Nau. l.cit. nu.22.

M. Cinj nepravdu: vermi prodáva moxè. Akòliye gospodaru vecoma drága, i sciegnena; nttisehaye prodattiyu, erye ostavglienà gnema od stárieh, moxeyu prodatti vecchie: neggoye vriedna: scò nie nepravednò: er sfoyè prodáva.

V. Pécca od karixie prodavaise pò penaesi, i pò penaes i polovicçu, ni pò scenaes nayvecchie, moxeli tergovaz prodatti za petnaes, shoyenieh; a za scenaes na vierru?

M. Prodavalina possi po grádu pratex koyimu drágo tuyhu, moxeli, uzéti za sebe, onò, schi savisce prodá, neggoye gnóy narédio gospodar od pratexi.

Mol.d.347. nu. 3. & d. 345 nu.6.

M. Moxe; akòyoy gospodár ne recé tolikko, illi kolikko moxese, prodáy: akòliyoy recé, ovoliko yá hochiù, a savisce, buddi tebi, moxe uzéti. Premda akò prodáva savisce od pravednæ çienæ, bittichie darxana odagit kupcu; ermuye ucinilla ne-

Digitized by Google

neprauedno: Tákòyer moxe, uzéti, akòyoy gospodar narédi, da samo póyhe prodávati pò grádu; a ona idde izvan gráda, shitrosti, i trúdom sfoyem za vechie proda, neggóye on rekao. Idē d. 363. num. 1.

V. Kadase pò tergu prodáva opchienno haglina, illi sctogod inno polovicçu magne neggóye vriedna na stacunieh, grieścili kupaç, kupuyucchi?

M. Ne grieści: ereye prodávana stvar praedonom çienombez prevarè; a onaye çiena praveena, kómise moxe, prodatti. Mol. l. cit.

V. Za kúpit çiegne na inkantu, pritgnami cimm; da sitko ne stavi savisce, grieścimili?

M. Grieścisc smartno, i darxansi vratiti sse ono, zkosi magneplatio tom varkóm; ere na inkantu imma biti slobodnost.

V. Vecchie kratkè govorilli od çienè reçitemi, kolikk æsu várstæ od çiéna? Mol. d. 147. nu. 1. & 3.

M. Dvi: 1. Zákonnita, tòyes, stavglienà od zakonna; illi od onoga, koyi imma oblast,

2. Naravna, tò yes, obicayna, komse prodáva sctogod opchienno. Razlienósse velieka meyu oviemi dviemi çienami.

Parva nerazçipglivva yest, i za tóse nemoxe uzvelieti, ni savisce uzeti.

2. Razçipglivva yest, u çiemu nayuiscu,

Digitized by Google

ſcu, ù ſredgnu, i ù naymagnu: na koyæ trij çienæ, moxeſe prodatti i ùçiertu, i za broyene pieneze.

V. Mogguli prodatti bacvo vijná, ù koyusam vllio dva barilla vodæ, ne rekſe: niſcta, kupçu, za gnoliſko, koliſkoye vrieđno sámo vijno?

Mol. d. 331. nu. 2. 17. 20.

M. Akòga kúpaç hochie brániti, illi druzjem Prodávaji, grieſciſe ſmartno ſuprot právdi, i dorxanſi plátiti ſsù ſctettu, nerekſtimu: ereſe ignemu bránecchi moxe iſcteciti, i kùpçem inniem, prodávayucchiſe gnim vodda za vijno: Akòliga hochie on domá tada pitti bez niednæ ſctettæ, negrieſciſe: ermu nijſi vijno nepravednom, çienom pródao.

Molin. Petr. Nau.

V. Yedan ſpicár prodáva çiennom pravednom yednù varſtu od vlya, illi ſcaruppa, za druggu, koyá kúpçu ne ſlúxi, grieſcili?

M. Grieſci ſmartno, i darxanye ſsù plátu vrátiti; ermuve prodao ſtvar od niednæ vriednoſti za gnega.

Mol. d. 322. nu. 12.

V. Prodávaſe sctogod od kógagod, koyine poznáva vriednoſt, ni dobrotu od onæ ſtvari, yednomu, koyiyu poznáva, arpyn kúpi ovij magne od pravednæ çienæ, grieſcili?

M. Grieſci, er on varra prodavaoça, koyi ſçieni, da nie vriedniya oná ſtvar.

V. Im-

Digitized by Google

V. Immam, imatti od Kraglia dessset tissuchia dùkata, s'mallom uzdánçom dà chie miih plàtiti, moxeliih od mene kùpiti drugghi zà seddam tissuchia?

M. Moxe; erè çiena nie od onoga ónolikka, kolickaye kùpçu, neggo kolickoye vriednà ù sebi, i prodaváoçu.

Mol. d. 261. num. 4.

V. Cùosam velèkrat od gnekieh cénasa govoritti; reçittemi, sctòsu censi?

Od Censi, scio su?

M. Tij hochiesc velè znatti, sctò druzzi nehayu: rietichiu onò, sctósc gdigod cinij pò obicáyi; i pò naredbahod Sfetieh Otaça Pápa; kakò od Martina Petoga; od Kalista Trechiega, od Nikole Petoga; a navlasctito od Gargura Trinaéstoga. Nikola V. Hochie dà se ovi okolisci obsluxeù censieh, koyi se moggu odkùpiti.

Sure. Con. de censib.

Censi od Kupovanja, i gradi pravedni Kolisi.

1 Dà çiena od Censa nebudde vechia od dessset pò stó.

2 Dà pogovay od prodaváoça zà od kùpiti budde slobodna, kadgod ne ushockie.

3 Dà se ne úzme vechie, neggoseye prilo, i dàse plati sfè proscásto dò onóga dnevvi, ù koyise censi razcigna.

4 Dà se slobodno moggu zavézati sfà dobrà od duxnika sadagna, i posledgna, mobila, i stabila, i yoscter isti duxnik.

5 Dà se moggu stavviti sfe pogoya-

Digitized by Google

yæ obleáynæ ù sfaççieh innich pogovayieh pravednieh, istom dá ne, buddu suprotivni naredbi Pápinov, vecennoy. Ove istc okolisce potvardyuye Gargur i 3. páka prilága ovè.

1 Dà se ucinij uspomena otitna, ù pogóvayi od censa lietgnega od koyægod stvári stanovitte, svarhu koyæse ucinij ocitno cens; à paká dáse pòdvéxu sta drugga dobra.

2 Da budde prodavalaz vazda slobodan razvarchi cens.

3 Da se pogoyayæ ne stavvæ nedopúsctene, ni innæ opacinnæ, koyæsu ucignenæ suprot naredbi Nikolle Pétoga, neggo da se dighnu.

V. Yedan dáva na cens desset, i pó, pò stóo, moxeli tó bitti dobrò?

M. Nemoxe, erboye suprót naredbi Pápinoy, Koyá govorri sámo deesset, i suprot razloggu.

V. Pettar Kupuye dukatiemi tissuchia glavniemi, stoò dukata na godisce od censa svarhu yednæ kuchiæ s'pogovayom, da moxe uzéti sfoyè dukatte, kadmu drágo, yeli ovò pravedno?

M. Nie pravedno, erye suprot naredbi Pápinoy.

V. Moxeli Pettar kúpaç od censa pagodnisce s'prodavaócem, da ako uzbuddehtiet-

Digitized by Google

ti

ti razvarcchi cens, budde darxan, izbroittiù dukattieh zlátnieh ?

M. Nemoxe, bivſci mucno prodavaoçu náycchi zláto, buducchi obicay pláchiati pienezima opchienniemi.

V. Pettar uzijma na cens tiſſucch dukata pò deſſet na ſtó, govorrecchi ù pijſmu, da imma baſctinu plodnu, Koyù neima, ſctòye darxan ?

M. Darxanye razdriti pijſmo laxglivvo, i ſagriéſcioye ſmartno.

V. Yedna udoviçça, neimayucchi baſctinæ plodnæ, dãye tiſſuchia dukata, zà ſeddam pò ſtó targovçu na riec, illi s'zakladom, yeli tó pravedno ?

M. Nie : erye Kámata. i gr. ſm. Akòli ona gubij koyugod dobit pravednu, dávayucchi gnemu, illi ſe gnoy dogáya koyagod ſctètta radi toga, moxe, uzéti ſeddam pò ſtó bez grieha, i bez kámatæ ; a nemoxe radi ſamoga cenſa nepravedna, koyi nevaglia niſcta.

V. Yeli pravedan onij cens, koyiye ucinio Antun ſvarhu baſctinæ neplodnæ ?

M. Akò ona baſctina orána, illi Kappana, illi iztrapgliena moxe cinitti plodda, pravedanye cens : erèye doſta, dà pò narávi moxe ploditti. Akòliye ſaſma neplodna, cenſye ne pravedan, i pogoyay neuriedna.

Digitized by Google

V. Pettar ſvarhu yednæ kuchiæ uzimana cens tiſſucch dukata za oſſam pò ſtó, s'pogovayom, da, nepláchiayucchi cenſa za dvá illi trij godiſcta, cens ne budde od kupgliv vecchie, illi da budde darxan dattimu kuchiu za iſte tiſſucch dukata, yeli pravedno?

M. Nie pravedno, pacek ova pogovay nieniſcta vriedna, budducchi ſuprot Pijſmu Pape Nikolle V. i ſuprot razloggu.

V. Yeli dopúſcteno, dátti na cens tiſſucch dukata s'pogovayom, da prodavalaç od cenſa dade yámſtvo priſtóyno za utvardyenye od cenſa?

M. Dopuſctenoye: erè ſfak mòxe, ciniti, damu ſe ucinij utvardyenie narboglie. I takò govorri ù Pijſmu Nikola V. da moggu ſfakka meyu ſobom utvardyijvati onij, koyi ſedogovorom pogávayu ù cenſieh.

Od Kamatæ, illi Vſuræ.

V. Schòye Kamata?

M. Kamataye dobit nepravedna od onoga, ſchòſe proçiegnuye pienezima, koyáſe navlaſcito uzijma çiechia záyma, i vriemena s'pogovayom. Razdigliuyeſe na tróye.

Mol. to. 2. tr. 2. d. 703, nu. 39.

1 V Kamatu namiſcglienu, kada yedan zaimáva s'namiſcglienyem od koyægod dóbiti, ofven glavnoga: koyaſe mijſao ne ocittuye druggomu; pacèmuſe káxe riecmi, da muſe zaimáva milloſtivo.

Digitized by Google

2 V Kamatu izvàgnu ocitnu, kada se zaimáva s'pogovayom ocitnom, dámuse dade tolikko radi záyma, osvenglavnoga.

3 V Kámatu ogærnutu, illi pokrivenù, kàdafe cinij pogovay, primiti sctògod, osvenglavnoga, ne ocitno radi záyma, neggo múce, i pokrivenò, i pokrivase pod ogærnáçem od záyma.

V. V kovieh se stvárieh, za imávayucchi, cinij kamata, i zàsctò? Pet.Nau.l.3. c.2. nu. 180.

M. Vonieh, kovæse sluxbom snebívayu, kakouo mieddi, pienezi, Vino ulye, pscenicça, soccivo, i takkæ stvári, od kovehse cinij gospar Zaimalaç, uzimayucchi ih sebi s'rizikom.

V. Yeli kámata, zaimati komugod tisuch dúkata s'misli, dàtise ucinij priatægl? Molin. 105. nu. 5. Pet.Nau.l.3. de rest. c. 2. nu. 197.

M. Nie, erè od priatelstva ne plodijse niedno darxanstvo.

V. Yeli kámata, datti dvisti dukata yednomu bez pogovayæ, dà hochie tolikko pò stò; neggomu samo rieti; znasc, dàsam, siromah coviek, i hránimse moyón hitrosti?

M. Yest: erè ovo govorenye yest potáyna pogovay, da hochie plátu za onij zayam, i akòbi sctògod uzzeo, darxan muye stè vrátiti. Molin.d. 105 nu. 11.

V. Yeli kámata, zaimati stò dukata, i za tay

záyam hochie ossam, illi dévet pò tò ?

Pet. Nau. nu. 180. M. Yest, erè prodáva, sctò nie gnegovo, tò yes, prodáva, slúxenye od plenéza zaimglienieh, od koyieh on nie vecchie gospodar.

V. Targovaç prodavva vechie od nayvíscæ çienæ karixiu, illi druggo, erè dáva ù vierru za pet miessécza, grieskili ?

Tol. lib. 3. sum. c. 51. M. Grieschi smartno, Kámatom, i darxanye vrátiti sfè.

Pet. Nau. l. 1. nu. 101. V. Yeli kámata; uzéti sctogod od onoga, komu zaimávam tissuchia dukata, radi tiúda móga, i radi perikula od moyieh dukata ?

M. Nie; erè neuzímasc radi záyma, ni vriemena.

V. Zaimaosam priatélski priategliu dvísti dúkata bez niednæ misli od nikakvæ dóbiti, dárovaomiye pet pò stó, mogguih bez kámatæ uzéti.

M. Akòtiih priategl dáyæ s'dobræ vogliæ, bez stráha, illi innoga razloga usioma, immasc misliti, da tih dáye za harnost, i dobrostivossoyù, tahò ih moxesc uzéti.

Mol. l. c. dist. 109. nu. 36. V. Yeli kámata, zaimati stó dukata priategliu s'pogovayom, da dohoddi kupovati pratexina tvóy stacún, illi kruh pechiatti ù tvóyoy pécchi ?

M. Yest kámata, erèye táy pogovay dostóyna plátæ, budduchisc on zavézao obechanyè.

Digitized by Google

V. Yeli

V. Yeli kámata, zaimati ſcto dukata yednomu, dà ti on i razdre kaſſa pravednu tuxbu i qverellu?

M. Gnekki govorri, dà nie kamata: Drugghi hochie, daye kámata; erè onò kaſſanye koyemu cinij onij, koyiga moxe pedepſati, doſtóynoye plátæ. Sot. l. 6. q. 1. art. 2. Mol. d. 307. num 3.

V. Yeli kámata, akò yá, biuſci zaimao terg óvçu tijſſuceh dúkata, primam od gnega mnogghæ ſlúxbæ za harnoſt, koyumi káxe on ratli záyma?

M. Nie; erè ovæ ſlúnbæ nieſu, kakò çiena od záyma ucignena, neggo zà harnoſt, i ſçiennu,

V. Yeli kámata, zaimati yednomu dvaes ſtárá xitta s'pogoyayom, i obechianyem, dà tiih on tolikko nakon tolikko vriemena imma, zaimati?

M. Opchienni nauk yeſt, daye kámata; erè onò obechianye od tolikka záyma, doſtòynoye plátæ. Mol. d. 108. num. 3. contra Angelum. V. vſura.

V. Yeli kámata, zaimati yednomu texáku pet dúkata, s'pogoyayom, da dóyhe, kopatti, oratti, illi ſctodruggo ciniti na vriieme obicáyno?

M. Akò ciniſc pogoyay radi záyma, kámataye; erèmu dixeſc slobod da ne moxe pócchi ſluxiti druzziem, ſctòye doſtòyno plátæ; Da, akòmu zaimglieſc za dió od plátæ, koyuchieſcmu datti za trud gnegov, Mol. d. 309. num. 7.

Digitized by Google

nie kámata, neggò dobrocinitvò.

V. Yeli kámata, zaimati yednomu ſtoò dúkata, s'pogovyayom, date bráni, i pomoxe pred goſpodom, goſpodarom illi ſudçem?

M. Yeſt, erè ono obechiánye doſtóyno yeſt plátæ.

Mol. l. cit. V. Yeli kámata, kad tærgovvaç zaimglie yednomu ſtóo dúkata, s'pogovyayom, dà polovicçu od gnih uzme tolikko karixiya, od koyieh ovij nema potrebut illi za takku çienu, za koyù ovij nebi ih kúpio: à druggumu polovicçu dáye ù pienezieh?

Idem. M. Yeſt zaſctoye ovij uſſillovan, kúpiti ſtvárij, koyæmu ne trebuyu, illi za çienu, komih nebi kúpio, s'darxanſtvom, vrátitimu tolikko, kolikkoſe proçieni ona tegota i akòye pródao vechie od çienæ pravednæ, imma ſfè od vechie uzéto vrátiti.

V. Yeli kámata, zaimati ſtároga xitta, datiſe vrátiti tolikko novvoga?

Idem. M. Nie, akò buddæ iſta çiena novvoga, koyá bieſce od ſtároga: Akòliſe ſumgni, dachie novvo draxe bitti od ſtároga, kamataye.

V. Ya moglien, i za gliubav zaimgliem tiſſucch dukata potrebnomu za godiſcte, kóye bijh odlucio na iednù værſtu od tærgovinæ, kom uffah, dachiu dobitti ono godiſcte ſtòo, i pedeſét dukata; mogguli uci-

Digitized by Google

vcmitti s' ghim pogovay, dami dadè o-
ven glavnóga tolikko ; kolikko budda
proçiegnena od toviekka ſpamétna ona
dóbit ?

M. Opchienni nauk od DD, yeſt, da moxeſc: erèbi iſtinom ſctettan tij onom nedóbiti : prem da ne imaſc ſtù onù dóbit uſſanu uzéti; neggo immaſc proçieniti, ſctòbi tij potrattio, trûdio, perikulao, &c. Sfittuyucchi ſe s' coviek kom ſpamétniem, i vieſcziem ù tieh poslieh. Mol. d. 314. nu. 4.

V. Ya imam deſſet tiſſucch dukata ù skrignì ſeddamih darxìjm ù tærgovinah, od koyieh immam nzdánçu dobitti deſſet, i petnaes pò ſtóo : Mollime targovaç druggki, da mu od ſeddam recennieh zaimgliem yednù tiſſuchiu ; mogguſi od ovoga uzéti za nedobbit moyù, tolikko dóbbiti ?

M. Yedan Doctur govorri, da nemoxeſc : à druzzi govorre, da moxeſc : erè ti iſtinom ghinne dobit, i nieſimu darxan datti ù záyam od innieh tvoyieh mieddij; prem da neimaſe uzéti ſtù dobbit, neggo, kakòſmo mallo prie rekli. Tol. l. 5. c. 32. Mol. d. 316. num. 5. Nauar. c. 17. nu. 12.

V. Mogguli yá pò moyoy vogli hotte zaimati tiſſucchiu dukata, targovçu, illi druggomu, koyiemi yá targuyem, i uzéti od gnega dobbit, koyámi ghinne ?

M. Gnekki DD. govorre da ne: erè ih tij tvoyóm vogliom dávaſc. Yedan D, govorri, Sot. l. 6. q. 1. art. 3.

Digitized by Google

da

Tol. loc. cit. Pet. Nau. l. 3. c. 3. nu. 287. 295. 300.

da móxesc; erè pienezzi ovij promignù-yu sfoyè birye, budducchi ù tuyieh rukah; prem da neimasc tolikko uzéti, kolikkobi tij moggao dobitti; neggo, kakosmo rekli mallo prie, kolikko procieni coviek viesct, i spametan,

Pet. Nau. loc. cit. nu. 301.

V. Koyisu okolisci, od pravednæ dobbiti, Koyami ghinne?

M. 1 Yest, dati istinom dobbit ghinne radi zaymá.

2 Da ono, sctò zaimávasc, tij darxijsc ù tærgovini, illi si odlùcio oniem, targovatti; erè ako zaludustoyij, ne ghinneti dobbit.

3 Da dobbit budde s'uzdánçom radi varstæ od targovinæ, na koyuli stavvio pieneze; ter da nie samo namiscglienye tvoyè, i kimera.

Digitized by Google

ODOSMÆ Zapoviedi.

NE REÇI KRIVO Sfidocanstvo.

V. AKOSE moxe ſagriéſciti ſuprot ovoy zapoviedi?

M. Na velè nacinaſe griéſci.

1 Akòſe ſfidocij laxivvo, illi Krivo na ſúdu pravédnomu; illi ſe ſfidocij za pravvo, ſctoſe nezna yeli pravvo. Emer. in Speculo.

2 Akòſe recé laxà ſctettom, illi ozloglaſſenyem od iskargnega.

3 Akòſi ocittovao iskargneve griehe ſmartne, koyi bijhu potáyni.

4 Akòſi krivo, i ne pravedno opovidio illi obaddio iskargnega: alli akòſi obaddio iskargnega: alli akòſi obaddio od ſtvári iſtinæ, i pravednæ radi nenavidoſti, illi osfetæ.

5 Akòſi propovidio naravnu potáynoſt, illi ſctògod iſpod pecatta od iſpoviesti ſfétæ; illi skrovito recenú ſtvar s' obeckránием, dáye nechieſc nikomu rieti.

6 Akòſi

6 Akòsi tuyhukgniggu razpecattio illi uzdarxao illi drugakva pijsma s'teſckom ſctettom od iskargnega.

7 Akòsi poſudio nerazloxito, mislecchi i vieruyucchi ſtanovitto zlò od druzzich ù teſcçieh ſtvárieh, illi ſamo poſumgnio bez razloxitieh bílyiega.

8 Akòſu ucinilli ſctogod ſuprot viernoſti Sudçi, Odvitniçi illi Parçi, Prokuraturi, Notári, Potayniçi, i inni Officali; takòſe imma ſfak iskuſſiti od ſfóga Officía, i poslovanya poſobita.

9 Akòsi na zlò koyegod nagovarao druzzieh, illi ſfittovao, illi potaknúo. Takóyer reçi ſfá zlá ucignena yezikkom, nepravedno ſuprot iskargnemu.

Regin. li. 11. cap. 3. uu. 17.

V. Sctòye darxan ucinitti onij, koyiye ozloglaſſio laxivvo druggoga, zá vrátitimu caſt?

M. Darxanie rieti daye ſlagáo, i zaklétiſe yoſctè, akò budde od potrebæ; i akòmuſc ne vierruye, ucinitti pomgnivo ſfè, ſctò uzmoxe za vrátiti caſt.

V. Ozlograſſioſam yednoga laxivvo, i ſtoyij na poghibili od xivota, ſctòſam darxan ucinitti?

Petr. Nauar. n. 403. 415.

M. Darxanſi rieti daſi ſlagáo, premdachieti xivòt otijti; akò viddiſc, da chieſgnega osloboditti: erè ù yednakomu uzrokku boglieye razlog od pravednoga: *Melior*

Digitized by Google

lior eſt conditio innocentis.

V. Scto ſam darxan, bivſci propoviddio nepravedno yedan grieh iſtini kogagod, koyiye skrovit: i takò ſamga ozloglasljo?

M. Darxanſimu vrátiti caſt, erſi ſagrieſcio ſuprot právdi. Allive ſumgna mèyu DD. kakòmu immaſc vrátiti caſt. Opchènno govurre, dà od ovoga ozloglaſſenya vechè negovorriſc; neggo dà proglaſſuyeſc dobar glas od gnega ù prigoddah od razgovora. Takoyer da mu plátiſc ſctettæ, akòſu muſe koyæ zgodillæ. Reg.l.cit.c.4. num. 21. Pet.Nau.c.4. nu. 379.

V. Yedánye nepoctennieh, i húdieh chiudij; alliſu skróvitæ, mogguli ih yá druzziem propoviditti, daim neiauddi? Tol.l.5.c.6.

M. Moxeſc, er tò ciniſc zà gnih dobrò duhovno.

V. Napaſtovanye yedán oddruggoga na grich ſmartni, grieſcili, akò tò ocittuye Ocù Duhovnomu, illi komu druggomu za ſhttovatiſe? Suar. to. 1.d. 34. 2. affert.

M. Negrieſci, nittiye darxan vrátiticaſt; erè-ye pravedan uzrok, ſhttovatiſe za pomocch od duſcæ ſoyæ.

V. Vierraſe yedàm, illi yednà, i tkògod iſpitiva bitye, i xivglienye od gnih, moxeli ovij upijtan rieti koyúgod zlobbu teſcku; à potáynu, koyu, akò nebi rekao, moglabiſe zgoditti ſctetta, i zlò teſcko yed nomu od gnih? Pet.Nau.l.c. nu.289.

M. Mò-

Digitized by Google

M. Mòxe ſamo rieti onò, cinſe mòxe, uklonitti ona ſcterta, illi zlò teſcko, erèchic takò bitti pravedno ocittovanye.

Valen. to. 3. d.6.q.5.p.5.

V. Yedan hvàli druggega vechie, neggoye doſtoyan prod nepriateglima gnegovviémi, nekàgaoni pogarde, i od gnegna zlò govorre, grieſcili?

M. Grieſci ſmartno, i darxanye, vrátitimu caſt, kakò iſti zlorierçi nepriategli.

V. Mogguli yá govoritti od yednoga ocitta grieſcnika, kamatnika, bludnika, piança, s'onzziemi, koyi tò neznádu?

Peer. Nau. Regin.

M. Triemiſe nacumima moxe govorriti od taçcieh.

1 Misledchi, ozloglaſſiti ih vechie, neggoſu, i tadaye grieh ſmartni.

3 Págnkayucchi, i tadye máli grieh.

3 Vcécchi druzbich, illi xallecchi ih, neka za, gnih Bogga molle, illi za innu dobru ſtarhu, inie grieh.

V. Yedanye ù grádu Komugod, ozloglaſſen ocitto; mogguli ya tó pijſati pò innieh mieſtieh, gdie on poznam?

Pet. Nau. nu. 295. Sal.q.62.a.2. Adria. quodl. 11. q. 2 Pet. Nau. loco cit. nu. 291.

M. Yedni DD. govorre, da nie grieh ſmartni; ermuſe neuzijma caſt, budducchi ozloglaſſen, i neeaſtan Druzz i govorre, da ye ſm: grieh; a naulaſctito, akòye on ù druggomu mieſtu poslie ſtekkzo doblar glas: erye to' nepravedno.

V. Grieſcimli, akò recém, upitavſcime yedni,

Digitized by Google

ni, koyi kchier vierrayu, dasam od ſtarieh cùo, kakò yedan od rodbine vierenikovæ b;i radi lupeſtine, illi druzzieh grubſcieh grieha ozloglassen, illi obiescen velè godiſta prie; od kog; nie vecchie uſpomena?

M. Negrieſcic; erè radi prave dna uzrokka tò poviedaſe: iſtom vierno reçi iſtinu, i onem ſamiem, koyiemſe tò prihoyi, zhatti; rekleum da tò; oni darva skrovito, Inzkoor ſagrieſcio ſmartno pon, oni

V. Grieſchi oni, koyi ſluſca zlo govoritti od Iskargnega?

M. Akò e uzrok, da ſe zlo govorri, potic cucchi, pomagayucchi, hvalecchi, potvardyuyucchi, illi riecmi, illi zlamenyem; Koyiem grieſen ſmartno ſuprot gliubavi, i procch pravdi, valè vechie neggo zloriecaç iſti. Akò li nie uzrok, i malaye ſtvar, koyimoye drago cutti; cinij mali grieh.

Od zlagovornyah cap. 7. Tol. l. 5. c. 6. 7.

Regin. l. 11, cap. 7.

V. Yeſamli dartan pokarati yednoga; koyi pridamnom teſcko zlò govorri od druzzieh?

M. Akò immaſc koyu razloxitu, i dobrù ſfarhu, nieſi; navlaſcitto, akò viddiſc, da chiè bitti nekarano toboye pokarannye; alli da chiete onij oplovarti, udritti, nehayati, pogarditti, pohulliti, &c. Akòlibi bijla tvar teſcha, i moxeſe lahò privatiti

Digitized by Google

titi razgovor, darzanſi pod ſm: grich; erbi ucinio ſuprot Karitadi, mucècchi.

V. Akò ne moggu radi praveđna uzrokka priſicchi beſieddenye zlò, nitti ſe moggu uklo nitti laſnò, ſctòſam darxan?

M. Immaſc od vrachiati obraz, inna zlamenya izvagna ciniti, na mardivſcife, ukázati, dà tiye nedrágo ono tracènye. Erè-ye ùpiſano ù Piſmu ſfètomu: *Ventus Aquilo diſſipat pluuias, & facies triſtis linguam detrahentem.* Viettar Severer razmèchie daxde, a obraz nagrundyem, ye-zika tracnika.

Greg. Valen. to. 3. d. 5. q. 6. p. 5. prop. 3. Salon. q. 60. art. 2.

V. Yedan cuyeno teſcko potàyno zlò pripovieda od Iskargnega druzziem, grieſcili?

M. Opckienaye nauk, da grieſci ſmartno ſuprot prárudi, akòſu ovij okoliſci:

I Druzzi.

1 Kada pripovida innako, neggoye cùo.

2 Kada naiinnom od govvora cinij ſtvar occittiyu, neggoſe govorri.

3 Kadaye covieк od tolicke caſti, da mule vierruye, ſctò govorri: erè neima obicay, neggo ſtvàri iſtinæ pripovidati.

4 Kada imma miſao ozloglaſitiga teſcko. Akòli ſamo govorri, daye cùo, ne potvardyucchi niſcta za iſtino, ne grieſci ſmartno; i takòyerod malla grieha; akoliye od teſcha grieha, kakò od ereſie,

Reg. l. cit. c. 6. nu. 16.

od

Digitized by Google

od nepodobnoga, &c. grieſci ſmartno ſuprot práwdi : erè teſcko zloglaſſi. Reg. loc. cit. c. 6. nu. 16.

V. Yeli grieh, pripoy diti druzziem koyegod teſcko uvridyenye ſebi ucigneno ?

M. Akò govorri zà osfetu, illi zà ozloglaſſitiga, cinij ſm. gr, Akòli zà iztúxitiſe, illi zà sfittovatiſe, ne grieſci ; erſe slúxti razlogom, koyi imma, nemislecchi, dà od kriva tuy grieh. Pet. Nau. l. 2. c. 4. d. 14. n. 346.

V. Koyi grieh cinij onij, koyi nepravedno zloglaſſi yedàn Red, illi skupſctinu ?

M. S tiartni ſuprot právidi, i darxanye vrátitiicaſt, Takoyer akò bi yednoga Redovnika od onoga mieſta, ozloglaſsio erye tó ſuprot sfemu Redu, illi Monaſtiru. Razumíſæ ovó od kogagod grieha potáyna ; à nè ocitna. Regin. lo. cit. nu. 20.

V. Yedàn neima miſao, druggoga ozloglaſsiſiti ; alli govorri tolikko nesfieſno, i nerazborito, dàmu pogardnæ rieci donoſſe teſcku necáſt, grieſcili ?

M. Grieſci ſmartno ; erye darxan razmisliti, kakò govorri, i uzdarxati raſarcbu ; a ne tolikko slobodno govoritti ſuprot druzziem. Petr. Nau. Regin.

V. Grieſceli onij, koyi yedàn druggomu govorre teſckæ pogardæ, ſcálechiſe ?

M. Taſctiemi riecmi ciné mali grieh, Pet. Nau. l. 2. c. 4.

V. Yeli darxan onij, koyiyc ozloglaſſen, proſtitti zloglaſniku ? Valent. to. 3. d. 5. q. 16.

Digitized by Google

M. 1 Darxanye, nemarziti nà gnega, i nemislitimu zlò od osfechiénya : alli, moggobi imatti mísao, dàga cinij pedepsati od od sudça, ne za osfetu, neggo za razlog od pravdæ.

2 Neimamu kázati zlamenya od nepriatélstva, prasctayucchimu iz sfega sarça za gliubav Boxyu.

Regin. l. cit. V. Yedan za sméšti zlobno priatelstvo, hochieli sagriesciti, akò propovij, koyegod zlò potáyno od druzzieh?

M. Negriesci; pacek cinij diello od karitadi, ne budducchi ovo právo priatélstvo, koye nie naslogneno na kreposti, neggo na zlobbi.

Idem l. 12. cap. 5. V. Griescili onij koyi psùye, illi kuné druzzieh kletvom teschom?

M. Akò iz sarça xúdi, da muse stecè, griesci smartno: akòli ù yijdu bez póxudæ, máli grieh cinij, kakó akò mallo zlò poxúdi.

V. Yeli grieh, kléti s'póxudom sarcannom; da poghinnu, da buddu posieceni Poganni, poluvierniçi, nevierniçi, neka ne cinè sctet tu Karstyanstvu?

Regin. l. cit. num. 17. M. Nie grieh, ersu nepiategli sfétæ Çærqvæ, i sfétæ Vierræ; xudecchi tó radi dobrà opchiennoga.

V. Griescili Dievoyciça illi xena casna napastovana od zla coviekka suprot casti, akó-

Digitized by Google

akómu poxûdi iz ſarça, dá mu doyhe Koyegod teleſnò zlò, nekayu nenapáſtuye?

M. Negrieſci, ermu onò zlo xúdi za ſfoyè dobrò, i za dobrò gnegovvo. Takoyer ne grieſci ni onij, koyiye nepravedno potézan na pravdæ, akò druggomu poxúdi koyugod nemocch, nekáſe oſtanne od ne pravada. Idem. Caiet. v. Maledictio.

V. Grieſcili xenà, koyá xúdi múxu nemocchi ù rukah, illi nogah, da ne raſijpa pratex vechie ù igrah, pò zlieh druxbah, pò zliççah? Iidem.

M. Negrieſci, ermu onó xúdi ne za zló, neggó za ſpaſſenye od dufcæ gnegovvæ.

V. Yéli grieh, proklínati neciſtoga duha, hudobu, vrága?

M. Nie grieh; erga kuné çiechia zlóga bitya, ù komuſe nahoddi, i kako nepriatéglia Boxyega, i naſcega; Akòliga prokuné od yijda, cinij mali grieh od neuſtarpgliénya. Iidem.

V. Yéli grieh, proklínati dan rogenni ſfoy, ù yijdu?

M. Akóye tolik yijd, da ſe mallo, illi niſcta neſtavglia na onò, ſctò govorri, cinij máli grieh; akòliſe ſtávglia, i imma míſao kléti ù kolikoſeye rodio na ovij ſfiet, i hfio bi, da ſe nie rodio, grieſci ſmartno; er xeli ſebi teſcko zlò. A prokléti dan rogenni, ù kolikkoye upáo ù onij dan ù grieh Caiet. lo. cit.

Istocni, ne griesei; takò prokle Yob. Prokléti, kakòse cinij, opchienno nemislecchi nissta, máliye grieh. Takò yer i innieh dan rogenni prokléti, kadsuse rodilli, nesheſno, máliye grieh,

Regin. vt infra. V. Kolikoye okolisca, radi koyieh kletvæ, proklinanya, i kunénya buddu smartni grieh?

M. 1 Kletva s'poxudom odlúcenom.

2 Akòse stavglia na sctò govorri.

3 Akòse poxudi teſcko zlò kakò zlò; a ne kakò dobrò sfoyè, alli onoga, koga kunésc, za koyugod dobrù sfarhu: kakoſmo rekli mallo prie.

V. Moxelise kadgod rieti laxa, za uklonitti koyegod teſcko zlò, bez kletvæ, i bez sctettæ od druzzieh?

Regin. l. 12. c. 2. nu. 6, 16. M. Nemoxe, nittise imma nikadar slagatti za vas fiet. Erése neimayu zla cinitti, daſe zgodé koyágod dobrá: nisctane magne moxese kadgod istina nikayucchi, ne rieti.

V. Kolikoye várſta od lá ca?

Regin. lo. cit. nu. 15. M. Trij su varstæ.

1 Scaglivva, Koyáse govorri scalecchise za igrù, i táye máli grieh.

2 Posluxgliva, koyáse recé za koris sfojù, illi od innieh, i ovaye grieh máli.

3 Sctetglivva, koyà cinij sctettu, teſcku druzziem, i ovaye grieh smartni.

Digitized by Google

V. Ye-

V. Yeli grieh ſmartni mallu laxu rieti, zaklev ſciſc?

M. Grieh ye ſmartni, akòſe ſtàvglia, daye laxa; erè cinij velicku ne caſt Goſpodinnu Boggu.

V. Akò me Stariſcinna, illi ſudaç pravednò pijta ſctògod, mogguli yá nikati, tó yes, uzéti, i razumitti rieci na druggo zlamenonanye, neggo ih uzima ſudaç?

M. Nikako, nemoxeſc, erèſi darxan pravednomu ſudçu pravvo odgovoritti, kakò on onæ rieci razumie. Akò libite nepravedno, i nerazloxito izpitivao, tàda moxeſc nikati riecmi pò tvoyóy misli, i zlamenoványu. Regin. lib. 8. c. 4. nn. 22. & c. 6. nn. 14.

V. Yéli dopuſcteno ù tergoványu, illi opchiényu nikati, i eqvivokatti; kako da receſc; Proſſi yedan, da mu zaimgliem ſtoò dukata; ò yá erè muih néchiu datti, govorrim, daih neimam, (mislecchi ù ſebi) za zaimati ih tebi?

M. Gnekki gouorre daſe bnada moxe eqvivokatti ù opchiényu gliuçkomu kadaſu rieci takkæ, da primayu oni razumak, ù komuih mij uzijmamo; a kada neimáyu takki razumak, nemòxeſe nikati, illi eqvivokatti; kakòye ù recennoy priliççi, budducchi laxivvo, dá yá neimam pieneza. Druzzi govorre, (kadaye nami, ne koriſno; ucinitti onu ſtvar) da móxemo zanikati: Azor. tom. 1. Inſtit. lib. 11. cap. 4. §. 5.

Greg. Val. to. 3. d. 5. q. 13. p. 2. Nanar. c 12. nu. 18. & 19.

níkati : dá akònamye Korifno illi neſctetno ; pacekye diello od milloſardya, daſe nemoxe níkati. Trcthi govorre daſe moxe zánikati bez niednæ inne misli.

V. Mogguli ya zaníkati yednomu, koyme molli, i proſsi veoma, da mu recém koyúgod ſtvar potáynu ?

M. Ne sámo moxeſc; pacekſi darxan zaníkati; erè proſſi ſtvar nepravedno zlù.

Od Sumgnæ. Petr. Nauar. l. 2. c. 3.

V. Yéli ſumgna, illi poſſuda nerazloxita; pomísliti, daſe òzlù razgovárayu, yedan mládaç razbludan s'xenóm mallo cáſnom na mieſtu ſumgnivù ?

M. Nié, erèſu zadovoglni biliezi za posúditi na zlò : i zatóye oſſuda pravva, a ne nerazloxita, illi temeraria. Da akòbi bio coviek caſtan, i xena caſna na nieſtu nesúmgnivu, poſumgniti, da ozlù ráde, grieh bi bio ſmartni od súda, illi od ſumgnæ nerazloxitæ : erè bez biliega zádovoglnieh oſſudyuyeſc míjſao druzzieh ù ſtvarieh od ſmartnoga grieha.

Reg. c. 3. nn. nn. 13 lo. cit. Regin. nu. 3.

V. Sctòſe hochie, za ſagrieſciti ſmartno súdom nerazloxitiem ?

M. 1 Da neimaſc bilieghe razloxite za poſsúditi zlò, neggo mallahne.

2 Daye zlò teſcko, od koga súdimo.

3 Daye súd ſtanovit, i temeglit.

Petr. Nauar. nu. 445.

V. Koyíye grieh posúmgniti zlò teſcko od iskargnega bez razloxitieh biliega ?

Digitized by Google

M. Ye-

M. Yednì' govorre, daye ſmartni, kadaſe duggo vrieme ſtoyij ù ſúmgni, Druzzi, daye máli grieh opchienno; erè akò bi bijlo zlò odſtvári priteſckæ, kako od Eresiæ, biobi grieh ſmartni. Trecchi govorre, daye máli grieh: I ovìye opchſienni nauk. Idem Petr.

V. Grieſcili tærgovaç, akò posúmgni, daye yedan lúpex, vidivſci, da mu okolo ſtacúna idde, i takò otvarra occi? Regin. lo. cit. nu. 25.

M. Spametno cinij; erè od onieh, biliega súmgni zlò, za odvrátiti koyúgod ſctettu; a dvòya pómgna ne uddi, budducchi da ſe ovæ lupéſctinæ zgáyayu.

V. Grieſceli yedan illi, dva ſfidoka, ſfidocécchi na pravednomù súdu zakletvom laxivvom, za osloboditti krivça od poghibili ocitnæ ſmarti; a bez nicyæ ſctettæ? Od Sfidóka na súdu. Regin. l. 12. c. 10. nu. 7.

M. Smartno grieſce, i krivozaklét niçiſu: erſu laxivom zaklétvom ſagrieſcili Gnu Boggu, Goſpodi, i súdçu; niſe moggu osfietlatti dobrom ſfoyom misli, illi intençioni.

V. Molli yedan priateglia, da ſfidocij na súdu, daſeyenámirrio na mieſtu, kadaye on drúggomu tergovçu bio sbroyio tiſſucchia dúkata na záyam(ne bivſcitu priategl bio, prém daye iſtina, da muihye sbroyío) grieſcili priategl, akò zaklétvom ſfidocij, daye ondì bio.

M. Grieſci ſmartno i krivozaklétnik yeſt, ſfi-

Digitized by Google

docécchi laxivvo, ſctò on ñezna, ñebivſci ondì bio.

V. Yesámli darxán súdçu; koyime iſpitiva, ocittovati Petrov grieh, koyimiye on rekao ù skrovitu, i obechiáoſammu zaklétvom, neocittovatiga?

Regin. lo. cit. c. 20. nu. 13.

M. Akò onij grieh hochie Pettar ucinitti, i yeſt ſuprot dobrù opchiennomu, illi poſſobitomu kogagod coviekka pravedna: kakòſu, Crimen læſæ Maieſtatis, uboyſtva pò putieh, iz opacenya od pieneza ereſie, izdayſtvo od gráda, i takka, darxanye, ocittovati; ereye nepravedna bijla zaklétva, koyá neima, bitti zavezay od opacinæ (kokò da muſe nie zákleo, neocittovati.) Akòli ye yur grieh ucignèn, i ne iziskúyeſe kriváç za druggu ſfarhu, neggo za pedepſatiga, prem da gnekki govorre, daga imma occittovati, kada súdaç (obadienyem súdecchi) iziskúye. Niſcta nemagne

Regin. lo. cit. citat alios Doctores.

Nauk opchienni od DD. yeſt, daga neima ocittovati. Erè, kadaſe ſaſtayu dvii zapovidi ſuprotivnæ meyu ſobom, imaſe, obſlúxiti oná zapovid, koyá ye vecchia.

V. Kadaye ſfidok darxan vrátiti; i plátiti ſctetnomu illi, kada nie rekao iſtinu, illi kadnie hotio na súdu ſfidocitti, illi ſtiditi súdaç?

M. Kadaye on zván, i pravednoye izpitivan, i nika iſtinu, grieſci ſmartno, i darxanye plá-

Digitized by Google

plátiti sfæ sctettæ, kovæsuse zgodillæ çiech'gnegovva sagriescénya sctethomu. Erè ye sagriesceio suprot gliubavi, suprot poslu-hu, i suprot právdi, Takóyer kád niehtio sfidotcitti, illi súditi, Regin. lo. cit. nnm. 25. 27.

V. Cuosam sctogod gréscno od covieka, koyi nie dostoyan, dà muse vierruye, yesámli darzan súdçu opovviditi?

M. Nieli, erè od takka covieka cuvenò, yesti, kako necuvenò, i nezhanno. Takóyer Redovnik nie darxan, ni moxe propovviditi, akòye uzaznaonà sfétoy Ispovisti, kako yedan hochie ubitti nà smart druggoga; erèbi ucinio sakrilegio, i suprot peccattu od sfétæ Ispovisti. Takóyer nemoxe nikadar niedan grieh rieti, prem dà viddi, dà chie sfiet poghinnuti. Od odvitnika.

V. Kolikko umiteostvo imma Paraç, illi odvitnik imatti.

M. Tolitko, kolickoye potrebno, zà mòchi, poznatti razloghe, i dostoyanstva od onoga, sctò ckie parciti, illi brániti. Zà tò akò neumiteostvom sfoyiem izgubitti budde právdu; illi nauddi ti oniem, koyieh parci, tesckom sctettom, darxanye sfè vrátiti. Sctòse razumie, akò niesu onij znalli neumiteostvo gnegovvo: erè akòsu znalli, onisu krivi od sctettæ; a ne on; i nie gnim nissta darxan. Regin. c. 2. 1. nnm. 10.

V. Paraç, koyi odniççanye nepotrebno, i

Digitized by Google

pro-

prodiglienye od právdanya ſctettom od kogagod cinij, grieſcili?

Regin.lo. cit. num. 12. M. Smartno grieſci, i darxanye plátiti ſfæ ſctettæ oniem, koyiſu bijli ſctetni nepravédno.

V. Paraç ocittuyucchi protivníkom razlogghe ſloga párcenoga: radi ſctá ovij, gubij na právdi, grieſcili?

Regin. n. 13. M. Grieſci ſmartno, i darxanye ſfù ſctettu plátiti; i moxe bitti, pedepſan od sùdça. Takóyer grieſci onij, koyi parci nepravedno pravdanye, i razlogghe. Ere nepravédno imma púſctatti a pravedno brániti. Netom pozna; dàye nepravedno, ſctò ù pocetak ſçiegnaſce pravedno, neima parciti. Akòliye pravdanye, y razlog ſumgniv, párcecchi, ne grieſci; i neima platiti ſctettæ.

Idem c. 23. nu. 14.

Digitized by Google

RAZGOVOR
Cetvarti.

OD SEDAM SMARTNIEH
Griena.

V. IMmateli sdò rieti posobito od seddam grieha smartnieh, osvengorurecennich stvarij?

M. Immam; alli ù kratko.

1 Akòsise uzoholio, hvastao, uzvelicio svarrhu druzzieh, i pohullio ih ù stvarieh malahnieh, malisi grieh vcinio. Emerius in Speculo.

2 Akòsi se uzoholio suprot Boggu, misslecchi, da dobrò, koyè immasc, daga immasc od tebè, a ne od Bogga, smartnosi sagriescio..

3 Reçi od tasctæ slavvæ zaliscnæ, od poxudæ za uzvelicitise, illi za gúspodovati; i od neposluha, iod nehayanya od druzzieh.

4 Od lakomosti, i od poxudæ zaliscnæ od blága sfietovnoga, od liepscieh haglina, od nepravednæ dobiti.

5 Od rasarcenya nerazloxitieh; tako-

Digitized by Google

yer

yer od zaliſcna yedenya, i pitya : od opiyanya : od raſipanya od blága ù obilnæ yeſtoyskæ.

6 Od zavidoſti, koyáye ſmartni gr. kada tij immaſc xalloſt u ſarçu od iskargnega dobrà, kako od vmiteoſtva, od caſti, od blaga, od ſçiennæ, & Takóyer oxalloſtivit ſe, dà neimaſc tolicko blágo, kako druzzi zà zlù ſfarhu, kako za osfétitiſe, za blúditi, za hvaſtatiſe, &c. Akòliye za dobrù ſfarhu, nie gr. ſmartni.

7 Od liénoſti, koyáyc ſmartna, kadaſe xalloſtiviſc s'vogliom odlúcenomod ſtvarij duhovnieh, erſu duhovnæ, i Boxyæ: i nedrágotiye cutti od gnih, beſiedditi; i Boxya unutargna nadahnùtya, i pokrénutya, néhayeſc : takoyer propuſctávaſc, ſtvari zapovidyenæ, illi drugghæ, kóyæſi darxan ucinitti pod ſmartni grieh: kako, Iſpoviditiſe, priceſtitiſe, ſtáti na Miſſah, gouoritti molitvæ od zavietta, od Reda ſfetoga; takoyer od poſta, illi od inniek duhovnieh.

V. Koyiſu navlaſctito onij grieſi, od koyieh ishodde mallomagne ſhkoliççi ſmartni grieſi?

M. Sfeto Pijſmo govorri, daſu ohollaſt, i Lakomoſt: *Initium omnis peccati eſt ſuperbia*: Pocetak od ſfakkoga grieha yeſt ohol-

Digitized by Google

ohollaſt. A ſféti Pavao: *Radix omnium malorum eſt cupiditas*. Koreni, xilla od ſfieh zála yeſt pohlepoſt,

Od Ohhollaſti i Taſcte ſlavve.

V. Kako hochie coviek oholli bitti vecchi, neggoye?

M. 1 Súdom ſfoyiem, ſçienecchiſe vecchi, neggoye.

2 Súdom od druzzieh, hotècchi bitti ſçiegnen od druzzieh, vechie, neggoye.

3 V' diellovanyu, hotécchi vechie cininitti, neggo moxe, nehtécchi poznatti mogucchſtvo ſfoyè, i nemogúccſtvo.

V. Yeſúli koyigod lieçi ſuprot ohollaſti?

M. Mnozzi ſu; a poſobiti ſu ovi.

1 Vmiglienſtvo illi Poniexenſtvo.

2 Razmiſcgliánye; ſctòye coviek, ù tielu? niedruggo, neggo vrechia punna ſmráda, prah i peppeo: a ù dúſci, daye pun ſfaççieh gríeha, i pomagnkánya, i zlockiudſtvæ.

V. Scctòye od potrebæ, da moxem iskatti ſlavvu bez grieha?

1 Iſcti ſtvári doſtóynæ ſlavvæ; kako, koyágod dobra diella.

2 Ne iſcti vechiu ſlavvu, neggoſe priſtoyi takku dobru diellu.

3 Immay doſtóynu ſfarhu, tòyes za ſlavvu Boxyu, illi koriſtvoyú, illi túyhu, Od ſlavvæ

V. Yéli taſcta ſlavva, akóſe yedan hvali i dobræ.

dijci,

Digitized by Google

dijci, i veſſelij, daſe druzzi pomâgâyu, i daye koriſtan opcchini naukom; umíteoſtvom, ſfetoſti, krepoſtyu, illi izvarnoſti ſfoyom, i zatóga ſçiene, i hvákæ Bogga?

M. Nie, akò on Boggu ſfè tó pridaye, i poznáva ſfè iz rúkæ Boxyæ, uxívayucchi, i veſſelecchiſe i radi caſti Boxyæ, i radi kóriſti od iskargnega: erſe ſtò tó obrachia na slavvu Boxyu.

Od Naprávaxenskieh. V. Grieſri oní, koyi poſtij, dáva lemozine, cinij inna dobra diella, nekaſe recé daye dobar?

M. Cinij máli grieh od taſctæ slavvæ, akò neima dobru ſfarhu od slavvæ Boxyæ; i zató gubij doſtoyanſtvo, koyéſc dobíva dobriemi dielliema.

V. Grieſcili xena muxatta, nacignayucchi ſe, i uresívayucchiſe za bitti dráxa múxu ſfómu, illi za iziiti meyu værſnikkæ, i drúghæ ſfoyæ priſtóyno?

Leſſ. l. 4. c. 4. num. 11. M. Akòye ureſſenye cáſno, i narédno, negrieſci, nebudducchi zlæſfarhæ. Da akóbi bijlo zaliſcno, biobi máli grieh radi zaliſcnoſti.

V. Grieſceli xenæ koyæſe cerſayu, i biakayu, i márce?

M. Yední govorre, da, akò tó cine, za pokritti, koyùgod grubocchiù od obrazza, negrieſce. Akòli ciné, za bitti ſçiegnenæ liep-

Digitized by Google

liepſcæ, neggoſu da grieſce ſmartno; er takò upijſao yeſt S. Ciprian. Alli pò rázloggu. Opchienni naukyeſt, dà ùdvij zgoddæ sámo grieſce ſmartno. Leſſ. loco cit. nn. 108. 114.

1 Kadàſe nacignayu, zà navésti druzzieh nà grieh ſmartni,

2 Kadà nehayu (zà nacinittiſe) ucinitti ſuprot zapovidi Boxyoy, illi S. Çarqvæ: kakò, dà nehayu, póycchi nà Miſſu ù dan sfecanni. I od ovieh dviyu zgò da gouorri S. Ciprian.

V. Yednàſe nacigna, zà bitti ſçiegnena liepa, i darxánz za liepu, za taſctuslavvu, koyi grieh cinij?

M. Cinij máli grieh, akò neima niednu zlù sfarhu, radi koyæbi moggao táda bitti ſmartni grieh.

V. Yedna Dievóycíça, illi vdoviçça, koyáſe néchie udávati, grieſcili, ureſsívayucchiſe bez niednæ zlæ sfarhæ, neggo za gnekku taſctinú?

M. Yednì govorre, da grieſci ſmartno. Opchienni nauk yeſt, da sámo cinij mali grieh. Nau. n. 20. Leſſ. nu. 109.

V. Grieſcili ona, koyá uzíma tuyæ koſſæ, i spletéih s' sfoyiemi; illi neimayucchi sfoyieh, za bitti liepſca?

M. Negrieſci; erè na mieſto od narrávnoga pomagnkanya tó ſtavglia; priſtoyecchiſe xenì urès od kóſa, akò nie zlæ sfarhæ.

V. Grie-

Digitized by Google

V. Grieſcili ona, koyáſe ureſsíva haglinami, biſſerrom, zlátom, vechie, neggoyoyſe priſtoyi gnæ bityu?

Nau. cap. 24. num. 20. Leſſ. l. cit. nu. 111.

M. Cinij mali grieh, akò ù tómu nie kóyigod ſmartni okoliſc: kako, akò uzrokkuye, da mux nemoxe plátiti dugbre, illi da cinij neprávdu, i varkæ; erèye tada darxana pod ſmartni grieh púſctati ſfæ tæ zaliſcnoſtí.

Kadà niésn zlì xensKi Vreſsi, Napravvæ.

Móxèſe dakè rieti, dà xénski ureſſi nieſu zli, akó neimayu koyugod zlu ſfarhu, illi zlò uzrokovanye od grieha ſmartnoga, kakoſmorekli.

V. Yeli dopuſcteno ſfietovniem gliúdem, i xenam poycchi na Muſikæ, illi na Komedie?

Sylneſ. v. ludus §. 8. Anron. 2. p. to. 3. c. 7.

M. Akòſu od cáſnieh ſtvarij illi od ſfietovnieh ſtvárij caſno, i poctenò prikázanieh, dopúſctenoye ſfakkomu gledatiih; erye tò diello dobbrò, i dobriſu okoliſci. Akòli ſu ne poctenæ, i necáſnæ Komediæ illi Muſikæ, grieſci ſmartno, tkò na gne idde, akoſe boyij, illi razloxito sùmgniti imma radi ſfoyæ ſlaboſti, dachie ſmartno ſa grieſciti. idducchi na gnæ, grieſci ſmartno; erè, *Qui amat periculum peribit in illo*. Tkògliubi poghibionoſt, pogkinnutichie ù gnoy. Za tóye razlog da ſe na gnæ neidde.

V. Grieſceli ſmartno Komedianti illi Múſiçi, pri-

Digitized by Google

prikazívayucchi Komedíze illi Muſikæ razbludnæ illi laſcívæ ?

M. Akòſu ſtvári toliko grúbæ, i nepoctennæ, dá pò obicáyi potiecu nà bludnoſti, illi na teſcku pogardu od ſfétieh ſtvárij, illi od kogagod Réda, illi od kogagod covieka poſobita, ciné grieh ſmartni, radi skandala; i uzrokuyu velè griha ſmartnieh tadà, ipò tom toga vriemena. Caiet. v. Hiſtriones. Armil. v. eodem.

V. Grieſcili onij, koyi káxe, dáye dobar, illi poniexen, illi bogogliuban (à iſtínom nié) zà dobrù ſfarhu ? Od Lizimirſtva. Tol. Snm. lo. cit. de ſeptem pec. mor. c. 9.

M. Cinij mali grieh, i lizimirye, láxucchi. A erye laxa vazda grieh, prem dáſe recê zà dobrù ſfarſu; takò i lizimirſtvo ucigneno zà koyumu drago dobrù ſfarhu, vazdaye grieh.

V. Moxeliſe lizimirſtvom ſagrieſciti ſmartno ?

M. Moxe. I Kadáye ſadruxeno s'hochiôm, za ucinitti koyigod ſmarti grieh: kakò, kada kaxeſc, daſisfet, dobar, bogogliuban, &c. za privarriti druzzieh. Idem.

Kada tó ciniſc, za imatti koyegod poglavſtvo, ſtariſcinſtvo, vladanſtvo, &c. koga nieſi doſtoyan, ní vriedan.

V. Kakòſe grieſci lakomoſtyu ?

M. I Dobivayucchi blágo naeínnom nepravedniem, i zabrágnenicm, kako kámatom, lupeſctinom, varkom, ſillom, &c. Od LaKumnſti. Tol. lo. cit. c. 24.

2 Darxecchi nepravedno tuyhe blago.

3 Stavgliayûcchi zalíscnu pohlepoſt ù blágo: zató tkòye takki, zovéſe lakomaç.

V. Grieſcili tærgovaç, kóyi imma xegliu zaliſcnu od blága, i vzoma pohlepno hochie uzmnoxiti pratex ſfoyu, i kuppiti pienéza.

Idem c. 25. M. Akò on blepij na tò blágo beznepravdæ od iskargnega, illi bez uvridyenya Bóxyega, illi bezinnakvæ griehotæ ſmartnæ, cinij mali grieh, radi zalíſcnæ pohlepoſti.

V. Yeli grieh rasìpati blágo ſfoyé, od kógaye tkògod goſpodar?

Leſſ.lib. 3. c. 47.dub.8.nu. 61.62. M. Pò ſfoyóy naráviye máli grieh. Moxe, bitti ſmartni.

1 Kadaſe imma zla ſfarba, kako, tratecchi, za ubitti nepriateglia, za bludnoſti putennæ, &c.

Tol.de 7.pec ca.cap. 25. 2 Kadaſe cinij nemogûcch plátiti, kómu imma.

3 Kadaſe dáva téxak skandao druzziem: I ovijſe zové raſapnik.

V. Moxeli xená muxatta, ucinitti lemózinu bez dopuſctènya múxevglia?

Idem Tol. M. Moxe, kada viddi uboggoga ù privelikkoy potrebi, akò múx nie ù iſtoy.

V. Viddecchi xena daye múx lakkom, illi zapletèn ù grieſieh ſmártnieh, i da necinij lemozinu, moxeli bez dopuſctènya gnegovya, onayu cinitti.

M. Mo-

Digitized by Google

M. Moxe, nekaga Boog prosfietli, i dighne s' grieha.

V. Xena muxatta ofven pærcchiæ, imma koyigod possobak, illi darovan, illi dobiven hitrostyugnæ, moxeliona od toga cinitti lemozinu? Tol. loc. cit.

M. Gdienie posobita zakonna, da buddu takkæ stvari opchiennæ múxu i xenì, moxe; erboye od gnih ona gospoya.

V. Moxeli tá ista, cinitti lemózinu od stvarij mallieh; kako, od vina, kruhha, mukæ, &c. bez dopustényа múxe vglia? Tol. loc. cit.

M. Moxe, prem da, múx nebi htio, istom daga ne dovedé na uboxtvo; erè mallo datti pò naravno mu razloggu dopustávase gnoy.

V. Sluxitegli, i sluxbeniçæ mogguli bez grieha prodávati kruh, vino, illi druggu stvar (primglienu od gospoyæ, illi od gospodára za sfoyù hránu) kadimye saviśce?

M. Moggu, akò imye dáno tó, tiem nacinnom; da (ne budducchi gním tó dosta) illi im gospodar dáva yoscter druggo, illi onì uzimáyu, tada nemoggu onò zaliscno ni prodatti, ni darovatti; erè nie tó gnih, neggo gospodárevo.

V. Od koliççichye nacina potreba iskargnenva? Potreba Iskargnega nascega sctòye? Tol. loc. cit. cap. 33.

M. Od trieh. 1 Privelicka; i yest, kadaye na poghibili od xivota, illise sumgni razloxito

loxito, dachie umriti, akòga ne pomòxesc.

2 Tesćka potreba; i yèst, kadaye velik strah, dachie izgubitti cast, illi dieku od bitya sfóga, illi dachie sagriéściti; kako, kadachie koyágod xena za nevogliù ucinitti zlò.

3 Obicáyna, i opchienna.

V. Yesamli darxan, pomocchi Iskargnega, koyiye ù privelickoy potrebi, stvariemi potrebniemi, za uzdarxatise ù mómu bityu a nè ù xivotù?

Anton. 2. par. tit. 5. c. 2. Resol. v. Eleemosina. Tol. l. cit. Greg. Valent. l. c. q. 9. p. 4.

M. Yednì govorre, da yesì: erè imasc po zakonnu od gliubavvi prie u sctogod stisnutise, neggo dopùstiti, da tvoy Iskargni umre, nemoggucchise pomocchi sámpò sebi, nì pò druzzieh.

V. Yesamli darxan, pomocchi Iskargnega ù potrebi tesckoy stvariemi moyiemi zalisceniemi?

Tol. & Valèt.

M. Yednì govorre, da niesi. Opchienni nauk yest, da yesì, erè pò Matteu Isukarst govorri: Otijdite proxléti, &c. káxucchi, dachie bitti osúyeni mnozzi; erè niesu cinilli lemózinu,

V. Koliçciśu okolisci, kada niesam darxan, ciniti lemózinu.

Valent.

M. Trij. 1 Da neimasc mocch, ucinittyu.

2 Da; prem da mòxesc, ne poznase potrebu,

Digitized by Google

3 Kada, prem da znáſc pravvo, da ſu mnozzi druzzi, kóyichie iſtinom ucinittiyu erè moggu boglie, neggotij.

V. Kolikkæſu varſtæ od raſarcbæ? Od Raſarcbæ.

M. Dvij. 1 Yeſt Raſarcba dobra, kadaſe ſarcimo, i xúdimo osfetu, za pokaranye od opacina; i za uzdarxanye od právde: i zovéſe zelante.

2 Yèſt Raſarcba zla, kadaſe xelij osfeta ſuprot rázlogu na koimu drágo nácim.

V. Yeli grieh, poxelitti, da právda pedepſce yednoga, koyimeye veoma pogardio? Valent.

M. Akò tij tóxeliſe, neká budde pedepſan za pogardiu, koyùtiye ucinio, i da ne ueinij, tó iſto druzziem, nie grieh; akòli xeliſe za izrignuti tvoyù raſarcbu, koyu immaſe ſuprot gnemu, viddecchi, da ſe tij ſam pò ſebi nemoxeſe osfétiti, grieſciſe ſmartno.

V. Yeſmòli darxani gliúbiti, i dobrò htieti ne prateglie naſce, i koyiem nacinnom? Tol.l.4.

M. Yeſmò, tó yès, opchiennom giubávi; i takò ne marzitti na gnih; a gliúbiti ih poſobitom gliubávyu, premdáye tò dobrò, i ſféto; niſcta ne magne nieſmo darxáni pod zapovied, neggo kad nam zapovída gliubev od Iskargnega, na hoddecchiſe koyigod ù privelickoy potrebi od duſcæ, illi od xivota. Zatóye s'odlukom grieh rieti, Kadye grieh ne pomoxhne prateglia.

ti, daga viddim gládom mríti nechiumu dattini fillu kruhha.

V. Koyáſu zlamenya, koyiemiſam darxan, ukázati gliubav nepriategliu?

Tol. l. 4. c. 16. Greg. Val. loco cit.

M. Dvòyaſu. 1 Na mieſctu opchiennomu prid ſfiem púkom, dielecchiſe ſcogod ſfemu púku, darxániſmo pod zapovid Bóxyu, kakò ſfakkomu, takò i nepriategliu ù ſtakkoy ſtvári.

Koyaſu zlamenya od gliubavi prama nepriategliu.

2 Su zlamenya ù mieſtu poſobitu; kakò, opcchitti s'gnim, pozdravgliatiga, i inna poſobita, koyáſu obicáyna meyu priateglima; ová nieſmo darxáni, akò nebi bijlo çiechia skándala, ù cemuſe hochie razborſtvo mnoggo.

V. Yeli grieh, akò te nepriategl pozdravvi, da mu ne vrátiſc pozdravgliénye?

M. Radi skandala govorre yedni DD. daye ſmartni grieh, darxécchiſe tó za zlamenye nepriatelsko, i za marzénye; kako yoſctè, radi raſarcbæ, marzénya, i zaſramiglienya, koyèſe uzrokkuye ù nepriategliu.

Druzzi DD. govorre, daye máli grieh, akòye bez skandala, i bezvelika ſmuchiénya od nepriateglia.

Tol. loco cit. cap. 20.

V. Za ſctòſam darxan gliùbiti nepriateglia móga?

M. Za gliubav Bóxyu, erè Boog takò zapovida, budducchi Boxye ſtvoréhye, Boxya prilikka; i ſtvorentij, i on za Ráy nebéski.

Digitized by Google

Za

Za tò govorri S. Agustin: *Fratrem odisti, & nescis?* Brattasi nenavidio, i neznasc? Sfismo bratyn ù Isukarstu.

V. Mogguli nenávi diti nepriateglia móga, záscloye coviek zla xivota?

M. Vgnemusu dvij stvári:

1 Narav, i slikka Boxya. Valent. l. cit.

2 Zlobba, i chiud zla. Na ovù zlu chiud immamo marzitti: á narav immamo gliubiti. Kako, Otaç gliubi sijna; ermuye sijn; a na gnega marzij, erèye záo, opak, i nepodoban grescnik.

V. Yedan radi dragosti, koyu chiúti ù yestoyskah, ne postij, budducchi darxan ù dan od pósta zapovidnoga, grièscili proxdærlostyu? Od Proxdærlosti. Less. l. 4. c. 3. num. 2. 7.

M. Cinij grieh smartni; erè radi proxdærlosti nepostij. Akòli yij yestoyskæ Zabragnenæ od S. Maxkæ Çarqvæ, kakò méso, sir, mlieko, &c. Tolikko krat griesci smartno, kolikratih yij.

V. Griescimli, kada yeducchi chiútim nasladyénye ù yestoyskah? Caiet. v. Gula.

M. Nè; erèye Boog onù slast stavvio ù yestoyskah, nekabise moghlæ yesti, istom da radi nasladyénya ne izviesc zaliscno, illi nè navrieme obicáyno; illi ne s'velickom pohleposti; erbi biomáli grieh tada od zaliscnosti.

V. Griescili, tkò tolicko yij, da sè vrachia?

M. Akó tó cinij za izlíecenye, i radi zdrávya zá izcísliti sarçe, negriéści. Akòli cinij zá nas layénie, koye imma od yestoyskæ, govorri Angeo D. da griesci smartno.

Tol. de 7. pec cat. in snm. govorri, da ye mali grieh za naslayenye. Angel. v. Gula.

V. Yedàn zná pò obicayi, dà radi zaliscna yedenya, illi radi gnekkieh yestoyska, upadda ù griehe smartne, i çiechia pohleposti od yedenya yij, i xderre zaliscno, griescili?

M. Griesci smartnom proxdærlosti, nehayucchi radi nasladyénya, sagriesciti suprot Gñu Boggu.

Od Pianstva.

V. Griéscimli, akò piem vino yákó, znáducchi, dàme opijya, premdàga nepiem zà opittise, neggo zà nasláditise gnim?

Greg. Val. tò. 3. d. 9. q. 3.

M. Smartno griesciasc piánstvom; erèsi pio onò, sctòsi znáo, dà chiete pò obicáyi opitti. Akòli neznasc, nie grieh.

V. Zasctòye grieh smartni hotte opittise?

M. Erèse covieh cinij, bezpametan, od spametna ineerazloxit hockiom sfoyom od razloxita, kakòxivina.

V. Yedàn dozijva, illi silluye druggoga, dà se napie zaliscno, znáducchi, dachiese pò obicáyi opitti, koyi grieh cinij.

M. Smartni: Ermuye uzròk dà onakko piàn budde bezpametan.

V. Griéscili, tkòse opie radi zdrávya pò naredbi od Liecnika?

Mr Opchienniye nauk, dà negriesci; erè tó cinij

Digitized by Google

nij zà liek radi zdrávya; à ne zà opittíse.

V. Sctòye Post Narávni, illi Çærkovni. Od Posta, illi xexinna.

M. Narávniye, uzdarxatise od stakkæ yestoyskæ, illi pitya, uzétieh, koyiemmu drágo nacinnóm, premdabi bijlo zà liek: takò da od pónochia ne buddesc izijo, illi pópio nissta: ovij post obslúxiti imma oni, koyi hochie rieti misu illise Pricéstiti. A Çærkovni Post yèst, uzdarxatise hotte od yedenya, pò obicáyi, i naredbi Çærkovnoy. Tol. in sum. loc. cit. cap. 1.

V. Koyæsu stvári potrebnæ zà post S. Máykæ Çærqvæ?

M. Trij. 1. Yesti yednom nà, dan od dvaes, í cetirri urræ, pocignucchi post od ponochia dò pónochia. Azor. tom. 1. lib. 7. cap. 8.

2 Varstæ od yestóyska.

3 Dobba narédyeno od yedenya, tò yès, ò podne blagovatti, illi radi dobra uzrokka dovecer.

V. Yeli grieh ù yutro od posta uzéti malahno kruhha, illi sctogod mallahno druggo, i zà tiemse napitti, nemoggucchi cekati dò podne radi bollesti teschæ od glevæ, illi radi slabosti od stónka, koyá se chiúti?

M. Nie; erèse tò uzima, kako zà liek çiechia zdravya. Takóyer iziesti yednù yábuciçu, illi scipak radi velickæ xéyæ, nie grieh; erye tó malla stuar yednóm uzéti.

V. Tkò òpodne obieduye, moxeli sctògod yesti

Digitized by Google

yesti bez potrebbæ vecer prie , neggo póge spatti?

Azor.l.7.c.8. §. 4. & citati âb eo. M. Nauk opchienni yest , da moxe bez niednæ potrebæ , erèye yur obicay opchiénska, yesti sctogod mallo .

Azor.loc.cit. V. Sctòse mòxe yesti ?

M. Nauk opchienni yest, daſe moxè yésti kruhha, vocchíya , illi yestóyská lagahnieh , kakò súhava, súsieh smokava, mindela, oráha, &c. illi zelijya , kako locchikæ, illi cihoræ, illi xutieniçæ,&c. od koyieh moxe sfak-yésti tólikko , kolikkomuye koríſno, iſtom dà ne priſtúpi velicinu , illi obicáynos od mieſta .

Azor.l.cit.li. 7.cap.4. §.7. quæſt. in fin. V. Kolickoſe mòxe uzéti kruhha , i vocchíya dovecer ?

M. Prem da niedan od DD. poſobito neodlucùye, kolicko imma bitti ; neggo govorre, da budde mailahna ſtvar , pò obicáyi od mieſtá ; nisćta nemagne , moglobiſe izieſti pòlitræ yeſtoyskæ , kako proçiegnùyu mnozzi umiteoni . Premda ù occi Boxichia mòxeſe iziſti dvakrat vechie od obicáynoga ; takò i ù occi vskarsénya , gdienoye obicay od bdénya .

Figline.tract. 27. cap.3.

Azor.loc. cit. V. Mogguli yesti razlicçieh vochiiya góru recennieh ; illi yednù , illi dvij ribbiçæ ?

M. Moxeſc , iſtom daye ſtvar mallahana pò nacinnu obicáynomu , tolikko , kolikko-

bi

Digitized by Google

bi bijlo od yednæ varſtæ od vochia. Takòyer moggaobi uzéti krinciçu amida, illi krohha fvárena panátæ.

V. Koyæſu yeſtóyskæ zabrágnenæ yeſti ù Korizmu, i ù dnevvi od poſta zapovidnoga?

M. V Korizmu, zabrágnenoye méſo, i ſtvarij s'mllekom, i s'maslom, i s'sallom; i meſnæ, i takkæ. A ù Vigiliæ, i ù qvatri cetveræ na godiſćte zabrágnenoye méſo ſamo i takòſe moggu yeſti ſtvarij s'mliekom, i gdienoye obicay; a negdinie. Vincent. Figl. loco cit. Azor. lo. cit. Tol li. 6. c. 1. S. Tho. q. 147 & alij.

V. Komuye dopúſćteno yeſti méſo ù dnij poſne, yeli on darxan poſtitti?

M. Naukye opchienni, da nie; erè poſt Çærkovni ne skládaſe s' méſom. Azor. lo. cit. § 3. quæritur.

V. Grieſćili, tkò obieduye dvij urræ prie podne?

M. Leſsio D. govorri, da cinij mali grieh: a Navarro, i druzzi govorre, da grieſći ſmartno. Leſſ. li. 4. c. 2. d 2. nn. 14. Sum. cap. 21. num. 27.

V. Od koliko godiſćta ſmo dárxani poſtitti Korizmu, i poſte oſtále?

M. Yednìſu rekli od ſcetnaes, druzzi od dvades: Nauk iſtini, i opchienni yeſt, da nieſmo darxani, dokle ne sfarſcimo dvaes i yednò godiſćte, trij ſedmmnæ: prem daye ſtvar koriſna, i ſpaſlena, uobicáyitiſe, i prie od dobba darxanoga poćéti, kadgod poſtitti. Azor. lo. cit. cap. 28. §. 1. quærit.

V. Tkò nie od dobba recennoga, móxeli yeſti Idem ibid.

Digitized by Google

ſti méſo, i ſlvàri s'meliekom ?

M. Nemòxe : neggo akòbi bijla diecíçça nerazloxita yoſc, koyiemye obicay, dávati, ovakæ yeſtóyskæ.

Nauar. c. 21. nnm. 19. V. Stárçi, od koga dobba nieſu vechie darxani poſtitti ?

Nau. cap. 21. num. 19 Tol. lib. 6. capit. 4. M. Yednì govorre, od ſceſdeſét godiſcta : a druzzi od ſedam deſét. Yednó i druggo moxeſe darxatti razloxito.

V. Moxeli xena tegotna, kadyoy dóye xeglia od méſa, yéſtiga ù dan póini ?

M. Mòxe, i darxánaye ; erèbi mogla izværechi, neizievſciga. Takóyer xena, koyá doyij, illiye tegotna, nie darxana poſtitti i erye protrebna gnoy, i dietettu yeſtoyska vechia, i cescchia.

Idem Azot. V. Vboggari, illi druzzi ubozzi, koyi neimayu, za yeſti tolikko, kolikkoye dóſta za pripoſtitti, grieſceli, nepoſtécchi ?

M. Negrieſce; er neimayu yeſtóysku, za mocchi poſtitti yedniem obrokkom.

Azor. loc cit. §. 8. quæritur. V. Yesúli darxáni poſtitti, texaçi, kopáci, kamenari, darvodigliæ, tkáliçæ, i druzzi, koyíſe moré tielom, i teſckiem trúdom ?

M. Nieſu, premdabi bijli bogatti ; er niesu darxáni trúditi, i texati magne, budducchi tó gnih poſſao, i hitroſt.

V. Yesúli darxani poſtitti Pripovidáoçi, Lektúri, i Meſctri ; koyi ucè opchienno ; Takóyer

Digitized by Google

kôyer Iſpovídniçi, koyi vas mallone dan iſpóvidayu puk ?

M. Niesú; kadá némoggu yednò;i druggo cinitti : akòlí moggu , yesú . Idem loc.cit. cap. 29.

V. Moxeli bitti zavíddoſt grieh ſmartní .

M. Moxe . 1. Akòmiye xáo od dobra iskargneva , daga imma, s'punnom hochiom , od farça . Tol. loc. cit. cap. 66.

2. Akò miyexáo, dà imma dobrò teseko erakòye mallò tó dobrò, griehye mali. Takóyer grieſci ſmartno tkò ſe obeſſélij túyemu zlù , i ſctetti iskargnevoy teſckoy s' punnom hochiom .

V. Yeli grieh , akómiye xáo , dà yedàm Redovnik obrachia nà pokorru gréſcnike ; dà ſe cinij velik plood dúſca : i da ſe izkoripgliæyu opacinnæ , i ſagrieſcénya ?

M. Akòye s' punniem hotinyem , grieſciſc ſmartno ; i tóye yedan grieh ſuprot Duhuſſétomu , i zovéſe zavidoſt ; procch bratinſkoy gliubavvi . Tol. de vij. pecc. mor. ca. 68.

V. Koyiye grieh tolikko nchávati ſtvári duhóvnæ , i boxyæ ; dabi htío , da nie niednæ zapovídi Boxyæ , ni Çærkovnæ, za neobslúxiti ih ? Od Lienoſti. Idem ibid.

M. Griehye ſmartni od lienoſti , akòye s' punniem kotinyem ; budducchi ſuprot gliu bavvi .

V. Yedan tolikko gliúbi ſtvarij od ovoga ſhéta , mallohayucchi gliubav Boxyu da Idem ibid.

Digitized by Google

kada

kada cùye, daſe govorri ò Boggu, illi ò Rayu, xalloſtiviſe; koyigrieh cinij?

M. Akòye tó s'punniem hoſtinyem, grieſci martno Lienoſtyu veoma teſcko: i veſomaſe priblixa k' pomarzenyu ſuprot Gñu Boggu.

Od Neuffanya.

V. Grieſcili onij; koyiſe ne uzdáva, dà chie ſtecchi blaxenſtvo radi tegóta greſniehù, koyiehſe nahoddi; i takòſe nehaye, naſtoyati, za dobittiga dobriemi, i doſtoyniemi dielliema?

Greg. Val. to. 3. d. 2. q. 1. p. 1.

M. Grieſci ſmartno, pritéſcko neuffanyem, akò tó cinij s' punniem hotinyem, vriyavucchi pritéſcko Boxye milloſardye.

Od Vffanya.

V. Za zagláviti ovij razgovor, necitteni ſctogod od Boxanſtvennæ Kriepoſti Vffanya?

M. Immaſc razlog; erè bez Vffanya nemóxemo, ſtecchi ni od puſctényе od naſcieh griehа. Vffanyе dakè yeſt yedna od kriepoſtij Bogoslovnieh, kom vierni Karſtyanni uffáyu dobrà ſvarhuna rávna, koyàchie dóchi nami pò ovomu xivotù; a navlaſctito viecno blaxénſtvo; koyéchiemo dobitti.

Sàòye Vffanye.

1 S' pomocchi Boxyom, i s'uxivanyem od ſfétieh ſakramenta, nami oſtavglienieh od Gña naſcega Spaſſiteglia Iſukarſta na tú ſfærhu.

2 S' naſciemi dobriemi dielliema, koyá buddemo cinitti ù milloſti Boxyoy. Takò od ſtránæ Bóxyæ iſtinomchiemo

Digitized by Google

ſtec-

ſtecchi blaxenſtvo, akò od naſcæ ſtránæ ne pomagnkayu dobra diella, i gliubav Boxya.

Zatóſe neimamo ſmétati, akònam hudobá donesé koyúgod ſùmgnu, dáchiemo izgubitti ovó blaxénſtvo, i da chiemoſe oſsuditi ù pakao radí téſcçieh gríeha naſcieh: neggo s' právom pokorrom, i çielovittom Iſpoviſti ìmmamo uſſati ù mukku; i kárv Iſukarſtovu; i s'veliççiem ſarçem uzímati pomocchi oſtavglienæ nami od Goſpodinna Bogga, za dobitti, i ſtecchi viecno Blaxenſtvo ù ſlavi od Raya nebeskoga, gdiechiemo uxívati Goſpodinna Boga ù viecke. Vffanye ſudprot nepaſti.

Digitized by Google

RAZGOVOR Peti.

OD ISKVSSENYA KRATKA, od Duſca sfoya, zà Opchiennu, illi Generalu Ispovieſt od godiſcta, dò godiſcta, illi od yednoga vriemena dò druggoga.

Od Iskuſsenya Kratka duſcæ sfoyæ.

V. Akòſe imma cinitti Ispovieſt Generalá od yednoga vriemena dò drug goga ?

M. Veomaye takka Ispovieſt korisna, i ſpaſſena, i na cas od ſmarti uzrokuye ù dúſci velicko utieſcenye: zatòſe imma, cinitti ovakko; Rekſci opchiennu Ispovieſt.

1 Rieti, da ſi doſcao s'mallom pripravvom. Od minutæ pokorræ, i od priceſetènya s' mallom bogogliubnoſti reçi.

2 Dà nieſi gliúbio Goſpodinna Bogga, kakò ſi bio darxan: nimuſi zahvaglivao nà darovieh, i dobrieh primglienieh.

3 Da nieſi dobrò htio Iskargnega, kakò ſamóga ſebe.

4 Daſi

Digitized by Google

4 Dasi bio nepoman cinitti dobra diella, i ispugnivati dobra nadahnut ya Duha sfétoga. Paka posobito.

Od zlieh mislij, i od innieh grieha od pameti reçi; i od poxuda.

1 AKòsi iziskivao pohlepno túya diella, illi taneinæ od S. Vierræ, s'komgod sumgnom, illi zaliscnosti. Emerius in Speculo.

2 Dasi cinio molitvu s'rasparscánom pameti, na Missi, domá, pò Çarqvah; i dasi nebiò poman uzimati prosctènya.

3 Od posuda perazloxitieh, i krivieh sumgná: od tasctieh mislij, nekorisnieh, necistieh, i putennieh radi nepomsliva.

4 Od tværdoglavstva ù sudyenyu sfómu.

5 Od tasctæ slavvæ, i nasladyénya ù stvarieh sfoyieh; i od pohuglienya; i od nesçiennæ od druzzieh.

6 Od sarcenya, i neustargliénya.

7 Od Zaviddosti, xallecchi druzzieh dobrò, illise vesselecchi od gnih zla.

8 Od pomarzénya, i zlohtienya, xelecchi druzziem zlò, illi smart.

9 Od lienosti ù dobrieh diellieh, i od neuzdançæ ù pomocch boxyu, i od sfoga spassenya.

Digitized by Google

10 Od uzdánçæ ù sfoyù vriodnosti, i od malla stráha boxyega, i od zaliscna vesselya ù tasctinah sfetovnieh.

11 Od zasramglienya ù dobrù cignényu radi riecij gliuçkieh, pusctayucchi dobrà diella.

12 Od zaliscna millovanya od stvarij stvorenieh; i od ovoga, illi onoga priateglia nenarédno gliubglièna.

Od zlieh riecíj reçi.

Alessan. ù Zarçalu.

1 OD psovaka, klétaua, mærmoscenya, tùxenya &c. suprot Boggu, B. Gospi, i sfétiem: takoyer i suprot Çærkovniem.

2 Od govorénya s' mallom cásti od stvári? Boxyh, od S. Pijsma, od sfétieh, i od stvarij posléchienieh.

3 Od lagánya, láxa, vuhvostij, i varranya; od trácenya, mærmoscenya, ozloglaisenya, pogardyénya, pohuglienya, porughívanya, scpotanya, razdraxénia, bezocenya, sramotènia &c. suprot druzziem.

4 Od riecij nerazmiscglieñieh, i bezocnieh, i bezsramnieh, i grúbieh, i ghnusnieh ù ludieh scalah, ù igrah, i smiesieh.

5 Od laxivvieh pohvaglienya, od musuvirstva, od glamazanya, i od zlasfittovanya.

Od

Digitized by Google

6 Od zacinanya, ſctényа, i razgovaranva od taſctieh, i razbludnieh laſci viehſtvarij.

Od Diellovanya zlieh, reçi.

1 Akò nieſi ucinio pokorru dánuti.
2 Od zavietta neiſpugnenich; i akòſi ù Redu razmisli pò tánko zaviette i naredbæ od tvoga Réda.

3 Od uvridyénya ucignenieh diellom, ſuprot Iskargnemu.

4 Od lúpeſctina, gràbſæ, i kràyæ od tuyega blaga: od nevrachienya, &c.

5 Od Miſsæ ù dan Sfetacni zapovidni, illi od téxanya, trúdenya, i cignénya ù iſte dnij Sfecanne, bez teſcke potrebæ.

6 Od pòſtá, i xexinná zapovidnieh, kolikkoyih nie pripoſtío, kakôſe imma.

7 Od neposluha ucignena ſtarijyiem;

8 Od zlæ naredbæ, i nepomgnæ od kuchæ ſfoyaé, i od Kucchnæ cegliadi.

9 Od zlà naukka dána iskargniem opáçiemi diellіema.

10 Od zaliſcnieh naprâva ſfietovnieh, od háglina, ureſénya, cerſá ya, &c. za ſebe, zà ſfoyich, i za tùyich.

11 Od taſcta v erovany. ù ſnè, ù çárij, ù mayhiæ, i inna takka.

Digitized by Google

12 Od lúda, zalíscna, i razbludna smíyanya, çierrenya, i ludoványa.

13 Od nasladyenya ù videnyù od tasctieh stvarij, illi grúbieh, i nepoctennieh, scétayucchi.

14 Od cuvénya od stvarij tasctieh, razbludnieh, necásnieh, zlieh hotte.

15 Od okuscenya s'velikkom slásti, i xderanyem okò varstæ, veliçínæ, illi vriemena ù yedenyu, i pijtyu.

16 Od bezrednæ pohleposti na stvarij od ovoga sfieta, isctucchi, prosfecchi, &c.

17 Od zaliscnæ razbludnosti od tiela, i putti sfoyæ, nehtécchi podnositti, ni pritarpitti pokorrenya, nemocchij, potrebnosti, i nelagodnosti ù tielu.

18 Od tiçanya zabrágnena, i s'poghibili od gorrega cína, i diella zla.

Od Propusctenya.

1 OD vriemena izgubgliena, i potrachiena, ne korisno dusci.

2 Od mallæ bogoglúbnosti, i od mlakosti na sluxbah boxyiel, illi officiah.

3 Od nebiexanya od zlieh zgóda, i poghibionosti od sagriescénia.

4 Od nepomstva ù arványu suprot napástiem, i od neizgognenya barza od zlieh mislij.

Digitized by Google

5 Od

5. Od nepómſtva ù iſpugnenyu od dobrieh nadahnù'ya od Dúhasſétoga, illi od dobrieh núka priatelſkieh za ſfoyù pomoch duhovnu.

6 Od mallæ bolleſti od grieha, i nepomgnæ ù napredovanyu na slúxbi Bóxyoy.

7 Akòſiſe zlò slúxio toliççiemi daroviemi, i milloſtimi primglieniemi od Goſpodinna Bogga, reçi.

8 Od mallæ gliubavvi, i pomillovanya prema Iſkarguemu ubogomu.

9 Od dobrieh mnozzieh diellá, koyáſi moggao ucinitti, i nepomſtvom nieſiih ucinío: i od zála, od koyiehſiſe moggao cúvati, nieſiſe cúvao.

10 Akònieſi molió za xivieh, i mrtvieh, navlaſcito za onieh, k yiemſi vechie darxan, i Koyítiſuſe priporucévalli.

Nayposlie od nehárnoſti prema Goſpodinnu Boggu, od kógaſi prímio sfa dobrocínſtva, i blagodarſtva od bitya tvóga, ù kómuſi darxan bioslúxíti s'vechiom poſpieſcnoſti, i bogogliúbnoſti Spaſſittegliu tvómu Iſukarſtu, i Goſpodinnu Boggu.

Digitized by Google

RAZGOVOR Sceſti.

OD POKORNAE ZADOvoglnoſti illi Satisfaçioni pò Ispovisti.

Pò Ispovisti. V. KAdaſmoſe s' pomocchi Boxyom pravv), Çieloviito, i skrúſceno ispovidili od ſtieh naſcieh grieha ſmartnieh, Kakòſtenas od izgára naucilli; oſtayel n-m ſchògod yoſcter cinitti, za priniiti milloſt Bóxyu izværſno?

M. Oſtayenam.

Schòſe hochie pò Ispovisti?

1 Da nam Otaç Ispovidnik, zapovie, i naredi doſtóynu, i podobnu pokoru radi tegotæ od teſcçich grieha naſcieh.

2 Da, primivſci mij dobrohocchno dánu od gnega pokoru, ponovímo opeta odluku temeglittu, nepovrátitiſe vechie s' pomocchi Boxyom na niedan ſmartni grieh, od koyehti drágo varſtá gorurecennieh, illi nerecennieh.

3 Da nas odriéſci od ſtieh grieha naſcieh,

Digitized by Google

ſcieh, immávſci intention, illi namignenye, i miſao, za odrieſcitinas, akò imma oblaſt od Sfétoga Oça Papæ, illi od Sfoga Biſkupà, illi ù Redu od ſfóga Stariſcinnæ; Erè akò neima intention, illi takku oblaſt, né chiemo bitti od rieſceni, nittichiemo primiti millos Boxyu pò Sfétomu Sakramentu od Pokorræ.

V. Yéli darxan Otac Duhóvui narédíti pokorniku pokórru za griehe gnegovvè; od Kogiehſ ye iſpovidio?

M. Poſobito govorrecchi, darxánye, akò- Svar. d. 38.
chie ucinitti çielovit S. Sakramenat od Iſ- ſec. 5. n. 2. 5.
povieſti, i akòchie izlieciti rannæ od düſcæ pokórnæ; takòioſc, akòchie obsluxiti ſvednacenye, od pravdæ Bo yæ, neka ſe zadovoglno ucinij' Goſpodinu Boggu: Premdaye iſtina, da kadgod moxe, nedatti pokorru; kakò, kadaſmo na caſſu od ſmarti; all yu nemòxemo ucinitti od nemocchi, i slabosti. Takò nie potrebna ova pokorra za bitye od Sacramenta, daſe narédi prie, illi poslie odrieſcénya; ſovyécchi tó ù slobodnoy hochi od Iſpovidnika.

V. Yéli darxan primiti pokorru pokornik, koyúmu narédi Iſpovidnik?

M. Gnekki govorre, da nie: Druzzi boglie Svár. ſec. 7. n.
govorre, da yeſt darxan primit yu, i uci- 1. ſeq.
nitti, za obluxiti çielovitoſt od Sacramenta ovoga, i za poslusçati Iſpovidnika: a

Digitized by Google

tó razúmiſe, da budde razloxita pokorra: erè akòbi bíjla ne razborrita, kako, da gríze trávu, illi da pò vlliçah od gráda illi pò çærqvi illi takka ſmuçayezik, nie darxan tó ucinitti. Moxe yoſc pokornik, rieti, da mu náredi koyúgod druggu pokorru, i Iſpovidnikye darxan, náréditi druggu.

Nauar. c. 26.

V. Yéli darxan Iſpovidnik odrieſciti onoga, koyi néchie, da primi niednu pokorru, naylahſcu?

M. Neimaga odrieſciti; erè káxe ù tomu, da nié dobrò ſprávan, ni skrúſcen.

V. Moxeli kadgod Iſpovidnik, neodrieſciti pokornika, koyiſéye od ſfieh grieha ſfoyieh iſpovidio?

M. Ne ſamo moxe; pacekye i darxam, kadgod nedattimu odrieſcénye.

1 Kadga viddi, daſe pravvo ne kaye od ſfieh, illi od kogagod ſmartnoga griéha, koyiye ucinio.

2 Akò neima temeglittu odluku, cúvatiſe ù napreddak od ſmartnieh grieha.

3 Akò néchie ucinitti, ſctoye darxan, (moggucchi) oneziem, koyiem darxan yeſt, ù vráchianyu od caſti, od uvriedyenya, od blága tuyhega &c.

4 Akòſe néchie uklonitti od okaſioni, illi prigóda, gdie grieſci ſmartno. Razlog yeſt, erè neima priſtóyno pokayanye, i bol-

Digitized by Google

i bolleſti, koye ſe hochie za doſtóyno odrieſcényе.

V. Dohoddimi yoſcter napamet, da vas upijtam od pokorræ. Yéli darxan Iſpovidnik, datti kadgod za griehe teſcku, i velikku pokorru?

M. Darxanye, kakò dobár liecnik, datti onæ pokorræ ſpametno i razborito, koyechié bítti pedepſanya od griéha minutieh, i lieçi, za zacuvatiſe od griéha, ù koyé bi pokornik moggao laſnò upáſti. Sctò ne cinij, kadáye yedan doſtoyán od mnozzieh púſta, bicceványa, koſtrétij, lemózina, &c. i dáyemu, da recé Koruniçu, illi ſeddam Sallama, i kadgod ſctogod magne, za priteſcke, i nepodobne griéhe. Cúi, i upanti, ſctò govorri S. Koncilio, illi Zbor od Trénta. Immayu (pravvi) Redovniçi Goſpoddinovi, kolikko duh, i mudroſt ù káxegnim, proçienivſci værſtæ od gríeha, i moch od pokornika, narédit mu ſpaſſenæ, i priſtóynæ pokorræ: neka, akò zatvorre occi na griehe, illi milloſtivijye ponoſſe ſe s gnih pokorniçiema, naredyuyucchi gnim za pritéſcke griehe prilagahnæ ſtvári pokurnæ, nebuddu ucignení dioniçi od grieha túyhieh. Dakè reçimmo mij, da Iſpovidnik, koyibez právednieh, i razloxieieh uzróka za primnogghe i priteſcke griè-

Concil. Trid.

Concil. Trid. ſeſſ. 14. c. 8.

he,

Digitized by Google

he, dáya mallahnæ pokorræ, necinij, ſctõye ondarxan.

V. Yéli kadgod koríſno, da vzdarxi i prodigli Iſpovidnik odrieſcenye za koyegod vrieme?

M. Vierruymi, da yeſt veoma koríſno, neod rieſciti pokornika kadgod, i cinitti, daſe povráti, vdecchi, da ceſtokrat upadda ù iſte ſmartne griehe; i ù tó dobba naréditimu, da cinij koyægod ſtvari pokornæ za liek ſuprot oniem griehom: a navlaſctito, akòſu putennæ neciſtochiæ ſmartnæ. Aerèſe takò ne cini, mnozziſe nikadar nepo boglſcayu; pacek tutako ù iſti dan unpadayu, illi mallo poslie. Od ceſſaſe mòxe posumgniti, da nieſu primili bijli (radi gnih zlæ pripravvæ) miiloſt Boxyu, koyá dáva mócch, za odarvattiſe (za koyegod vrieme ne mallo) ſuprot nápiſti od grieha. Dobròchie dakè bitti, ovaccìem naréditi, daſe povráte, i daſe boglie tùvayu od onieh grieha. Alli mchieſc néti, daſe k' meni néchie vechie povrátitì na iſpovſt. Tot gnim gorra ſctetta. Vkázatichié, da nebijhu tada ni skúſcenj, ni priprávni, i takòſe nie ucinillo ſakrilegio ne od rieſceryam. Ri tichieſc; dachie, póycchi ù druzzieh Iſpovidníka, koyichieih tutako odrieſciti. Neka iddu: onichie za gnih duſcæ,

Digitized by Google

ſcheyi griehe razlog datti Goſpodinnu Boggu. Nemilloſtivye liecnik, koyi za neoxalloſtiviti nemocchnika, neslúxiſe mâſti yâkom, i gvozdiyem; kad potrebuye; takò i velè vechie iſpovidnik takki.

V. Móxeli, zabránti (priceſténye, illi rieti Miſſu) pokornikn iſpovidnik?

M. Moxe kadgod: navlaſctito oneziem, koyi ſfeyer Stoyé zamottàni ù bludnoſti, lexécchi ù ghnuſnomu kálu od ſmardéchiæ neciſtochiæ putennæ: Erèye ſtvar vzoma nepodobna, prizlobna, ſtrahovitta, i koyâſe neima tarpitti, zla obicay, dopúſctávati, daſe pricéſte oni glúdi, illi onæ xenæ; koyi vechiekrat (na Nedigliu dâna) upaddayu ù bludni grieh: pacek ſctòye yoſc ſtraſcníye, ù occi iſtoga Priceſténya: i hochéſe pricéſtiti. Yáſe boyim, da ovi kù cegliad, nevieruye, da ſe nahoddi ù Sténomu Sakramentu oni xívi, i slavni Iſukarſt, koyi ſiedij uz deſnu Bogga Oça Sfemogúchiega, i koyiimma, gnih ſuditi na ſtraſcnomu ſudu Velikomu. Rekaoye nami Redovnikompò Sfétieh Apoſtolieh ſfoyieh Goſpodin Iſukarſt: *Nolite proÿcere margaritas ante porcos*: Nemóyte, varcchi drágo kamenye prid práſce. Ovaççi govorre; immamo obicay ſfakke oſſam dâna, illi ſfakke petnaes priceſtívatiſe: na niſctarſe ne ciné bogli; pacekſe dovodde na takko nechiu-

Digitized by Google

chiéye,

ch énye, i nehayſtvo od paméti; da nepoznávayu nesrecchno bitye sfoyè, ù Komusu otvardnuli. Ah Sféti Oçi shttuyu (nesapóvidayu) oxegnene, dáse uklonne od diella dopúsctena (koye moxe bitti ucignenno bez grieha) koyigod dan zà cast od Sfétoga Sakramenta; Kakò dakè hochié ovij neciſniç, dà imſe dópusti Priceſtényе bez, pocekanya od velé dána?

V. Vazda hochiete, dà tó nedopústi ovaççiem Iſpovidnik.

M. Néchiu rieti vazda, neggo vechiekrat nà godiſcte, ne budducchi od toga zapovid: pacek kadgod, neima imſe dopúſtiti ni nà iſto Vskarſényе, akòſe bez ſckandala mòxe; navlaſctito oneziem, koyiſe yednòm na godiſcte iſpóvidayu, i priceſtivayu, zà neupaſti ù Çærkovno Prokléſtvo. Erboſe mnozzi Oçi Duhovni boyé, da taççiem, néchié bitti nà Spaſſenye: ſcto i yà veoma ſumgnim.

V. Vechie krat miye dohodilla nà pamet, dà vas upitam; billi ucinio velicak grieh Otàç Iſpovidnik, dabi komugod propovidio yedan ſam grieh, Koyibihmu rekao ù Iſpoviſti? erèmi ceſto dohoddi radi toga ſtráh ù ſarçé, kadà iddem nà Iſpoviſt?

Iſpovidnikne moxe propovidiati niedriem nacinnom grieh nieda an cuveu ù Iſpoviſti.

M. Nemóyſe ſtráſciti: erè immaſc znatti, dà Iſpovidnik imma tolikko velicku zavezay od Boxyega pecatta, dà bez grieha ſmartnoga

Digitized by Google

noga velicka, i fakrilegia nemoxe, propoviditi niedan grieh, naymagni cuvén ù Ispovisti, odkud se mòxe uzaznatti pokornik: neggo akòbi bijlo s'dopustényem, od istoga pokornika. Takóyer neima propoviditi ni okolisc niedan, pò komuse moxe, dóycchi nà uzaznánye od kogagod grieha naymagnega; illi od pokornika: alli od kogagod druggoga, kogabion immenova.

V. Moxeli bez grieha propoviditi, akò biga tkogod htio ubitti, illi mucciti?

M. Darxanye prie umríti, i podníti sfæ mukæ od heta; neggo propoviditi: i imma prie propústiti, dà se degodé zlà sfakka od sfieta, neggo naymagni grieh propoviditi: Erebimu biovazda smartni grieh. Ispovidnik prie immatiti, raggo ridti koyigod grieh.

V. Billi imáo bitti pedepsan od sfetæ Çærquæ, tkòbi propovidio?

M. Dostoyanye, bitti pédepsan veoma prixestoççiem, i priosctriem pedepsanyem, pacek istom smarti, takóyer ostáve sramotan, necastan, i ozloglassen. *De Pœnit. dist. 7. cap. Sacerdos.* Cúvayse, (pijsce S. Gargur Papa) Ispovidnik, dà ne recè nikomu grieh cuven ù Ispovisti; i akòga budde rieti, Redmu buddi dighnut, i proghnan buddi sfè vrieme on od scivotá sfoga dà, pútuye po sfietu pogaryeno. A Sféto Koncilio: *de pœnit. & remiss. cap. Omnis vtriusque sexus,* Concil. Trid. §. ca-

Digitized by Google

§. *caueat*. Cúvayſe (govorri) ſvarhu ſſega Iſpovidnik, dà ni riecmi, ni zlamènyem, ni nà niedan drugghi nacin neocittuye grèſcnika; i tkò budde ſmietti propoviditi grieh cuvèn ù Iſpoviſti, odluciuyemo, dà ovij takki ne ſàmoiz Reda budde dighnut, i iz ſluxbæ Redovnickæ; pacek yoſcte dà budde zatvorem ù yedan tiéſſan monaſtir, za cinitti ondie vas xivòt teſcku pokorru;

V. Yéli darxan Pokornik, ne propoviditi, i tàyati ſtvàri ù iſpoviſti recenæmu za ſpaſſenye duhovno?

M. Darxanye, i kadbi ih propovidio s'teſckom ſctettom od xivota, odcaſti, illi od innogazla illi od Iſpovidnika, illi od kogagod druggoga, ſmartnobi ſa griéſcio.

V. Yéli darxan Iſpovidnik pod ſmartni grieh izpitivati bróy od griéha ſmartnich; i akò ſumgni na ſfarſi od Iſpoviſti, da pokorn k niè stè griehe rekao, immaligaon iskuſhti?

M. Vod ſmartni grieh darxanye yedrò, i druggo ucinitti; i akò, tò neucinivſci, odrieknga, cinij ſakrilegio, i Iſpov ſtye nevriedna, i opetaſe imina ponovitti, kakoſmo od izgára rekli: Takóyer darxanye, izpitivati broy, i okoliſce potrebne, nayliſſito, kadaye Iſpoviſt dugga od mieſéca, od godiſcta, illi od vecbe godiſcta.

V. Vci-

Digitized by Google

V. Vcinivſci yá prid Iſpovidnikom Opchiennu iſpoviſt, neza xegliu od duhovnoga naprédka, neggo za pokritti ód ſráma griehe, koyéſam ucinio od nayposledgnæ Iſpoviſti; immali on ciniti, daſe poſobito iſpovim od ſmartnieh grieha ucignenieh od nayposledgnæ Iſpoviſti?

M. Imma ſfakko yako illi prie, illi poslie ſa ſfiemi broyiema, i okoliſciema: neka, moxe, razumitti bitye od xivota tvóga, ù kómuſe tada nahoddiſc, i dattiti potrebne lieke, i priſtóynæ pokorræ, i ſpaſſenæ, innako, neggobi ti dáo za griehe od Opchiennæ illi Generale Iſpoviſti, od koyiehſibio ucinio pokorru, i primio odrieſcénye.

V. Privelikæv am hválæ, za tolicko liepæ, i ſpaſſene naukke: alli nezman, tkochie htieti, illi moechi ſtékolikko obſlúxiti, i iſpunniti?

M. S'pomocchi Boxyom, i s'milloſti Dúhaſfétoga ſfi oni, koy buddu, xúditi v ecno ſpaſſenye od dúſeá ſfoyieh; i obrátiſe k' Goſpodinnu Boggu ſa ſfiem, ſarçem, razmiſliviſci, da immamo na cas od ſmarti, i na velickomu ſtraſcnomu súdu pridatti Goſpodinnu iſukarſtu veoma, pò tànko téſcki razlog ne sámo od onega, ſctòſmo mij napiſali; od ſmartnieh gríeha; neggo yoſc velè vechie; pacek i od ſfieh, i ſfaççieh taſctieh, i nekoriſnieh rieci. Budditi tó doſta.

RAZ-

Digitized by Google

RAZGOVOR Sedmi.

OD PRISFETOGA SAKRAmenta, tiela Isukarstova ù Pricestenyu.

V. Eli dobrò, i korisno cesto primati Prisféto Tielo Isukarstovo?

M. Dostóyniem nacinnom, veomaye dobrò, i korisno dusci Karstyanskoy pricestivatise, i syedinitise s'Isukarstom; tolikko da nie stvári bogliæ, ni ugodniye Gospodinnu Boggu, kolickoye, dostoynose pricéstiti. Zató ù vrieme od SS. Apostola, i trista godisctа poslie vas púk Karstyánski, sfakkise dan na Missah pricestivasce. Na tó isto sfittuye Sfèto Koncilio od Trenta, i xúdi, dase vierni Karstyanni na sfakkoy Missi pricéste. Sféti Yerolim nasc Priveliki Naucitegl Çærkovni pijsce Lucinu ovakko: Pijtase, Lucine, imasclise sfakkidan pricestivati, kakóse cinij ù Rijmu, i ù Spagni? Yà darxím, da immamo nastoyati, pricestivatise sfakki dan; i ona parvà obicay Sfe-

Veomaye korisno cestose pricestivati.

S. Yerolim sfittuye sfakki dan pricestivalisc.

Digitized by Google

tæ Matterze Çærquæ, imallabiſe ſada obſluxevatti, i darxatti, kako yedan zakon, i zapovid.

V. Govoreli ſctògod od toga Koyi druzzi Sfeti Dokturi?

M. Govorre ovako:

1 Sféti Ambros; Akòye ovo krùh sfagdagni, zaſctoga tij na kon godiſcta uzijmaſc? Vzmì ga sfakki dan, nekate sfakki dàn pomòxe. S. Ambros ſctò govorri.

2 Sféti Aguſtìn: Ovij krùh yeſt sfagdagni krùh, uzimayga sfakki dan, nekàti sfakki dan dobrò ucinij. S. Agustin.

3 S. Tomas od Aqvína: Sfakkiſe dan priceſtivati, veoma dobrò yeſt. Mnozzisu yoſcter i druzzi sféti Dokturi, koisu pijſali od ovoga Prisłávnoga Priceſténya, i tó iſto govorre, dáyucchi nam ovú prilikkú: Mij immamo sfakki dan potrebu od teleſnæ yeſtoyskæ, zà prixivglienye od tiela, náicega, dà neumre od gláda: Imma na iſti nacin i duſca naſca potrebu velèvechiu od prisfétogá Tiela Iſukarſtova, koyé yeſt yeſtóyska práva duhovna gnæ, da neumre ù ſmartnomu griehu. S. Tomas od Aqvina, i mnozzi druzzi Sfeti Dokturi.

V. Immaſe dakè sfakki Karſtyanin, i Karſtyanka sfakki dan priceſtivati?

M. Vovò naſce ſadagne vrieme; onò, ſctò ovi Sféti Sfittuyu, neima Sfak cinitti, akòſe ne sfittuye veoma razborrito, i bogoglùbno

Digitized by Google

Ispovidnik imma datti sfi od Pricestenya sfakdagnega.

s'Oçem Duhovniem, koyi imma proçieniti bitye, dobrotu, poslovanya, i dostoyanstvo sfakkoga, Kómuse tó pristoyi dopûstiti, nekàmu budde na spassenye, i dobit od sfeyer vechiæ millosti, i gliubavvi Boxye. Erè nemoxe sfak razmisliti, ni proçieniti Velicánstvo od Prislávnoga Sakramenta; kakòsu texáçi, kmetti, sluxbeniçæ, i nekgnixevna ccgliad. koyiembi bijlo veoma spasseno, i zadovoglno yednómse na miesseç priceslivati. Takóyer i oniem bittichie zadosta yednóm na miesseç, koyisu veoma zapletenì, ù poslieh od kuchiæ sfiètovnieh, ù tærgovinah, ù texányieh, za dobitti hránu, illi ù druzzieh poslovanyieh od sfieta; crèse ovij nemoggu pripravvití dostoyno cesscchie; ni lasnò osloboditti, i izvadditi pamet iz póssala sfietovnieh. Nayposlie onij, koyi, premdà nastoye na poslè sfietovnæ, niesu zapletenì tolicko ù gnih, imalli bise priceslivati sfakkù Nedieglìu, sfakko prosctènye podpunno, illi sfazze petnaes dána: akò xelè, i xudè, xíviti s'Isukarstom, i ovom nebéskom yestoyskom hránitì, i Krípiti dûscu Sfoyù supròt sfakkoy na pasti hudobnoy. Zà tóye rekao Gospodin: Tkò blaguye moyù put, i píye moyù Karv, ù meni pribijva; a yà ùgnemu; pò millosti, i sà sfiemi sfoyemi dostoyanstviemi, i kriepostiemi.

V. Ka-

Digitized by Google

V. Kada ſe priceſtimo, praſctayunam ſe vazda mále, illi veniale griehe, i ſmarthe zaboravgliene ?

M. Práſctayu.: neggoſmoſe darxáni, iſpovidditi od ſmartnieh, akònam dóyhu nà pamet, kadà móxemo. Takóyer, kakò céſto ù mále griehe upaddamo, takò céſto i immamo potrebu, cúvatiſe od grieba ſmartnieh: dakè pomozimoſe céſtiem priceſtényem, koyechie nas oslobodditi, i cúvati od yednieh, i druzzich. Eréſmo poznalli mnozzieh, koyiſu bijli zapleteni ù mnozzieh, i teſcçieh griesieh; koyi netomſuſe póceli céſto priceſtivati, tiem nacinnomſuſe obrátili k'Boggu; i bez ſmartniehgrieha sfétoſu xívili s'velicçiem uzmnáxanyem od milloſti Boxyæ, i od nasladyenya duhovnega, kakò dà nieſu nikadar bijli ſagrieſcilli.

V. Plodijli ceſto priceſténye koyé inne plodde ù duſcah naſcieh ?

Plodij ſfeti ſakramenat mnogghe plodde ù duſci zarmierne, i Plood.

M. Plodij mnogghe.

1 Plodij ù duſci naſcoy parvu milloſt Boxyu, i odpuſcténye od grieha ſmartnieh netomſe priceſtimo, akòih mij nepoznamo, daſu ù duſci, kakòſmo mallo prie rekli, i takò govorri Sfeti Tomas od Aqvina s'Bogoslovçiemi. ere akòih poznamo, priése immamo od gnih iſpovidditi s'práviem pokayanyem; paka priſlúpiti na sféto Priceſténye,

Digitized by Google

2 Plood. 2 Plodij; ernam hrámi dúscu xivotóm Isukarstoviem, i pricistom putti, i tielom gnegovviem; prilicno k ko hráni yestoyski telesna tielo nasce umarlo, i dávamu snágu, i pokripglienye.

3 Plood. 3 Plodij k epposti, koyiemi krepka dúsca ostaye suprot sfakkomu napasti, i dobijva mócch za podniti, i pritarpitti suprotivæ, túghæ, i nevogliæ sfetovnæ.

4 Plood. 4 Plodij, napredovanye ù dobrieh, dielieh, bránecchinas od moozzieh napastij, i prigóda od grieha; neka vessélo napredduyemo pò millosti Boxyoy ù sfakkomu dobrù xivgliényu,

5 Plood. 5 Plodij nasichienye od dúscæ; & budducchi mij svoreni, za uxivati Gospodinna Bogga, niedna nas svar od sfieta nemoxe nasittiti, neggo sam isti Boog nasc Stvorittegl, i Spasitegl, koyise pò Sfetomu Tielu Isukarstovu za nascu duhovnu hránu, i nasichienye, nahoddi ù slavnomu Sakramentu.

6 Plood. 6 Plodij ù dusci mir, vesselye, i raddost zamiernu gliubovnikom sfoyiem. O prislatki Yefusse, kolikratse sarce nasce nahoddi punno xallosti, túghæ, i dressélya radi sfietovnieh i telesnieh suprotiva, i nevoglia: alli netomse pricéstimo, napunnise dúsca nasca cudnovatieh nasladyenya, raddostij, i vesselya, koyáse nemoggu umar-

Digitized by Google

umarliem yezikkom izrieti.

7 Plodij ugaisenye, i udavgliénye (kakò S. Cirillo pijsce) od zlieh póxuda, od bludnich pohlepostij, od putennieh pokrénutya, i od razbludnieh pohotinya, erih dúsca sfiehkoliççieh, kakò smrad, i ghnusza nisćta sçieni, i marzij. 7 Plood.

8 Plodij cudnovato syedignénye, i sadrukénye od dúscæ s' Isukarstom slavniem, neumarliem, i bláxeniem; koyinas meunami mijri, gliubexglivvi, i syedignuye. 8 Plood.

9 Plodij uxexenye od sarça nà sfakka bogogliubna diella, i millosardna cignenya, kakò govorri S. Pavao: *In omni bono opere fructificantes*; V sfakkomu dobrù diellu plodécchi. 9 Plood.

10 Plodij xivòt viecni, govorrecchi isti Gospodin. *Qui manducat hunt panem vivet in æternum*: Tkò blagùye ovij Krùhj, xivit iehie ù vieke. Erè nam voddi dúseu ù Kragliéstvo nebesko, vzrokuyucchi ù gnóy privelicku, i cudnovatu xegliu, i poxudu od Rayskoga xivgliénya, i zabávglia sarçe, dà sfeyer mísli ò nebéskieh stavvah, i ò boxanstvennieh blagodárstvieh. Ovijsù ploddi, i primnózzi druzzi, koye vzrokkuye, i plodij Prisséti Sakramenat ù dúscah onieh, koyæ nástoye sarcanno, správno, dostoyno, i 10 Plood.

Digitized by Google

bogogliubno, cestose pricestivati, A tkò ne chiuti ovezaniernæ plodde ù dusci sfoyoy, imma, posumgniti, daye ù cemugod nepoman, i neháran Gospodinnu Boggu.

V. Sctòsehochie, zà primiti dostòyno ovij Sféti Sakramenat?

Sctòse hochie za pricesti tise dostoyno?

M. Hochiese.

1 Právo pokayanye, i çielovitta Ispovviest od sfieh koliççieh griéha smartnieh (koye poznávamo, dásmoih ucinilli,) s' odlukom temeglittom, dáse néchiemo nikadar vechie povrátiti na niedan smartni grieh, uzdáyucch'se ù pomocch od millosti Boxyæ. Takóyer dobrò, i korisno yest, ispovidatise (prem da niesmo darxani) i od venialieh máljeh grieha.

2 Trebbuye, dase pricéstimo na tasctè sarçe, tòyest, da niesmo nissta ni mallo vodæ popili, ni vzielli nissta od pónochia.

3 Hochiese, da póznamo, i razúmimo, daye vzværsno, i priugodno Gospodinnu Boggu diello ovò, koye cinimo, kadase pricestiv.mo; takóyer da pristúpimo k' sfetomu Sakramentu s' nayvechiom devoçioni, i bogogliubnosti, kolicko moxemo, razmiscgliayucchi Mukku Gospodinnovu, i govorecchi obicáynæ molitviçæ, kakò nas Duhsféti nadahne, i koyæsmo upijsali ù Razgovoru Deuétomu. Zatóse neima, dávati Sféto Tielo Gospodinnovo, ni

Komuse neima dá vati Sfeti Sakramenat.

mah-

Digitized by Google

mahnitççem, ni dtuzziem, koyi neimayu ù ſebi razloxitu, ni razboritu pamet: ni dieççi, koyi nieſu yoſcter ſtckli tolikku razboritu pamet, da znádu ſctò ciné: erè ovó nie kruh obicáyni; neggoye kruch nebeski, i iſtino právo Tielo Iſukarſtovo; ſctò ſfak imma znatti, i vierrovatti.

V. Sùmgnim, da yá nieſam doſtoyan ſfakke oſſam dána Priceſtívatiſc, budducehi coviek ſfietovni, a ne Çærkovni?

M. Pravvo ſumgniſc; erè sám pò ſebinieſi nikadar doſtoyan, ni yednom na godiſcte: niſcta ne magne cúy, ſctòti odgovára Sfeti Ivan Zlatoustnik: Onij, koyi nieſù doſtóyni, takò céſto priceſtívatiſe, nechiebitti doſtoyni ni kadaſe ù rieyhe pricéſle: erè ne vrieme duggo, ni rietko priceſténye; neggo ceſto priceſténye cinij coviekka doſtóyna: za ſcto Iſukarſt, kóga uzímamo ù parſij naſcæ tada, kadaga uzímamo, ucinijnas doſtoynieh Priceſténya. S. Ivan Zlatoustnik.

V. Nemogguſe céſto dobrò priprávviti radi razliççieh poſſala kucchnieh?

M. Numóyſe tiem brinnuti, ni radi toga oſtavviti Sféto Priceſténye; ucíni, ſctò boglie moxeſc, doſpivſei poslè tvoyè. Erè immaſc znatti, da nie ſuprotivna ovomu Sfétomu Sakramentu niedna drugga ſtvar ſfietovna; neggo ſami grieh ſmartni: i za tò ſfè onè poslè kucchne potrebne, (ù ko- Sctò naſcinij ne doſtoyvieh?

Digitized by Google

yich nie grieha) maxesse ù oni isti dan od Priceſténya cinitti , i poslovatti , akò nie Sfetaç zapovidnij pacek chiesc ih velè boglie opravviti ; neggobiih , daſe nieſi priéſtio : Erbockieſe imatti s'tobom pomocchnika Iſukarſta , koyichrieti datti bogliu pamet, mocch, i Sfieſt, neka ù nicemu nesagrieſcisc .

Poznáy , i razmisli dobrò, ò Coviece , da te hudoba neciſta varra, i odvrachia od Sfétoga Priciſtoga Tiela Yeſuſſova, neka ù grieſieh xivesc sfè godiſcte , nehayucchi ſe ceſto od gnih pokayati , da ti budde slobodnîye ceſcchie grieſciti : i takò od godiſcta dò godiſcta (Boog znâ s'kom pripravvom) yednomchieſcſe priceſtivati i yedan dánchieſc , illi mallo vechie , priceſtivſcie , poſtáti s'Iſukarſtom : a páka s'hudobom sfè , isfakko godiſcte ù vas xivat tvóy . Ah Karſtyanine , i Karſtyanko , ſctò ſi tolikko neháran, i negliubexgliv , priúelikomu gliubovniku Spaſſitegliu tvomu Iſukarſtu ? Koyi nie na rédio Sfeti ovij Sakrament, da ſtoyrij ù blústru ; neggo ù duſci , i ſarçu tvomu ? Tolikkolitiye marzéchie gnegovvo ſtánye , i pribivanye s'tobom , datiye dráxe s'hudobóm ù griehu xiviti , neggo s'Iſukarſtom , od koga primasc xiuòt , zdrávye , milloſt Boxyu , dobro sfakko , siſti xivòt vieku-

Digitized by Google

viec-

vieeni? Vierruymi, da ſpijſe, i daſi od hudobe zatrávglien: *Surge, qui dormis, & reſuſcitabit te Chriſtus.* Govorri S. Pavao: Podighniſe tij, koyi ſpijſe, i u karſnuttíchie tebe Iſukarſt Prisfétiemi Sakramentiemi; a navlaſctito ceſtiem Priceſtényem.

V. Yeli ovij Prisféti Sakramenat meyu oſtáliemi nayslavnij, i, i nayizværſniyi?

M. Neima ù iſtinu S. Mayka Çærqua ſtvar niednu na zemgli tolidko plemenitu, vriednu, ſpáſſenu, vzværſitu, slávnu, mogúchiu, ſfétu, Boxanſtvennu; kolickoye ovij Prisláyni Sakramenat od Priciſtoga Tiela, i karvi Iſukarſtove pod oblicyem, i slásti od kruhha, i od vijna. Méyu ſfiemi dároviemi oviye nayvecchi dár Boxyi; erè ù ſebi uvdarxi iſtinſoga Bogga, i coviekka Satvoritteglia, Odkupitteglia, i Sahránitteglia, ſfemogúchiega Ieſuſſa, koyiye neizmiereno Vrello od ſfaççieh, i ſfiel Milloſtij Boxyieh. Oviem Prisláviem Sakramentom mii podpunno zahvaglivamo Goſpodinnu za ſfè dárove, i dobrocinſtua podigliena námi, hválecchiga, i slávecchi izuærſno.

V. Yeſmòli moghli mij koyègod vechie dobrò na ſfietto proſſitti, illi poxúditi od Goſpodinna Bogga?

M. V iſtinu nieſmo ni na misliti moghli vechie

Digitized by Google

chie od ovoga? Erbo onij isti istini Isukarst Gospodino nasc, (Koyiseye pordio od Pricistæ Dievicçæ Mariæ; Koyi bij propet na dærvu od Krijxa, i koyiye ù nayviscoy slavvi na nebesieh uz desnu Bogga Oça sfemogúchiega uzvísen) oni isti vas kolik namise bláxeni, i neumarli dariva, i dáva skrivèn ù ovomu Prisfétomu Sakraméntu.

V. Reçittemi sctògod, sctò Sféti Naucittegli govorre od Prislav noga Sakramenta?

S. Ivan Zlatousnik. M. S. Ivan Zlatousniek govorri: Promisli, coviece, kómsi castyu urésen? Koyù yestóysku uxivasc? Kóga Angeli, poglédayucchi, darhchiu, i nemoggúga slobodno gléddati radi sfietlosti, Koyá izgnega ishoddi, ovoga mij istoga blaguyemo, i s'oviemse mij syedignivamo, i cinimose yednò tielo, i yedna put Isukarstova. Tkò chie izrecchi moguccistva Gospodinnova?

S. Tomas od Aquina. A S. Tomas od Aquina; Sctò moxe, (pravvi) bitti od ovæ yestoyskæ Boxyæ, od ovoga pijra izværsnive? Gdìno blaguyemo, i primamo ù parsi nasce ne méso telétye, ni bravye, illi letúsctо, kakono ù stáromu zakonnu; neggo istoga Isukarsta, koyinamse vas kolik dáye. Drugghi Doktur govorri: Dabi imao yedán coviek vas ovij sfiet; pacek, dabi bijlo uzmoxno, imatti ih sctó tissucchia, i da ih sfieh sctó tissu-

Prilièpa i prizamierna befiedda.

Digitized by Google

tissuchta razdieli zà gliubav Isukarstovu, i yosc dà bi ucinio sta inna dobra diella, koyáse moggu namisliti, nebi bijlo stè tó tolicko drágo, ni ugodno Gospodinu Boggu, kolickomuye drágo, i ugodno, dà on isti s'dostóynom pripravvom pócnese céstó pricestivati.

Trecchi Naucittegl pijsce ovako pnomu, koyise céstó pricestiva. Kadà tij dostóyniem nacinnom uzijmasc Tielo Gospodinovo, cinisese dionik od sfieh koliçsieh dóbara, koyáye ucinio Isukarst ù xiuót sfóy, postécchi, trúdecchi, pripóvidayucchi, bdécchi, znoécchise, molecchi, i mukku tarpécchi sà sfiemi ostáliemi dostoyan stviemi gnegoviemi. Ere S. Tomas govorri, da ù sfakkoy Missi nahoddise, y yest s'Isukarstom, vás plood, i sfa dobra ona, koyáye on diellovao ù Veliki Petak mukkom, i smartyu sfoyóm: Vás koyi plood, sfæ onæ millosti, sfa ona dobra dobijva sfakki onij, koyise dostoyniem nacinnom pricésti. Takò sfakki, koyise cescchie pricestiva, dostoynijyi pristúpa k' Slavnomu Pricestényu. Privelicko dobro.

Dusco dakè bogogliubna cestokrat prosslavvi zaedno s'Sfetom Çerqvom ovi Sféti Sakramenat govorrecchi.

O Prisféto blagoványe, ù kómuse Isukarst uzima, uspomenivase Mukka gne-

Digitized by Google

govva, dúscase millosti napugnuye, i od nebéskæ Slavvæ zakladse námi dávat. Tebe zató mollimo, o Yesvsse pristatki, pomozi slúghe tvoyè, koyichsi pridrágom karvvu odkúpio. Budditi ugodno Gospodinne, smillu se na nas. Buddi svarhu nas millostardye tvoyè Gospodinne, kakonosmo uffali ù tebe. Vtebesam uffao Gospodinne, néchiuse zastrámiti ù vieke.

RAZGOVOR

Osmi Kratak.

Od Sfetæ Missæ.

V. ZAmiernæsu, i cudnovátæ sfæ stvári, koyæmisle rekli od Pristétogá Sakramenta, mollimvas, reçittemi ù kratko otáynosti od Sfétæ Missæ, na kóyse posfechiuye, i Boggu prikazivat ovij Sfeti Sakrament?

M. Immasc razlog: za tó dobrò zapámeti, sctòchiu rieti, nekati budde na spassenye, i utiescenye duhovno sfakki dan, kad viddisc S. Missu.

1 Po-

Digitized by Google

1 Pocetak, illi Introit od S. Missæ Doſcaſtye Iſukarſtovo na ovij sfiet zlamenùye; i takò namſe ù gnemu izgovárayu ſlvári ucignenæ prie gnegovva doſcaſlya. Tolet. lib. 2. cap. 5.

2 Cinij Redovnik Opchiennu Ipoviſt, i priſtúpa k' Ottaru, i çelivaga, za zlamenovattinam Syedignenye Iſukarſtovo s' putti cov canskom, i ſa Sfétom Çarqvom gnegovvom drágon vierreniçom, koyaſu sfæ dúſcæ Karſtyanske.

3 Dváſc ſe govorſi Introit, za zlamenovattinam, gorúchiu xégliu od onich ſtárieh Sfétieh Otaça radi doſcaſlya Iſukarſtova na ovij sfiet. Takò i onæ rieci, Slavva Oçu, i Sinu, i Duhusfetomu. Takóyer i devetkrat govorriſe garcki: (Kyrie eleiſon, Goſpodinne pomilluy).

4 Gloria in excelſis Deo: Slavva ù viſcgnieh Boggu: zlamenùye Porogényev Prisláyno Iſukarſtovo, koyú Pieſſan Angeli nebéski upieſce.

5 Dominus vobiſcum: Goſpodin s'vami, zlamenùye Epiſaniu Ocittovanye Goſpodinovo, kadaſe Ocittoua triema Krágliem.

6 Piſtula, zlamenùye Pripovídanye parvo ucigneno od Proróka, i od Sfétieh Apoſtola, kada ih Goſpodin prie mukkæ sfoyæ posla pripovidati dvá pòdvá.

7 Vangelye zlamenùye Pripovídanye od

Digitized by Google

od S. ſtoga Vangelya pò ſfemu ſfiettu, Koyé, zaſcto uzdarſxi nauk izværſitiyi, ſcrijſe na ſtránu déſhu, odſtûpayucchi od lievæ ſtránæ: erè, nehtívici Xiddovi primiti Sfeto Vangelye, Apoſtoli Goſpodinnovi otídoſce, pripóvidatiga Naroddom pogánſkiem.

8 Kredo: Vierovanye, zlamenùye. Priobrachiénye od Pogána, i Xiddova Pripovidanjem od Sfetoga Vangelya na práyu vierru Boxju.

9 Offertorio. Prikazánye, zlamenùye Posfetilliſcte ucígneno od Goſpodinna Iſukarſta Oçù Viecnomu za ſpaſſenye od Sfeta.

10 Orate fratres: Molitte bratyo: zlamenùye Iſukarſtovo Vklagnanye, od xiddova, kada ne opchiaſce s'gnimi ocitto i neggo s'kiemigod potáyno; erè bijhu oni odlúcili, ubittiga.

11 Primo, Prifátio; Pridgovor zlamenùye slávno úliezenye Iſukarſtovo ù Yeruzalem na dan od Palama ato na Çuietniçu.

12 Memento: parvo Vſpomenutye, zlamenùye Molitvu Iſukarſtovu ù Vartu, gdiekye znoyio Kærvávien znòyem.

13 Poſtavglanye odrúka Redovnickieh ſvarhu Kuppæ, zlamenùye, kada bíj Iſukarſtuhichien, i ſfézan ù vartù.

Digitized by Google

14 Tolikke Krijxe cinij Redovnik, za zlamenovatti mnogghe, i razlicnæ mukkæ, koyiemi bij mucen nasc Pridrághi YESVS.

15 Podighnutye od Ostiæ Posfechienæ, zlamenùye, kada Isukarst bij Krijxu pribièn cávliema, i Krijx podighnut uzgor.

16 Podighnutye od Kalexa zlamenùye Kærv, ptiobillatu, i primnoggu, koyábi prollitaiz tiela Isukarstova, kada bij Krijxu pribièn, i bij Krijx podighnut uzgor.

17 Razscirényе od rúka, koyé cinij Redovnik za podighnutyem od Kalexa, zlamenùye raztéghnutye od rúka Isukarstovieh, kada bij krijxupribièn, i raspet. Azor.to.1.li. 10.c.5.§.10.

18 Posfechiényе posobito od tiela, i posobito od kærui, cinijse, za uspoménutinam, da ù vrieme od Mukkæ Gospodinnovæ bij prolita sia Kæru gnegovva izvantiela, i od gnega razdiégliena.

19 Ostiase razdiegliùye, i razláma na trij diéla, za zlamenovatti Çærqvu Slávnu na nebesieh, Voynicku na zemgli, i Pokórniçu ù Purgatoriu Ocistittegliu.

20 Stávglianye od diéla od Ostiæ, ù Kalex zlamenùye, kadana dan od Vskarsényа Gospodinnova, opetase sdrúxila yest, i syedinila Kærv s'tielom blaxeniem, i neumarliem.

21 Çelivanye od Ottára, i prighibanye

Digitized by Google

nye Redovnikovo zlamenùye, kada Isukarst na Krijxu izdahnù, i dúsca sfétа odielise od tiela.

22 Memento: druggo Vspomenùye zlamenùye, kada dúsca Gospodinnova sijde ù Limbo, za oslobodditti dasce od Sfétich Otaca.

23 Vdaranye ù parsi govorrecchi: (Nobis quoque peccatoribus: Nami, yosctè gresnikom) zlamenùye pokaranye, i bollest od onézieh, koje nayosce na smarti Isukarstovoy; koyi, búbayucchise ù pársi, domáse vrachiahu.

24 Druggo Prefaçio, tò yest, Ocee nasc, zlamenùye Plac B. D. Marie, sfétieh Apóstola; i ostálieh çiechia mukke, i smarti Gospodinnove.

25 (Pax Domini sit semper vobiscum: Mijr Gospodinnov buddi vazda s'vami:) zlamenùye Vskarsnutye Isukarstovo, i prikázanye B. Gospi, Apostolom, i Ostáliem, kada im recce; Mijr vami.

26 (Agnus Dei: Yagagnce Boxyi:) Káxese nami, da onij koyi se nahoddi ù Sfétomu Sakramentu yest právi Yagagnaç, koyi cinécchi posetilliscte od sebena Krijxu, smersio, i satro yest griehe nasce, i umirionas yest s'Ocem nebeskiem. I zató dáva posliè, i prima Redovnik çelov od mijra, na uspomenu od samirenya nascega

Digitized by Google

ſcega s'Boggom pò ſmarti od ſsoga yedinoga Sijna.

27 Priceſténye zlamenùye Yziſcáſtye Iſukarſtovo na nebeſá.

28 Pò Priceſtényu povrachiaſe Miſsáo opet na ſtránu lievu od Ottára, za zlamenovatti, da chieſe na Sfarhi od Sfieta Xiddovi obrátiti na naſcu Sfétu viérru, poznávſci privarru, otvardnutye, i nevierru ſsoyù.

29 Redovnik pò priceſtényu govorri yedrù molitvu, illi vechie glaſſovitto, zlamenùye, zahvaglierye, iodnváſa uzdányem Oçù nebeſkomu zà ne izmiérno dobrocinſtvo namì ucigneno, od Odkupa naſcega, pò ſmarti, i pò muççi gnegovva yedinoga Sijna Yeſuſſa.

30 Náyposlie govorri Redovnik: (Goſpodin s'vamì), zà zlamenovatti trúbglu, koyáchie zatrúbiti nà dán Napokogni od velikoga Súda, i rietichie: Vſtannite martvi, i hoditte nà Sud. A pòtom toga dáva blagoſlov, zlamenuyucchi blagoſlov, koyichie datti Iſukarſt nà súdgni dan Izabrániem ſsoyiem, govorrecchi: Hoditte blagoſlovglieni Oça móga: prímite kraglieſtvo, koyeye priprávno vami od ſtvorénya ſsieta. Takóyer prokléſtvo, koyechie iſti Goſpodin izrieti ſoprot gréſnikom, govorrecchi: Otijdite prokléti ù ogagn viecni: ioſtala.

Digitized by Google

RAZGOVOR
Deveti.

OD MOLITAVA PRIE, i Poslie Ispovisti, i Priestenya.

V Oficiu B. V. Gospæ.

M. Nahoddelise koyæ Molitvæ bogogliubnæ, zà priprávitise sakrusceno nà Sfétu Ispovist? Nahodde dvij vsoma liepæ.

Molitva Parva, prie Ispovisti.

1. Molitva prie Ispovisti.

SAtvorittegliu od neba, i od zemgliæ, Krágliu od Kráglievra, i Gospodinne od Gospodæ, koyisi mene od nisćta ucinio nà slikku, i prilikku tvoyù; i menesi istom tvoyom Kárvyu od Kúpio; kóga yà gresnik nieśam dostóyan immenovatti, ni zazivati, ni sarćem pómisćgliati. Tebe sniexeno prossim, i poniexeno mollim, dà milostivo pogleddasc mene slúgu tvóga oppákoga; i smilluysc, nà mene, koyi sise smillovao sfarhu xenæ Kananéæ, i Mariæ Mandalinæ: Koyisi prostio Publikanu Ocitniku, i lúpexu obiescenomu nà Krijxu. Tebi ispovidam, Occe primilli, griehe moyè, koyè akò hochiu, sakritti, ne-

Digitized by Google

moggu

moggu tebi Goſpodinne. Proſti menni Iſukarſte, kógaſam yá ſkorò vcoma uvriedio, mislecchi, govorrecchi, dielluyucchi, i ù ſfieh naeinnieh, ù koyieh yá slab coviek, i grèſcnik griéſciti ſam, moggao: moyi grieſi, moyi grieſi, moyi priveliçi grieſi. Zà tò Goſpodinne proſſim tvoyè pomillovanye, koyi ſi s'nebba ſiſcao zà moyè ſpaſſenye: Koyiſi Davidda iz gréſchnæ upadnoſti uzdighnuo, proſti meni Goſpodinne: proſti meni Iſukarſte, Koyiſa proſtio Petru zaráyniku tvomu. Tijſi móy Stvoriteglj, i Spaffitegl móy, Krágl móy, i Bpogmóy, Tijſi uſſanye moyè; i uzdança móyà: vladáoſtvo moyè, i pomoxenoſt moyà: ztieſcenoſt moyà, i yakkoſt moyà: obrágnenye moyè, i oslobodyenye moyè: xivòt móy, ſpaſſenye moyè, i uskarſnutye moyè; ſhetloſt moya, i párcenye móyè. Tebe proſſim, i molim, pomozi mené, i ſpaſſenchiu bitti: vládaymene, i brani mené: pokripi mené, i vtieſci mené: utvardi mené, i obeſſeli mené: prosfietli mené, i pohodi mené. Vskarſnì mené mártvaz erèſam ſtvorênye, i diello tvoyè. Goſpodinne ne pohulli mené; erè ſam sluga, i nòh tvóy, prem dà zlij, prem dà nedoſtóyni, i grèſcnik: alli onakki kakavſam, alli dobar, alli záo, vazdà ſam tvóy. K'Komuchiu yá utecchi, neg-

go k'tebi poyechichiu? Akòme tij odgonnisc, tkòme chie primiti? akòme tij pohullisc, tkòchieme pogledati? Poznáy mené dakè nedostòynoga, koyise k'tebi utiecem, premda sam priprost, i necísnik: erè akò sam priprost, i necísnik, moxesc me ocístiti: akò sam sliep, moxesc me prosfietliti: akò sam némochian, moxescme ozdrávviti: akòsam martav, i ukoppan, moxescme uskarsnutti: erye vechie millosardye tvoyè, neggo oppacinna moya: vechieye smillovanye tvoyè, neggo nemillost moya: vechie mòxesc prostitti, neggoyá ucinitti i vèchie práscstati, neggo ya grésenik sagrieściti. Nepohullime dakè Gospodinne, ni pogléday mnoxtvo od oppacina moyich; neggo pò mnoxtvu od pomillovanya tvoyich pomilluy mené, i millostiv buddi meni privelickomu grésniku. Reçi dúsci moyóy, spassenost tvoya yá yesam: koyísi rékao; Néchiu smart od grésnika; neggo hochiù, da se obráti, i xivve. Obráti mené k'tebi Gospodinne; i nemóyse sarciti súprot meni. Prossim, tebe, primillostivi Occe, radi millosardya tvoga prossim, i mollim, da privedésc menè na dobrù sfarhu, i na právu pokorru, cistu Ispovist, i dostoynu zadovoglnost od sfieh gricha moyich. Koyi xivvesc ù vieke. Amen.

Digitized by Google

M. Pri-

M. Prilipa, i primilla yétſtová Parva Molitva, reçittemi i drugghu ?

M. Bittichieti ugodna, i drága doſta.

MOLITVA DRVGGA
Prie Iſpovisti.

PRimi, Goſpodinne Iſukarſte, primilli, i primilloſtivi moyù Iſpovisti; ò Yeſuſſe yedina uſſanço od ſpaſſenya moyæ dúſcæ; i podáy meni, mollimte, ſkrúſcenye od ſarça, i ſuzzæ occiyu moyiem, neka izplaccem ù dnèvvieh, i ù nòcchieh sfa pomagnkanya moyá, s'ponièxenſtvom i s'cistochiòm od ſarça. Priblixayſe molitva moya prid obrazzom tvoyiem Goſpodinne. Akò raſarcen uzbuddeſc ſuprot meni, kógacbiu pomocchnika iskatti ? Tkò chieſe ſmillovati ſvarhu oppacinà moyieh ? Vſpoméniſe od mene Goſpodinne, koyiſi zazvao Kananéu, i Publikána na pokorru, i Petraſi, placcucchi, primio. Goſpodinne Boxe móy primi molbæ moyæ. Spaſſitteglìu od sfieta, YESVSSE dobri, koyiſiſe priddao na ſmart prigórku od Krijxa, nekabi ucinio ſpaſſene greſcnike; poglédày na mene greſcnika, koyi zazivam imme tvoyè: i nemóy takò vzglédati zlò moyè, da zaboraviſc dobrò tvoyè. I akò

1. Molitva.

ſam-ucinio, odkuda menè oſuditi moxeſc, tij nieſi izgubio, od kud ſahrániti, obicay immaſc. Proſti dakè meni, Koyiſi Spaſlitegl móy, i ſmilluyſe nà gréſcnu duſcu moyù: razdriéſci zavezaya gnæ, ozdravvi rannæ. Goſpodinne Yeſuſſe, tebe xelim, tebe iſctem, tebe hochiù: ukáxi meni obrdz tvóy, i ſpaſſen chiu bitti. Póſcgli dakè primilli Goſpodinne (radi doſtoyanſtva od Priciſtæ, i neoſqvargnenæ vazda dievicçæ Máykæ tvoyæ Mariæ, i od Sfétieh tvoyieh) ſfietloſt tvoyù, i iſtinu tvoyù ù duſcu moyù, Koyáe ſfà ſagrieſcényæ moya ù iſtinu meni ukáxu, koyá trebuye, da yá iſpovim s' terme pomóggu, i naúcé, da ih podpunno, i s' Skrúſceniem ſarçem izgovorrim. Koyi xtveſc, i kragliuyeſc ù vieke od vieká. Amen.

V. Priugodnami ye, i pridrága i oyà: Immateli Koyú, koyáſe moxe rieti pò Iſpovieſti?

M. Immám ni tolikko duggù, alliye i ona liepa i milla bogogliubniem.

MOLITVA PÒ ISPOVIESTI.

3. Molitva pò Iſpoviſti.

BVddi tebi, Goſpodinne, mollimte, radi doſtóyanſtva Blaxenæ vazda dievicçe Máykæ tvoye Mariæ, i od ſfieh Sfétieh,

Digitized by Google

tieh, ugodna, i primgliena ova Ispoviſt moya: i ſctogodirye meni pomagnkallo ſada, i innada ù zadovoglnoſti od skrúſcenva, i od ciſtochiæ, i çielochiæ od Iſpoviſti, nadopunni dobroſtivoſt, i milloſardye tvoyè: i pò gnemu doſtóyſe, menè imattí podpumníye, i izvarſníye odriéſcena na nebu. Koyi xiveſc, i Kragliuyeſc ù vieke od viéka. Amen.

V. Immayuliſe koye molitvæ rieti prie, neggoſe Pricéſtimo?

M. Tkoye Bogogliuban moxe rieti ovædvij.

MOLITVA PARVA
prie Priceſtenya.

1. Molitva prie Priceſtenya.

K'Tarpezzi od prislatkæ goſdbæ tvoyæ, milli Goſpodinne Iſukarſte, yá greſcnik, neuzdáyucchiſe niſcta ù moya doſtóyanſtva, neggo uſſayúcchi ù tvoyè milloſardye, i dobrottu, priſtúpiti, boyimſe, i treſemſe. Erè ſarçe, i tielo immam mnozziemi griehotami oſqvargneno, pamet, iyezik ne cúvan pómgnovo. Dakè, ò millo Boxánſtvo, ò priſtrahovitto. Velicánſtvo, yá ſirpmah meyu tisnochiami uhichien, k'tebiſe utiecem vrellu od milloſardya: K'tebi poſpieſcih, za ozdravviti; pod tvoyè zaſcitényę bijxim:

i Kóga súdça podniti nemoggu, ſpaſſitteglia imatti uzdieſcem. Tebi Goſpodinne, rannæ moyæ Káxem: tebi zaſramglienoſt moyù odkrivam. Poznam griehe moyè mnogghe, i velicke, ciechia koyiehſe boyim. Vrſam ù milloſardya tvoya, od koyieh nie bròya. Pogleday nà mene ocima od milloſardya tvoga, Goſpodinne Iſukarſte, Kragliu viecni, Boxe i coviece, krijxu pribienni radi coviekka. Vslifci mene uſſayúchiega ù tebé. Pomilluy menè punna túgá, i griehá; tij, koyi nechieſcnikadar priſtatti, izlivati vrello od milloſardya tvóga. Zdravvo ſpaſſeno Posfétilliſcte, za mené, i za vas coviecánski narod, na dærvu od Krijxa prikázano. Zdravva kárvi plemenita, i pridrágа, iz ráná krijxu pribiennoga Goſpodinna moga Iſukarſta, tekúchia, i griehe od ſfega ſfeta oplakayúchia. Vſpoméniſe Goſpodinne od ſtvorénya tvóga, koyéſi Karvyu tvoyom odkúpio, Káyemſe, daſam ſagrieſcio: xúdim, ſmaérſitti, ſctòſam ucinio. Dighni dakè od mené, primilloſtivi Occe, ſfæ oppacinnæ, i griehe moyè: da ociſcten ù paméti, i ù tielu, doſtoyan buddem, okuffiti ſféta od Sfétieh: i dopúſtimi, da budde ſféto okúſſenye od Tiela, i kárvi tvoyæ, koyá yá nedoſtoynik uzéti odlucùyem; ociſctenye izværſno od ſagrieſcenya moy-

ieh,

Digitized by Google

ieh, proghnanye od grúbich mislij, i ponovglienye od dobrich chiuchiénya, i spasséna vdrienost od diellá tebi ugodnich: a pritvardo bragnenye yoscter od dúsce, i tiela móga suprot sliem varranyem od nepriatégha moyich. Amen.

MOLITVA DRVGGA S. Tomassa od Aqvina prie Pricestenya.

a. Molieva prie Pricestenya.

SFemogúcchi viekuviecni Bòxe, evvo yá prilúpam k' S. Sakramentu yedinoroyenoga Sijna tvóga Gospodinna nascega Isukarsta; prilúpam, kakò nemocchnik k'liecniku od xivota; necisti k'vrellu od millosardya; sliepaç k'sbetlosti od bistrosti vjecnæ; ubog, i siromah k'Gospodinnu od neba, i od zemgliæ. Mollim dakè od ne izmiernæ obilatosti tvoyaé obiluost, dæse dostòiysc, moyù izlieciti nemocch, opratti ghnusobu, prosvietliti sliepochiù, obogattiti ubosctvo, obúcchi golotignu; neka kruch Angéoski, kráglia od kráglieva, Gospodinna od Gospodæ, primim s'tolickom cásti, i poniexénstvom, s'tolickiem skruscényem, i bogliúbnosti, s'tolickom cistochiom, i vierrom, s'takvom odlukom, i sfarhom, kakòse prilòyi

Digitized by Google

ſpaſſenyu dúſcæ moyæ. Dáymeni, mollim te, Goſpodinnova tiela, i kárvi ne sámo primiti Sakramenat, neggo yoſcter ſtvár, i krieppoſt od Sakramenta. O Pritihhi Boxe, dáy meni tielo, edinorogenoga Sijna tvóga Goſpodinna naſcega Iſukarſta, koyeye úzeo od Dievççæ Mariæ takò primiti, da buddem doſtoyan, bitti ſyedignen, s'potáyniem tielom gnegovviem, i meyu gnegovva úda pobròyen. O Prigliubglienni Occe, dopúſti meni gliubglienoga Sijna tvóga, kóga odlucuyem ſada pokrivena ù pútu primiti, s'odkriveniem nayposlie obrazzom ù vieke razglédati. Koyi s'tobom xive i kragliùye ù yedinſtvu Duha ſfétoga pò ſfè vieke od viékà. Amen.

MOLITVAE PO Priceſtenyu.

V. VEomaſu ſfæ tæ molitvæ zamiernæ; govorriliſe yoſcter koyagod pò Priceſtényu.

M. Govorreſe priliepe trij.

Molitva Parva.

2. Molytva pò Priceſtenyu.

HVálæ tebi dáyem Goſpodinne Sfét, Occe Sfemogúcchi, vickuviecni Boxe,

Digitized by Google

xe, koyifise dostoyao, mene grésenika, nedostóynoga slúgu tvóga, radi niednieh moyieh dostoynanstva, neggo çiechia sámoga dostóyanstva od millosarcya tvóga, nasittiti pridrághiem tielom, i karvyu Sijna tvóga Gospodinna náscega Isukarsta. I prossim, dà ovó sféto Priesténye nebudde meni krivina na mukku, neggo pomogliénye spasseno nà prosctényo, Buddi oruxánye od vierræ, i sctit od dobræ hocchiæ. Buddi od zlóbá moyieh izprasgnænye; od pohotinya, i od bludnosti satarisenye; od gliubavvi i ustarpgliénya; od poniexenosti, i posluha; i od sfieh Krieppostij uzmnóxenye, suprocch privárram od nepriatéglia sfieh tolikko vidglivvieh, kolikko nevidglivvieh; pritvardo bragnénye: od moyieh pokrénutya, tolikko putennieh, kolikko duhovnieh, izvarsno utaxenye: k'tebi yednomu; i pravvomu Boggu stanovitto prislognenye; i od sfærhæ moyæ césno dovarscénye. I prossim te, dà na onú gosdbu ne izrekglivvu dostóyisese, povésti menè grésenika, gdietij s'Sijnom tvoyiem i s'Duhom sfiétiem, yesi Sféçem tvoyiem sfierlost práva, nasichienye punno, vesélye viecno, radovanye dovérsceno, i blaxénstvo prüzvarsno. Pò istomu Isukarstu Gnu nascemu Amen.

2. Molitva pò Priceſteyu.

PRobadi, Ptislatki Gospodinne YESVSSE mocchi, i unutargnia dúſca moye, priugódniem, i prispáſt niem od gliubavvi tvoye kopyem, i rannom; práwom, i pribiſtrom, i Apoſtolskom priſſtenom Kartadi, nekda umirre, i tomjſe dúſca moyá, ſámom vazda gliubavvi, i xeglom tvoyóm, tebe poxudyuye, i ſnebuddeſe ù dobrieh tvoyieh; terpoxúdi, raſtattiſe; i bitti s'tobom. Dáymi, dà dúſca moyá tebe gladúye, Kruh Angéoskio, naſichienye od ſtetieh dúſcá, Kruh naſe ſakdagnia, svarhunarásmi, koyi imma ſakku ſlaſt, i nasladyenye, i ſfakko ugodyenye od sladoſti: tebé ù kóga xelé Angelá pogleddati, vazda gladúy, i blagúy ſarçe moyé; i napugnúyſe ſlaſtyu od nasládyénya tvoga, unutargna dúſcæ moye tebé vazda xeyay, vrello od xivena; vrello od mudróſti, i umiteoſtva; vrello od vieczne ſrietloſti; rieku od naskóſcá; obilnoſt od kuchia Bóxyæ: tebe vazda pohlépi; tebe iſſti; tebe náyhi; K'tebiſa upúti; K'tebi dóyhi; tebe razmiſegliay, ò tebi govori, ù ſtakka dielluy na poſvaliu, i slavu tvóga immena, ſ'ponizenoſti, i razbórſtvom, s'gliubeznoſti, i uxivaniem, s'láſ-

Digitized by Google

noſti,

noſti, i ſrezoſti, i napredovanyem dò ſsatha. I tij budi vazda uſtança moya ſam Goſpodinne, ſtà uzdança moya, blágo moyè, uxivanoſt moya, raddoſt moya, veſelye moyè, poliòy, i tieſcina moya, múr móy, ſladdoſt moya, vógn móy, ſlátt moya, veſtóyka moya, nachinnoſt moya, pribiexiſche moyè, pomoxenye moyè, mudroſt moya, dio móy, báſtina moya, blágo moyè, ù kómu zabiena, i ſtanovitto, i nekrenutlivo vazda buddi ukoripglivna pámet moya, i ſarçe moyè. Amen.

Molitva Trechia.

NEizrekglivvo milloſardye tvoye Goſpodinne Iſukarſte, ſniexeno mollim, da budde dvij Sakramenat od tiela, i kárvi tvoyè, koyi yá nedoſtoyan primio yeſam, meni otiſctenye od ſagrieſeénya; yakkoſt od Slabooſtij; pokripglienye ſuprocch poghibionoſtiem ſhetovniem; izproſſenye od proſcténya; uſtanovichienye od milloſti: liek od xivota; uſpomena od tvoyè Mukkè; Kriepoſt ſuprocch Slabooſti; braſcno od móga putoványa. Mené pútnika vodi; mené zablúdechiega povráti; vrachiayúchiega

3. Molitva pò úricette-nyu.

Digitized by Google

mené

mené prími ; puzéchiega menè uzdarxi ; padayúchiega mené podighni ; i napreduyúchiega mené ù slavvu ùvedì . O priviſcgni Bòxe , Priblaxenno bítye od tiéla , i karvi tvoyæ takò promíni kúſcanye od ſarça móga , da oſven tebe niednu nikadar neochiúti ſlaſt , niednu negliúbi liepotu ; niednu neiſćte nepriſtóynu gliubav ; niednu nepoxelij utiéſcenoſt ; niedno neprími nikadar nasladyénye ; niednu nehaye cáſt ; od niednæſe neboyij nemilloſti . Koyi xijveſc , i kragliuyeſc s'Boggom Oçém ù yedinſtvu Duhasfétoga Boog , pò sfevieke od viéká . Amen .

Digitized by Google

MOLITVAE OD MVKKAE Goſpodinouæ.

Molitva Prima.

Rimilloſtivi Bòxe, koyiſi hotio za odkup od ſfieta, rodittiſe, obrezovan bitti, od Xiddóva odvarxen, od izdáynika Yudeçelovom izdán, konoppiema ſvézan, kakò yagagnaç pravedni na posfetilliſcte odveden; i pridócci od Anne, od Kaiſe, od Piláta, i od Irudda nepriſlóyno prikázan; od Krivieh ſfidòká obádyen; bicciemi, i pogardima múccen; pgliuvòttinami popgliuván; draccami okrugnen; zaúſcniçami udáran; tarſtyu lúpan; pò obrazzu pokrivan, s'háglina ſfúcen; k' Krijxu cávlima pribièn; na Krijxu podighnut; meyu lupexiema poſtávglien; xúciem, i Oçtóm napóyen; a' Kópyem bitti ragnen. Tij Goſpodinne Yeſuſſe za ovæ prisfétæ mukkæ tvoyæ, koyæ yá nedoſtoynik uſpomenívam, i za ſfèti Krijx tvój, i

1. Molitva od Mukkæ Goſpodinnovæ.

Muk-

Digitized by Google

Mukku tvoyù, oslobodi mene od muká pakglienieh, i doſtóyſe, priveſti me, gdieſi privéo lupèxa s'tobom Krjxu pribiena. Koyi s'Oçém, i s Duhom ſfétiem xijveſc, i kraglj; ueſc ù vieke od viéká. Amen.

MOLITVA II.

2. Molitva od Mukkæ, i ſeddam rieçij Goſpodinovieh.

Od ſeddam rieçij Goſpodinnovieh nà Krijxu reçenieh.

GOſpodinne Iſukarſte, Sijnu Boigga xijvoga, Bóxe, koyiſi, na krjxu vibſeechi, rékao (Occe proſti gnim; erè neznayu, ſtò ciné): cijni, da yá za tvoyù gliubáv próſtim, ſfrem meni zlocinéchiem. I Koyiſi rekao Lupexu (Danaſkachieſc bitti ſamnom ù Ráyu) cijni; da takò xivem; da na cas od ſmarti moyæ receſc meni: Danaſkachieſc bitti ſa mnom ù Ráyu. I, koyiſi rekao Máyçi tvoyóy: (Xènno, etto Sijn tvóy) i paké Vçeniku; (Etto matti tvoya), cijni, da me s'máykom tvoyóm udrúxi gliubáv tvoya, ti karitat práva. I Koyiſi rekao, (Eli, Eli, lamma ſabaktàni?) tó yeſt, (Bóxe móy, Bóxe móy, ſtòſi oſtavio mene?) cijni, me-

Digitized by Google

mené rieti ù sfakkoy xallosti, i túzi moyóy: Occe móy, Gospodinne moy, pomilluy mené gresnika; i pomozi mené Krágliu móy, i Bóxe móy, koyisi tvoyóm istom kárvyu od kúpiomené. I koyísi rékao; (Occe, ù rúkæ tvoyæ priporucùyem Duh móy:) primi mené, koyíse vráchiam k'tebi. I Koyísi rekao: (Dospivenò yèst:) cijni, da buddem dostòyan cutti onij prislatki glás tvoy, tóyest, Hodì priategliçço moya, gliubgliena moya, viereniço moya, hodì, da samnom uzijdesc s'Angeliemi, i s'Sféçiemi moyemi ù kragliéstvu momu blagovatti, raddovatise, i pribijvati ù neizbróyne od viéká viéke. Amen.

MOLITVA III.

(Pozdravglienya sfiem udom Gospodinnoviem, s'priporucenyem od sebe.)

3. Molitva sfiem udiem Gospodinnoviem.

ZDravva strahovitta sfiem moguc-stvom glavo Gospodinna Isukarsta Spassitteglia nászega, za nas draccami okrúgnena, i tærstyu lúpana. Zdrav pridijcni naszega Spassitteglia Isukarsta Obraz-

Digitized by Google

razze, radi nas pgliuvótinami, i pgliuſekami udarani: Zdravve priblaghe occi Goſpodinna naſcega Spaſſiteglia Iſukarſta, radi nas ſuzami polite. Zdravva medenna úſta, i gárlo prislatko Goſpodinna naſcega Iſukarſta, radi nas xúciem, i octóm napóyena. Zdravva uhha priplemenita Goſpodinna naſcega Spaſſiteglia Iſukarſta, rádi nas pſována, i pógardima pohugliena. Zdrav vráte poniexeni Goſpodinna naſcega Iſukarſta, radi nas zauſcávania, a plechia pri Sféta zdravva radi nas biccima biena, i izderána. Zdravvæ poſctovánæ rúkæ, i lakti Goſpodinna naſcega Iſukarſta, radi nas na Krijxu razteghnuti, i pribieni. Zdravvæ párſi pritihhæ Goſpodinna náſcega Spaſſitteglia Iſukarſta, radi nas ù mucçi ſmuchiene. Zdrav bocce ſlávni Goſpodinna naſcega Iſukarſta, radi nas ſulliçom od boynika probodenni. Zdravva Gña náſcega ſpaſſiteglia Iſukarſta poſféchiena kolienna od millóſardya, radi nas na molitvah prighibana. Zdravvæ Goſpodinna Iſukarſta Spaſſiteglia náſcega pripoſcténnè nogghæ, radi nas cáeliama pribienæ. Zdravvo ſfé tielo Iſukarſtovo, radi nas na Krijxu obieſeno, ragneno, mártvo, i ukopano. Zdravva káevi prijvriedna iztiela Goſpodinna naſcega Spaſſiteglia Iſukarſta za nas

Digitized by Google

pro-

prolita . Zdravva prisfeta Goſpodinna naſcega Iſukarſta dúſco, na Krijxu za nas vkrúkæ Occinæ priporúcena . Viſtomu priporúcenyu tebi Yeſuſſe primilli priporuciam danáska, i ſfakki dan dúſcu moyù, xivòt móy, i ſárçe, i tielo moyè, ſfa ochiuchiénya, i cignénya moya, ſfè priviteglie, dobrocinçe, duhovne ſinnove, i kchiærri, i ſfè rodyake moyè, i duſcæ roditteglia moyieh, brátyæ, ſeſtáre, i ſfieh priatéglia, i nepriatéglia moyieh: da nas zaſctiti, oslobóditi, i brániti doſtoyiſc ſe od ſfieh zánciça, i privárenya od nepriatéglia náſcieh vidgliwvieh, i nevidgliwvieh, ſada, jù vieke . Amen.

V. Zaſctoſtemi za molitvami od Priceſtényæ; upijſati oſæ od Mukkæ Goſpodinnovæ?

Liep odgovor, i razlog.

M. Za privelicak, i tobi veoma ſpaſſen uzròk; neka vazda, kada ſe buddeſc pricéſtio, razmiſcgliaſc prixeſtokkæ, prigliútæ, i prigórkæ mukkæ Iſukarſtovæ, Koyæye Priſlatki, i prigliubexgliwvi Yeſus radì tebe podnio i pritarpio. Erye iſti Goſpodin rekao: ovó cinite na moyù uſpomenu. Razmisli dakè tada Goſpodinna ù párſieh tvoyieh ſféga ragnena, i ná Krijxu pribiena: i pozdravgliay ſfa prisfeta Vda gnegovva, i ſárçem xalloſniem izçeliway ſfæ xeſtokkæ,

Digitized by Google

kæ, i prigórkæ rannæ yednù pó yednù, i ochiútitichieſc zamierna nasladyénya, i uzradoványa od duſcæ tvoyé ù Buggu Spaſſitteglu tvómu YESVSSV. Poznattichieſc, raztopivſciſe ù ſuzzæ, kolickoye prisladak propéti, i izragneni YESVS Boog, i Spaſſittegl dúſcæ tvoyé: i tadaga moli za menè greſcnika, koyi ova upijſah, nekà i menè nedoſtóynoga ranni YESVS rannami ſvoyiemi. Takò buddi. Amen.

SFARHA SLAVVA, I HVALA BOGGV.

Digitized by Google

REGESTVM.

A B C D E F G H I K.

Omnes sunt Quaterniones, præter K Sexternionem.

V RYMV,

Pò Eredieh Bara Zanetta. M. DC. XXXI.

S'Dopu ſtevviem od ſtavieſtina.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google